

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

20
динара

БРОЈ

1574

28. 2. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII

први пут у историји циркуса

Ripley

Веровали или не!

МОНАРХ КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО У ЛАНЦИМА

БАГДАДСКИ КАЛИФ ДАХЕР (1172-1226)
КОГА ЈЕ ОТАЦ ДРЖАО У ТАМНИЦИ
ЧИТАВИХ 19 ГОДИНА, ТОЛИКО
СЕ НАВИКАО НА ОКОВЕ ДА ИХ
ЈЕ НОСИО И КАД ЈЕ ПОСТАО КАЛИФ
И НАСЛЕДИО ПРЕСТО.

КРАЉЕВСКА УМЕТНИЧКА АКАДЕМИЈА

У КОНВЕЈУ, У ВЕЛСУ, САГРАЂЕНА 1585. ИМА
365 ПРОЗОРА - ЗА СВАКИ ДАН У ГОДИНИ ПО ЈЕДАН,
52 ВРАТА - ЗА СВАКУ НЕДЕЉУ У ГОДИНИ, И 52
СТЕПЕНИЦЕ КОЈЕ ВОДЕ У КУЛУ.

КОЈОТИ

МОГУ ДА ТРЧЕ
БРЗИНОМ И
ДО ШЕЗДЕСЕТ
КИЛОМЕТАРА
НА ЧАС.

СТРАТИОМИМУС

ДИНОСАУРУС КОЈИ
ЈЕ ЖИВЕО ПРЕ 75
МИЛИОНА ГОДИНА
ЛИЦИО ЈЕ НА
НОЈА.

ЦИНОВСКА ЛИПЊА

ИМА ОЧИ ВЕЛИ-
ЧИНЕ КОШАРИКАШКЕ
ЛОПТЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● према тврђењу групе со-
вјетских научника у атмосфери
северне Земљине хемисфере и-
ма два пута више угљен-мо-
ноксида него у јужној. Овај
феномен научници приписују
чињеници да на северној полу-
лопти има много више аутомо-
билског саобраћаја који је
главни узрок загађења. Део о-
вих штетних материја природа
свакако претвара у кисеоник
јер је установљено да их лети
има много мање него зими.

● у центру за научна истра-
живања из области металургије
у Белорусији усавршена је
нова технологија прераде ме-

галне прашине од које се по-
моћу хидродинамичких машина

израђују штампарске матрице и
разни филтери за хемијску ин-
дустрију.

● у покрајини Алзас констру-
исан је аутомобил намењен о-
дређеној врсти инвалида. Њиме
се управља ногама и гласно
изреченим упутствима. Возило

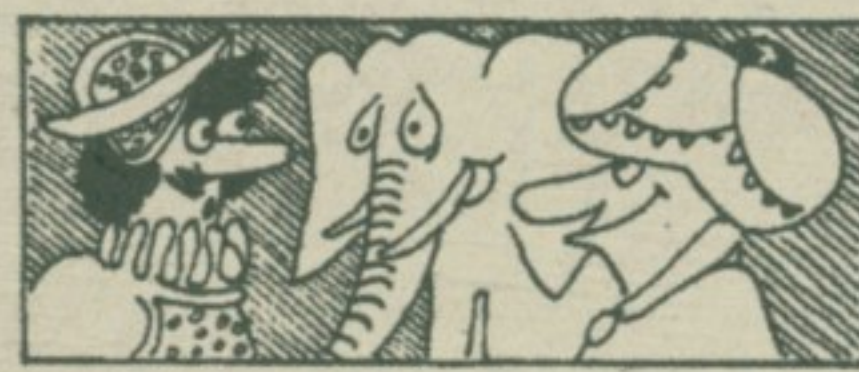
је опремљено нарочитим елек-
тронским уређајем који изгово-
рне наредбе као што су „у-
кључи мотор“, „стави сигурно-
сне појасеве“ или „укључи
брисаче“ спроводи у дело. Ово
сложено возило кошта око
160.000 динара.

● дејство отрова медуза, које
може да усмрти човека, испи-
тује се сада у фармакологији.

Овај отров у највећој мери са-
стоји се од једног протеина ко-
ји проузрокује грчење мишића.
Установљено је да у ограниче-
ним количинама може да се ко-
ристи као лек за срчана обо-
љења и да даје снагу срчаним
мишићима.

● највећи поклон једном суве-
рену учинио је турски султан
шпанском краљу Карлу IV
приликом своје посете Шпани-
ји 1791. године. Поклон се са-
стојао од 2322 слуге са 200 же-
на и осморо деце, једне скуп-
цене шкриње, колекције бри-
лијаната и бисера, два слона,
две двојке и две једнојке

камиле, двадесет лавова, чети-
ри тигра, десет пеликана, два-
десет зебри, десет носилки и
тридесет кола на три точка.

● изумитељ „магичне“ коцке,
мађарски инжењер и матема-
тичар Ерно Рубик, недавно је
у Лондону, на велико запрепа-
шћење присутних изгубио оп-
кладу. Наиме, продавачице и-
грачака у робној кући Хард
изазвале су Рубика да пред
њима прописно сложи сва по-
ља коцке у року од шездесет
минута. Веровали или не, твр-
дњу коцке за то је било потреб-
но равно 80 минута и 22 се-
кунде.

● са Јаве поручују да је про-
блем пораста становништва нај-
озбиљнији баш на овом острву
на коме сада живе 93 милиона
људи, а годишњи пораст изно-
си 1.860.000 особа. Ако се ста-
новници овог острва и даље не
буду обзирали на контролу
рађања, израчунато је да ће до
2230. године сваки житељ Јаве
располагати само са једним
квадратним метром стамбеног
простора. То би значило да ће
се кроз 250 година на Јави
спавати стојећи.

Последњи римски папа Пољак Карол Војтила седи у Ватикану и носи папско име Јован Павле II. Предања кажу да је први на „божјем престолу“ био Свети Петар. А други? То је био св. Линус Мученик, на папској столици од 67. до 79. године. Неки мисле да је био Јеврејин, али је сигурнији податак да је рођен у италијанској провинцији Тоскани.

Готово шездесет година пошто је славни Магелан почетком 16. века при опловио Земљину куглу, енглески гусар и племић сер Френсис Дрејк отиснуо се на пучину бродом „Злата кошућа“ да понови подвиг. Путовање није протекло без узбуђења — Дрејкова посада опљачкала је благо са шпанске лађе, насукала се на корални гроб и угушила побуну у Патагонији. На циљ у Енглеску стигли су 1580. године.

Друга посада која се икад дигла у ваздух балон — Французи Жан Франсоа Пилатр де Розије и маркиз Д'Арланд — укрцала се 21. новембра 1783. у вртovima замка Ла Миет у Булоњској шуми у гондолу и у слободном лету провела двадесет пет ми-

нута. Они јесу били други, али су за утеху били прва људска бића у летећем балону. Апсолутно прва посада претекла их је за два

месеца, а чиниле су је једна овца, један патак и један петао. Необична тројка је 19. септембра 1783. у башти Версајског дворца, пред очима краља Луја XVI и краљице Марије Антоанете, стављена у корпу балона који је био напуњен врелим ваздухом. У „небесима“ су остали осам минута после чега су се приземљили живи и без повреда.

Месец дана пошто је Руал Амундсен с пратиоцима први на свету освојио Јужни пол 14. децембра 1911. године, несрећна дружина капетана Роберта Фалкона Скота стигла је друга у историји на исти циљ. На мање од двадесет километара испред базе са храном, после снежне олује која је трајала девет дана, последњи преживели из Скотове групе страдали су од зиме и глади оста-

почео је каријеру као механичар без посла, али с јасним планом у глави. Тај

план се касније остварио у виду првог народног аутомобила званог „модел Т“. Форд је брдо новца видео у бескрајној траци. И до словце бескрајна трака за монтажу коју је први увео као и дотада невиђено високе плате радницима од

али се брзо прогуроа до самог врха поставши благајник организације. Кад је Ал Капоне ухапшен и осуђен, Нити је, заједно с Капонеовим братом Ралфом, дошао на чело и постао други вођ. И Нити је после извесног времена доспео у затвор због утаје пореза. Одлежао је, а онда му је запретила оптужба за шпекулисање радном снагом. Пред перспективом дугогодишње робије „Ликвидатор“ је 1943. смогао храбрости да себи просвира метак кроз главу.

По наређењу председника САД Харија Трумана пуковник Пол Тибетс бацрио је 6. августа 1946. године атомску бомбу на јапански град Хирошиму. Другу атомску бомбу у историји избацио је по истом наређењу само три дана касније двадесет петогодишњи ваздухопловни мајор пилот

Друга екипа која је успешно савладала Монг Еверест носила је швајцарску заставу. Планинари алпинисти Ернест Рајс и Фриц Лухсингер побол су је на највиши врх света 18. маја 1956. три године после сер Едмунда Хиларија и Тензинга Норкија.

НА ДРУГОМ МЕСТУ БЕЗ МЕДАЉЕ

вивши за собом опроштајна писма и дневнике. Из њих је свет касније сазнао кроз какав су пакао проšli.

Американка Мили Гејд Корсон препливала је 28. августа 1926. године веома људиви канал Ламанш од француске до енглеске обале. У води је провела петнаест и по сати, педесет девет минута дуже од Американке Гертруде Идери, прве жене на свету која је препливала Ламанш и то непун месец пре госпођице Корсон.

Други амерички билионер — први је био Џон Д. Рокфелер — Хенри Форд

Први су увек славни и главни. Онима одмах иза њих ретко се чује. Упознајте неколико других гарнитура из великих авантура.

пет долара дневно направили су револуцију у свету индустрије. Кад је Форда један познати репортер у специјалном интервјуу упитао како се осећа као билионер, одговор краља аутомобила био је крајње сажет: „Усрано“.

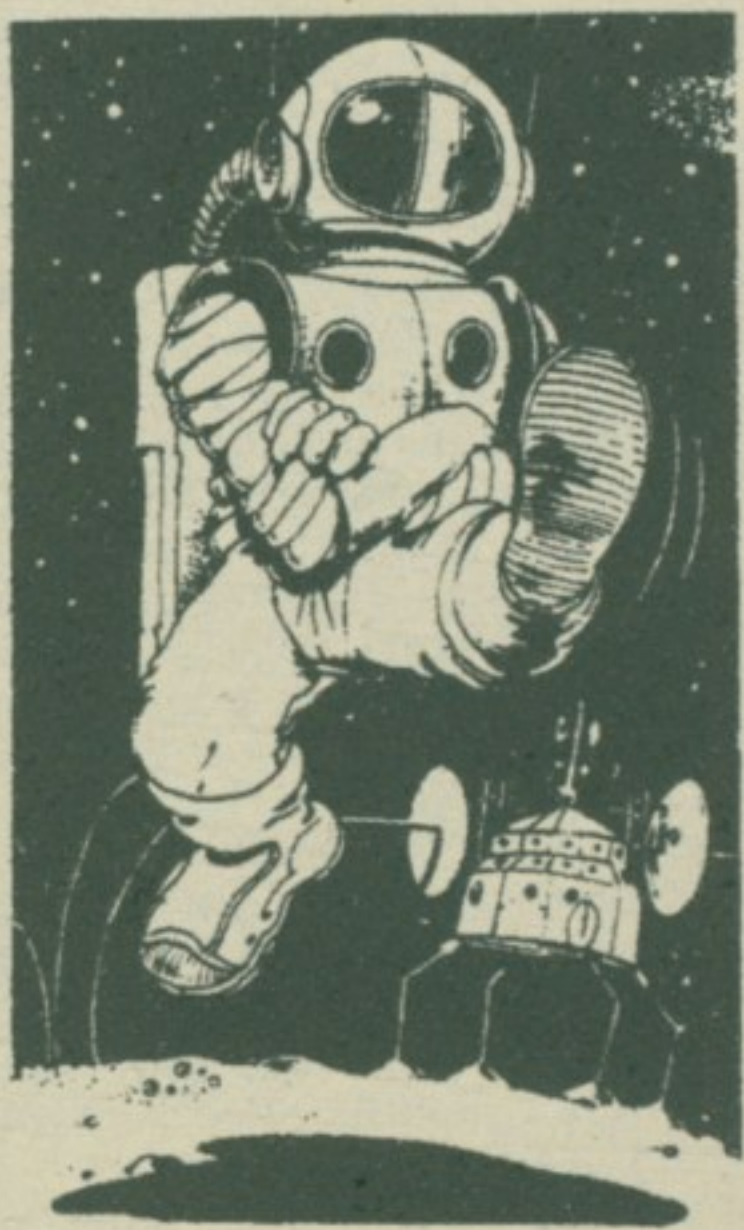
Члан Ал Капонеове гангстерске банде Френк „Ликвидатор“ Нити почео је као обичан револвераш.

авиона Б-29 на Нагасаки, такође у Јапану. Том приликом изгинуло је преко 36 хиљада људи. Мада су Свинијеве прве речи, када је угледао атомску печурку, биле: „Господе, шта смо учинили!“, он је ипак себе убедио да је само извршио ратни задатак.

Двадесет првог јула 1969. године, само деветнаест минута пошто је амерички космонаут Нил Армстронг крочио на површину Месеца, на тло Земљиног сателита ступио је и други човек. То је био Армстронгов сапутник из месечевог модула „Орао“ Едвин Олдрин, иначе одличан атлетичар. Он је помогао Армстронгу у сакупљању узорака, весело је скакао унаоколо користећи Месечеву слабију гравитациону силу и прескочио је последњу пречку лестнице улазећи у модул на повратку кући. Олдрин је тада имао тридесет девет година.

Б. Д.

ПРВИ ПУТ
У ИСТОРИЈИ
ЦИРКУСА

Дај руку,

О томе су дресери до сада могли само да сањају: тигар и слон заједно, па се још рукују као стари пријатељи.

Индијски слон и тигар непомирљиви су непријатељи у природи. Избегавају отворену борбу, али ако до ње већ дође, један другог неће поштедети. Међутим, у циркуској арени московска публика има прилику да виде идиличну слику: слоница Рани пружа тигру своју огромну предњу ногу, а он је пријатељски стеже. Ова тачка која се однедавно налази на програму чувеног Московског циркуса не само да је јединствена у свету (у историји циркуса ниједан дресер нешто слично није успео да постигне!), већ и оповргава мишљење научника да ова два вечита ривала не могу заједно да живе.

ТАЈФУН — ОПАСАН И ТАЛЕНТОВАН

Атракција названа „Слонови и тигрови“ коју изводи дресер Мстислав Запашни представља пре свега напет психолошки двобој између човека и дивљих животиња. Мстислав не воли о томе да прича, али бројни оживљеници на његовом телу говоре о правом карактеру његових питомца.

— Ја и Долорес, моја жена и партнерка у овој тачки, не називамо себе дресерима, већ по старински, укротитељима — каже Мстислав. — И то није случајно. Мале животиње могуће је дресирати, то јест, приморати да покажу различите вештине користећи при том њихове природне способности, навике. Али, кад радите с великим дивљим животињама прво морате да укротите њихов природни инстинкт стваран хиљадама година.

— Тајфуне, лези! — наређује Мстислав Запашни металним гласом.

Тигар зарежа и нерадо се упути ка свом месту. Остаје ту да лежи све док слоница Рани не прескочи преко њега. Али, у следећој вежби Рани ће морати да подигне ногу како би пустила тигра да прође. Када је Мстислав хтео да понови ову тачку, Тајфун је муњевитим покретом шапе покушао да га удари. Шта се у ствари догодило? У претходној вежби Рани је случајно ногом дотакла тигра и он се испрепадао. А страх је код животиња веома опасан — због њега губе контролу над собом и спремне су на очајнички корак.

Тајфун је стигао код Запашних са Далеког истока. Био је већ одрастао и — повређен приликом хватања. Пуних шест месеци није дозвољавао укротитељу да му приђе. Сада има поверења у

Мстислава и покорава му се. Тајфун је — каже Мстислав — талентован „артист“, али уме да се разјари. У пругастој породици живе још бенгалски тигрови, близанци Ханум и Акбар који су дошли у циркус кад им је било девет месеци. Они уопште не личе једно на друго. Тигрицу није било тешко укротити: са њеног лица лако се чита страх, узнемиреност или бес, али Акбар, на изглед миран, зна да буде веома подмукао. Изненада ће вас шчепати за ногу

иако се до тог трену умиљавао. Најзад, ту је и тигар Васја, родом са острва Суматре, лењивац који само гледа како да избегне вежбање с укротитељем...

Укротитељ мора стално да је на опрезу. Изненадан повик у публици, блесак блица или нешто неочекивано, може да раздражи животињу, а онда су њени поступци непредвидиви. Тако се једном Акбар, привидно без икаквог разлога, бацио на слоницу Рани. Мстислав је успео да их раздвоји, али разјарена звер се онда усмерила на укротитеља и чак му избила корбач из руке. Тигра није зауставио ни пуцањ из пиштоља. У том окршају човек је победио,

али на рукама укротитеља остали су дубоки ожиљци.

А шта је са на изглед доброћудним слоновима? Показало се да и од њих можете доживети непријатности. Једном је једанаестогодишњи син Запашних Слава пружио слоници Рани (с којом је иначе у великом пријатељству) некакав слаткиш и заузврат, прилично заповеднички, затражио од ње да пружи ногу. Рани га је одгурнула и дечак се онесвестио.

Рани!

Истина, за слоницу је то била само безазлена ћушка којом као да је желела да каже: „Пријатељи јесмо, али не дозвољавам једном жутокљунцу да ми заповеда. Стрпи се док не одрастеш!“ Слоница је, иначе, отишла у Москву као беба. Измучена дугим путовањем

изгледала је јадно и уплашено кад су је довели код Запашних, неколико месеци неговали су је као мало дете.

НАЧЕЛО ИГРЕ

Мстислав Запашни спада у оне људе који стално трагају за нечим новим. Пут циркуског артисте започео је као јахач акробата заједно са братом Волтером. Обојица су одрасли у породици циркуских артиста. Дању су их родитељи водили са собом на пробу, а увече на представу. Браћа се не сећају кад су научили да праве колутове, стој на рукама или салто. Једног дана су се тако нашли и на леђи-

ма коња. Изводили су праве мајсторије, а највећи успех постигли су троструким салтом. На почетку њихове каријере искусне акробите су им говориле: „На коњу треба стајати од малих ногу, а ви сте већ одрасли људи. Извођење таквих вратоломија може скупо да вас кошта!“

И доиста, још на премијери, пали су с коња обојица и поломили се. Могли су да наставе с вежбањем тек после осам месеци. Браћа су се двоструком снагом бацила на посао. Када су касније заједно с другим артистима Московског циркуса, гостовали у Паризу, француске новине су писале да таква јахаче на коњима, као што су браћа Запашни, свет још није видео. Мстислав је убрзо савладао и вежбе на трапезу и прославио се тачком „До звезда“.

Једног дана међу артистима Новог московског циркуса пронела се вест: „Мстислав опет нешто спрема. Одлучио је да постане дресер. Није ли касно? Па, њему је већ тридесет година, а то се искуство стиче годинама!“ Међу-

тим, догодило се нешто готово невероватно. Дебитант је стао у исти ред с ветеранима тог жанра. Запашни је привукао светску пажњу избором животиња.

— Убеђен сам да је у тачку са зверима могуће увести елементе акробатике и гимнастике — говорио је тада Мстислав. — Поред тога, група треба да је мешовита јер што је разнороднија, то се више талента може да испоји код сваке животиње. И још нешто, ја сам против тога да се лав или тигар присиљавају да иду по арени на задњим шапама, да се вуку за уши или терају да заузму неке неприродне позе. Зашто је потребно да животиње изгледају пскорне и јадне? Добро, човек кроти дивљу животињу, али зашто и да је понижаваше?

У тачкама Мстислава Запашног влада начело игре. Кроз игру се увежбавају све тачке на задовољство и укротитеља и животиња. Зато Акбар и Тајфун, као искусни циркуски јахачи, одважно јашу на слону или спокојно леже на подијуму и чекају да их ови ливови прескоче.

А Мстислав Запашни не мирује већ спрема нову атрактивну тачку која ће се звати „Спартак“. Чitava представа је пантомима и у њој учествује двеста артиста различитих циркуских жанрова, десетак коња, слонава, тигрова, лавова и гепарда! Биће то приказ да ти памет стане — кажу они малобројни којима је дозволио да присуствују првим пробама.

С. И.

Већ сто година породица циркуске династије Запашних не силази са пажњом. У њој је било жонглера и клоунова, јахача и акробата, гимнастичара и дресера. Тренутно ареном познатог Московског циркуса влада треће поколење те породице — Мстислав Запашни. На илустрацији: Тајфун, Мстислав, Ради и Докторес, укротитељева супруга и партнерка

ШТА ДА РАДЕ
ЗАПОСЛЕНИ
КОЈИ ПУТУЈУ
С КРАЈА
НА КРАЈ
ГРАДА ИЛИ
ЧАК У ДРУГО
МЕСТО А
ОДБАЦИЛИ СУ
СКУП
АУТОМОБИЛ
НА СКУП
БЕНЗИН?

Веспа је рођена 1946. у малом италијанском месту Понтедера крај Пизе. Скутер је „измислио“ инжењер Д'Асканио, а конструисао ваздухопловни стручњак Енрико Пиађо. „Народно моторче“ доживело је светску славу педесетих година кад је постало и симбол младости, али и друштвеног положаја срећника који су је имали. Наравно, веспом су се прво моторизовали Италијани, затим остали свет. Онда су се појавиле разноврсне копије: „ламбре-та“, „хајнкел турист“, „викторија пег“, „маико“ или „дођо-ролер“. Ниједан од тих модела скутера, за разлику од веспе, није дочекао осамдесете године. А и веспа је једва преживела...

ХОЛИВУД ЈЕ ПАО

Чим се спомене веспа, одмах се код старијих пробуде успомене. Зна се да је чувени Гари Купер више волео веспу од „вестерн“-коња, а сличан је случај био и са Дени Кејом, Ким Новак је више волела веспу од „кадилака“, а Одри Хепберн ју је убацила као „партнерку“ у свој чувени филм „Празник у Риму“. Ни Холивуд није могао да

одоли симпатичном скутеру са Апенинског полуострва.

Али, крајем педесетих година веспа доживљава тешке тренутке. Аутомобилски бум руши све пред собом. Тржиште освајају серије малих и средњих аутомобила. У златно доба Битлса, половином шездесетих година, веспа се опет прогурала и неко време одолевала налету снажнијих и комфорнијих аутомобила. У заборав су је дефинитивно отерали

сјајни мотоцикли: „хонда“, „кавасаки“, „јамаха“, „сузуки“...

Међутим, онедавно, боље речено од почетка велике енергетске кризе у свету, веспа доживљава тријумфалан повратак. Разлози су више него јасни: економична је (данашња побољшана верзија веспе троши само три литра бензина на 100 километара!), лако пролази кроз загушен саобраћај великограда, за паркирање јој треба мини-

мум простора, достиже брзину од готово 100 километара на час и то са два путника!

ЧИКЕ НА МОТОРУ

Узлазна линија њене поновне популарности почиње негде крајем 1978. го-

дине кад веспа по други пут осваја светско тржиште. Да ствар буде интереснија више је не купују, као некад, само млади. Веспом се данас возе од куће до радног места и средње генерације! Шта да раде запослени између 30 и 50 година који путују с једног краја града на други, или чак из једног места у друго, а одбацили су скуп аутомобил на скуп бензин. Неће ваљда да прихвате јапанске мотоцикле који грме кад пролазе улицом (а прилично и троше) и испадну смешни у очима околине! Ето, то је основни разлог (изузмето ли чисто економски момент) опредељења такозване средње генерације за веспу.

Колико је веспа у моди — заправо то није никакав помодни хир, већ чисто одговор на енергетску кризу — говори и податак да их је само 1980. године продато преко пола милиона. Да би задовољио све већу потражњу, њен творац Пиађо отворио је већ 14 фабрика у Италији и исто толико у иностранству. Рецимо и то, кад већ спомињемо њеног творца, да се Пиађо вратио изради ветробрана и полукрова на веспи, што је такође један од разлога њене популарности. Првобитна зелена боја замењена је белом,

ПОНОВО НА УЛИЦАМА ШИРОМ СВЕТА.

МОДЕЛИ И ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

На новој генерацији веспе извршене су и неке мање измене на мотору и карбуратору, скутер је постао јачи и отпорнији тако да с лакоћом може да преваљује велика растојања. Најтежу пробу издржљивости веспа је положила у пролеће прошле године када је двадесетак возача успешно савладало стазу релија Париз — Дакар?! (Ако сте заборавили, Дакар је у Африци).

50 N: Двотактни мотор са једним цилиндром. Јачина 2 kW. Радна запремина мотора 49,7 кубних центиметара. Мењач са три брзине, максимална брзина 40 km/h. Запремина резервоара за гориво 5,6 литара. Потрошња 2,5 литара на 100 километара. Цена (у СР Немачкој): 2050 DM (једна марка око 18,00 динара).

50 S: Све карактеристике као и код модела 50 N, осим четири брзине. Цена: 2300 DM.

P 80 X: 5 kW, радна запремина мотора 79 кубних см, четворобрзина, максимална брзина 77 km/h. Запремина резервоара за гориво 7,7 литара двотактне мешавине 1:50, потрошња око 3 литре на 100 километара. Цена: 28,30 DM.

P 150 X: 7 kW, радна запремина мотора 150 кубних см, четири брзине, максимална брзина 90 km/h. Потрошња 3 литре на 100 километара. Цена: 30,60 DM.

P 200 E: 7,3 kW, максимална брзина 100 km/h. Потрошња 3,5 литре на 100 километара. Цена: 34,35 DM.

сивом, плавом и бојом слоноваче, па је и то сигурно привукло нове муштерије. Мада возња на веспи није скопчана са неким већим потешкоћама и опасностима које собом, рецимо, носе мотоцикли, ипак све није тако наивно као што изгледа. Споменимо само сувозача (обично

су то девојке иза леђа младића), који је на седишту изводио разне егзибиције: девојке су, шика ради, волеле да пребаце обе ноге са исте стране. Истина, то је било и биће модерно, али је опасно. А што се тиче сигурности? — За оне који се возе на веспи најсигурнија је

кожна одећа која у случају пада најбоље штити. — Кацига је обавезна, као и чврсте чизме, солидне рукавице.

Значи, и поред свих чари које нам веспа поново доноси **ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ИГРАТИ СЕ НА ЊОЈ И С ЊОМ!**

М. Ш.

ФИЛМ „ПРАЗНИК У РИМУ“ СА ОДРИ ХЕПБЕРН, ГРЕГОРИ ПЕКОМ И — ВЕСПОМ.

3 а Енглеца Чарлса Хамилтона, који више није међу живима, засигурно се може рећи да је најплоднији писац свих времена. Недељно је исписивао текстове који су садржавали преко осамдесет хиљада речи, а до краја живота достигао је цифру од сто милиона! Писао је углавном приче за децу и издавао децје листове тако да је истовремено и творац многих популарних ликова који су, међутим, нашим читаоцима непознати.

Хамилтон је више био познат као Френк Ричардс иако је имао још двадесет различитих псеудонима. Енглези су недавно открили спомен-плочу на згради у којој је живео, у авенији Перси у Кенту: ту је он дан и ноћ писао на једној прастарој писаћој машини са црвеном траком. Са себе готово да и није скидао једну те исту одећу: кућни огртач, панталоне са дрикерима при дну ногавица (да му буде топлије), папуче и црну беретку.

У Кенту је отворен и музеј Чарлса Хамилтона где се могу видети његови оригинални рукописи као и копије децјих новина Магнет и Џем које је сам попуњавао „од корица до корица“.

СТО МИЛИОНА РЕЧИ

КВОЧКА УЧИ ЈАЈА

Постоји ли било каква веза између квочке и још неизлеглих пилића? Ово питање заинтересовало је научне сараднике Њујоршког универзитета, па су они извршили низ опита. Резултати до којих су дошли већма су занимљиви. Показало се да постоји једанаест различитих звучних сигнала помоћу којих се „мама“ обраћа својој деци. Ту везу она почиње да користи 48 часова пре него што се они излегу из јаја. Занимљиво је и то да пилићи реагују на те спољашње сигнале — писак и уда-

рање кљуном — и одговарају на њих.

Научници сматрају да су овде у питању „уведни“ разговори између мајке и деце и да сигнали значе информацију о задовољству, опасности, храни. Изнето је и мишљење да искуство које заматак стекне у „разговору“ с квочком, помаже пилету кад се излеже да се брже прилагоди средини, правилније реагује на мајчине сигнале и уопште да се боље и брже развија од пилета које се излеже у инкубатору.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СТРИЦЕ, МОРАМ
ДА РАЗГОВАРАМ
С ТОБОМ!

ЈЕ Л' ВАЖНО...

... ИЛ' СЕ РАДИ О
ТВОМ ПОСЛУ?

УПРАВО САМ САЗНАО ДА
СИ ЗАПОСЛИО НЕКОГ ЖУ-
ТОКЉУНЦА ЗА ПЛАТУ
К'О ШТО ЈЕ МОЈА?

ПА,
ШТА?

АЛ', ЈА ОВДЕ РАДИМ ВЕК ДЕ-
СЕТ ГОДИНА! ЈА САМ ТУ ПЛА-
ТУ ЗАРАДИО ТРУДОМ И
ЗНОЈЕМ!

МОРАО САМ ДА ПОВИЈЕМ
ЛЕБА И МОЛИМ ДА БИХ ИЗ-
ВУК'О ОД ТЕБЕ КОЈУ ЦРКА-
ВИЦУ!

НИЈЕ ТИ
БИЛО ЛАКО,
ЗАР НЕ?

НАРАВНО ДА
НИЈЕ!

МИСЛИШ ЛИ ДА
ЈЕ ПОШТЕНО ДА
И ТАЈ НОВАЈЛИЈА
ПРОБЕ КРОЗ СВЕ
ТО?

ПА, НИЈЕ!

АЛИ, ТИ УПРАВО
ТРАЖИШ ОД МЕНЕ
ДА ГА СТАВИМ НА
ИСТЕ МУКЕ?

КАКО САМ МОГАО ДА
БУДЕМ ТОЛИКО ОКРУТАН
И СЕБИЦАН!?!?

Недељама су се Римљани чудили једном огласу који се редовно појављивао у разним новинама: „Канаринац зелених очију несташ. Власник ужасно забринут“... Никаква шифра, телефон ни адреса нису били заведени!

Међутим, оглас је био разумљив за „Ћопавог Лела“ — једног од вођа италијанске мафије, који је сам себе радо називао краљем подземља. Полиција га је добро познавала, али никада није могла прикупити доказе против њега. Знало се и да је његово право презиме Де Сантис. Сваки пут кад би се појавио оглас о зеленооком канаринцу, Де Сантис би задовољно протрљао руке седећи у својој луксузној вили на мору, у Лавијану. Знао је да те анонимне поруке шаље отац тринаестогодишње Мирте Корсети, власник читавог ланца хотела и ресторана, дакле, милионер и неисцрпни извор прихода за банду Ћопавог Лела све док се Мирта налази у њиховим рукама.

Девојчица је све то време боравила у истој вили, око три метра испод земље: у подруму, у великом, дрвеном сандуку

ЗАБОРАВЉЕНИ КЉУЧЕВИ

Породица Корсети већ је била платила Де Сантису преко 32 милиона (рачунато у новим динарима), а Мирта се није враћала кући. Стигао је нови захтев — на још толико.

Дани који су пролазили Корсетије су већ довели на руб живота. Малој Мирти они су личили на недеље, а недеље су се у њеној свести претварале у месеце. Из сандука у коме се налазио само мали лежај без прозора, до ње су, као из свемирске даљине, допирали гласови са плаже и по томе је знала када би могао бити дан. Пошто је било лето, она се просто гушила од врућине — а за три месеца колико је већ било прошло ниједном јој нису дозволили да се умије, а могла је само да закорачи са кревета. Хранили су је конзервама и понеким сладоледом...

Понекад је Мирти долазило да, чувши гласове, почне да виче и лупа по зидовима сандука. Међутим, знала је да не би вредело.

Породица Корсети из Рима била је спремна да плати уцењивачима милионе само да ослободе тринаестогодишњу Мирту али — њихов новац у банци био је блокиран!

У овом сандуку девојчица је провела деведесет дана везана ланцима за бетонске блокове!

Вероватно је нико напољу не би чуо, али би је зато чули њени чувари и ко зна како би се њен положај тек тада погоршао. Понекад је напирала уши јер би до ње допирали звуци музике. Из виле или из неког локала напољу — није могла да погоди.

У дугим сатима Мирта је размишљала о страшном догађају који ју је снашао. Одрасла је у страху од отмице — оне су биле непресушни извор прихода за мафију. Само у десет месеци прошле године било је 26 жртава, што она тада није знала. Чланови њене породице, као једне од најбогатијих у Италији, кретали су се увек у пратњи телохранитеља. Где год ишли, враћали су се другим путем, носили су и сами оружје. Како да јој се то догоди? Био је довољан само тренутак. Била је са братом на вечери у једном од породичних ресторана и на столу заборавила кључеве. Истрчала је из аутомобила само да их узме и зграбили су је!

ПОД ПОЛИЦИЈСКОМ ВАТРОМ

У тој топлој, августовској ноћи, док је брат чекао у њиховим колима а она требала да пређе само неколико корака до ресторана, зграбиле су је неке руке, зачепиле јој уста и убациле је у други аутомобил који је одмах кренуо. Отмичари су дуго вребали овакву прилику и искористили су је...

Корсетијеви су дуго чекали да стигне уцена: била је то добро позната тактика банде, да неизвесношћу постигне пристанак на сваку цену без икаквих услова. Међутим, када је захтев коначно стигао — испречио се нови италијански закон донет управо због великог броја отмица! По том закону, сва средства Корсетијевих сместа су блокирана!

Миртин отац који је био ван себе од страха за девојчицу тада се досетио да пошаље онај оглас о зеленооком канаринцу. Де Сантис је схватио и тако су паре које Корсети није држао у банци ипак почеле да се сливају у његов џеп.

Међутим, сам Де Сантис био је примећен у ноћи кад је Мирта нестала управо у близини ресторана где се то догодило. Полиција је на кола у којима се он налазио отворила ватру и „Ћопави“ је чак рањен у раме, али је успео да се спасе. Мирта се тада налазила у другим колима која су јурила у супротном правцу, али ка истом циљу.

Кад је Де Сантис побегао, настала је хајка на аутомобил којим се возио. Испрва без резултата. Једног јутра полиција је добила обавештење да се кола која одговарају опису налазе крај једне виле у — Лавијану. Ка том летовалишту тада се упутио одред карабинијера и кућа је опкољена. Упућен је позив Де Сантису да се преда. Он се одиста и појавио, али, у једној руци држао је пиштољ, а другом чврсто држао „зеленооког канаринца“. Сматрао је да ће тако моћи да побегне, са својим таоцем. Међутим, пре него што је било ко од његових „горила“ могао да се снађе, „Ћопави Лело“ се нашао на поду: био је то муњевит потез полицајаца који су му се налазили иза леђа. Сада је он био талац за његове бандите — да не пуцају!

Био је деведесети дан Миртиног заточеништва који умало није завршио кобно...

СЛИЖУ ТВОЈУ ПАМТИМ

КОЛИКО ПУТА СМО МОРАЛИ ДА ПРОТЕГНЕМО
НОГЕ ДО НЕКЕ БИБЛИОТЕКЕ, ДИСКОТЕКЕ,
КАРТОТЕКЕ, ВИДЕОТЕКЕ. МАГНОТЕКА НАМ НЕ
СТВАРА ТЕ ПРОБЛЕМЕ, УВЕН ЈЕ С НАМА, У НА-
ШОЈ ГЛАВИ, СПРЕМНА ДА НАМ У СВАКОМ
ТРЕНУТКУ ПРИСКОЧИ У ПОМОЋ. НАРАВНО,
АКО БРИНЕМО О ЊОЈ.

Ако хоћемо да забележимо речи неке песме или мелодију, нешто што волимо или нам је неопходно за посао, најбоље је и најлакше да укључимо магнетофон и ствар је решена. Трака то брзо и без грешке забележи и упамти. Кад желимо да поново чујемо оно што смо снимили, само притиснемо дугме и магнетофонска трака нам сервира оно што хоћемо, заправо оно што је упамтила. И тако небројено пута, зависно од квалитета траке Машина, очигледно, памти све! А колико жива бића?

Мозак је, зна се, прави живи магнетофон. У њему, заправо у кори великог мозга, посебно у такозваним темпоралним режњевима, налази се наше складиште памћења — магнотека. Као микрофон служе уши које лови различите звуке, кроз прозоре — очи стижу информације о „нечујном“ свету који нас окружује, у мишићима и на кожи смештени су специјални механизми који региструју промене положаја тела у простору, додире с различитим предметима.

За разлику од магнетофона који „чује“ и памти све, мозак врши селекцију информација и, оценивши њихов значај, памти их и чува месецима и годинама. Некад се и цео живот памти неки лик, приказ, догађај, створи навика. Научи-

ли смо, на пример, у детињству да возимо бицикл, скијамо или пливамо и то никад нећемо заборавити без обзира што, рецимо, на бициклу не седнемо и пола века!

НАД ЛОПТА ПОСТАНЕ МАМА

Памћење животиња као и човеково развија се у току живота. Сигнали стижу у мозак и у њему се прерађују буквално од првих минута кад новорођенче угледа свет. Ти утисци су обично и најтрајнији, понекад толико да први лик одређује читаву судбину животиња. Слични случајеви забележени су и код човека.

Путујући аутомобилом кроз афричку савану путници су наишли на малу зебру која је потрчала за њима упорно их пратећи као што је то раније радила за мајком. Јагњад, пак, ако изгубе мајку по доласку на свет, одмах трче за чобанином или се, рецимо, не одвајају од дрвета, камена или неке друге „мртве природе“ ако су то прво угледали. Пилићи који су прогледали у инкубатору по обичају се везују за радника који их храни. Често упорно трчкарају и за лоптом или балоном, наравно, ако су то којим случајем били први предмети које су голуждрави

угледали кад су искочили из јајета.

Памћење код животиња може да се формира ако се предмет само једном види или ако се нешто једном доживи. А ти трагови су често толико трајни да се може рећи да су неизбрисиви за цео живот. Ова појава у животињском свету добила је назив инпринтинг што у преводу са енглеског значи отисак.

Човеково памћење, пак, често се граничи са чудесима. Оно може нешто што једном види тако брзо и чисто да региструје да му на томе може да позавиди најсавременији фотоапарат. Ово тзв. фотографско памћење посебно је развијено код примитивних племена и деце. Гостинама се оно сужава и само код неких особа, најчешће код уметника, остаје за цео живот. Овај облик памћења је не једном изазвао право дивљење. Замислите стадо од 5.000 грла које чува 50 пастира. Сваки од њих мора да брине о читавом стаду а посебно о стотину грла за које је посебно задужен он. Чобани не знају ни да читају ни да пишу али ако се изгуби и једна животиња, они то одмах примете.

НЕ ГЛЕДАЈ МЕ ВИШЕ!

Учитељи у нижим разредима основне школе често су збуњени кад им деца

одговарају десловце преносећи садржину прочитаног, чак са свим штампарским грешкама! Мисле — набували су и љуте се не знајући да постоји визуелно памћење када се лик предмета прештампав у мозгу тачно као фотоапаратом. Ствар је у томе што се лик стране са текстом налази у памћењу ученика и он га само, баш као с магнетофонске траке, репродукује. Добро визуелно памћење имају шахисти способни да истовремено играју са више партнера и не гледајући на таблу. Ту су и сликари који на основу памћења стварају читаве пејзаже, портрете или слике битке. У научну литературу је овај облик памћења ушао под називом ејдетична (сликовна) меморија, од грчке речи ејдос која значи слика. Људи обдарени овом врстом памћења називају се ејдетичарима.

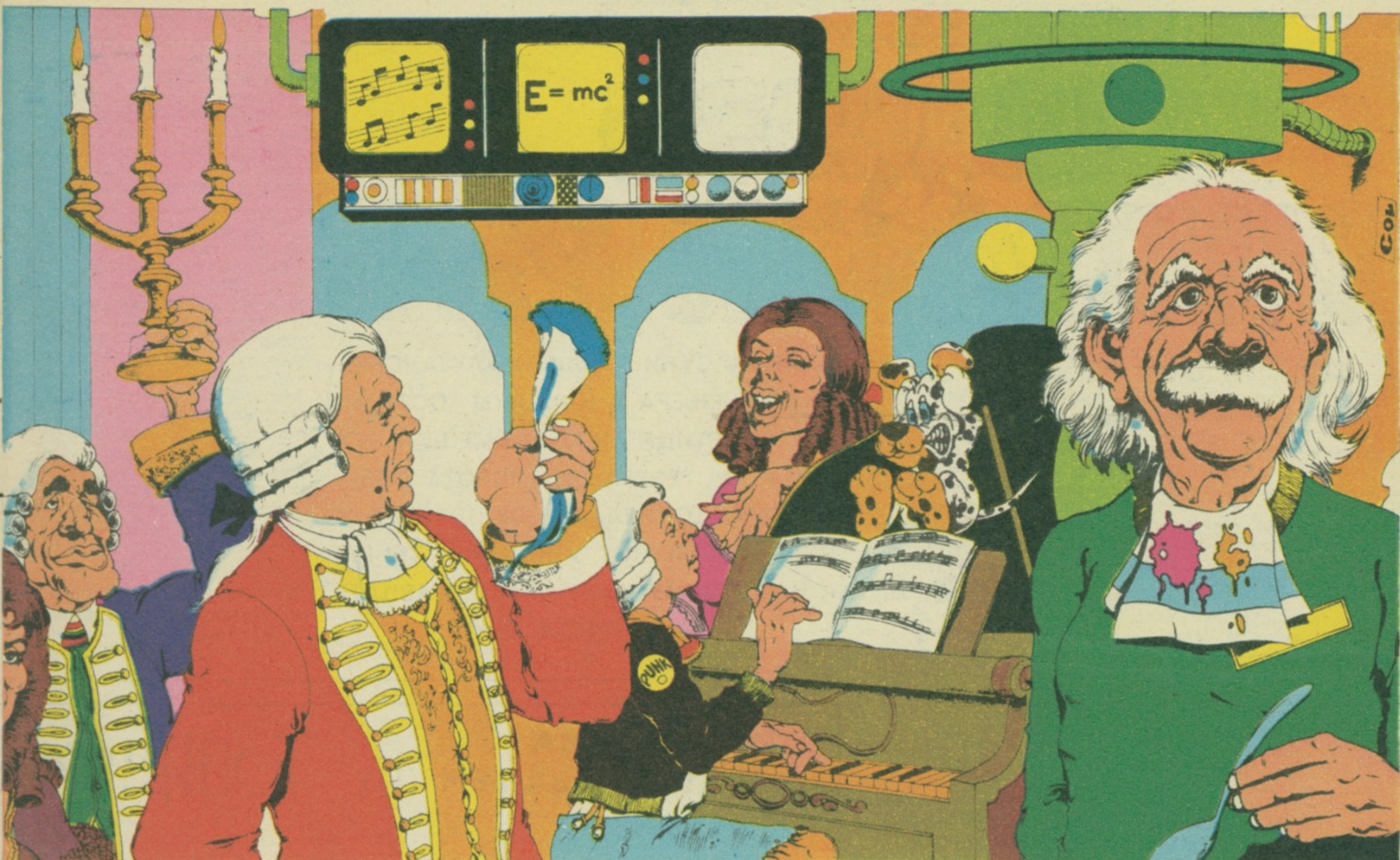
Ако се упореди инпринтинг (стисак) код животиња и ејдетизам код човека намеће се закључак да су ове појаве по својим својствима блиске. И човек је, попут животиње, способан да слику виђеног истог тренутка упамти, са свим детаљима. Постоји још једна сличност између човека и животиње у памћењу слике: код њих је памћење слике догађаја дуже у односу на обичне облике памћења који нису својствени инпринтингу и ејдетизму.

Овоме да се визуелно памћење код ејдетичара може сачувати дуги низ година говори и историја једне познате слике која је изгорела у пожару. Тридесет година после тога поново је, до детаља, насликао уметник који је слику раније видео само једном!

МОЦАРТ ПРОТИВ „СТРОГО ПОВ.“

Ејдетично памћење није само визуелно него и акустично. Човек обдарен њиме може без великих теškoћа да репродукује сложено музичко дело које је само једном чуо, наравно ако је музички образован. Једном је овај срећан спој — сјајно музичко образовање и способност акустичног памћења — помогао четрнаестогодишњем Моцарту да открије тајну композиције чије су ноте монаси чували као тајну. Моцарту је било довољно да једном чује композицију да би је, вративши се кући, превео на ноте без иједне грешке.

Ејдетизам могу да поседују и особе с другим облицима памћења. Рецимо, говорно-логичким или памћењем покрета. Знамо да је неког врло лако научити да се скија, клиже или плива — те особе имају добро памћење покрета. Други су, пак, способни да без већег напора припреме велико предава-

ње и да га изговоре пред публиком без гледања у текст. Ова прста памћења припада тзв. говорно-логичком и оно је врло развијено код писаца, глумаца, политичара, филозофа. Историчари наводе пример римског филозофа Сенеке који је, тврде они, могао да понови и две хиљаде речи које нису повезане по смислу, ако их је чуо само једном. А људи са добрим говорно-логичким памћењем са малим напором могу да савладају и десетине језика.

Дивљење изазивају и људи са развијеним памћењем бројева и њихова способност да њима оперишу без грешке. Они, рецимо, могу напамет да помноже осмоцифрени број са осмоцифреним, да изваде корене из седмоцифрених и деветоцифрених бројева за неколико секунди. Један од тих рачунџијских чуда је својевремено, пред специјалном комисијом, за непун минут израчунао колико у 39 година, 3 месеца и 12 часова има секунди. При том је, наравно, у обзир узео и преступне године!

ЧЕТВОРОНОГИ МАТЕМАТИЧАР

А да ли и животиње поседују говорно-логичко памћење и памћење бројева? На почетку нашег века коњ једног немачког зе-

мљорадника изненада је постао врло познат. Није ни чудо, решавао је аритметичке задатке: „знао“ је да сабира, одузима, множи, дели, чак и да извлачи корене. Одговоре је давао лупањем копита о земљу — ако би, рецимо, тачан одговор постављеног задатка био пет, коњ би пет пута лупио о земљу. Није толико збуњивало што је животиња памтила бројеве колико њена способност да њима оперише.

Вероватно би овај четвороноги „математички геније“ још дуго усељавао присутне да они нису једном запазили да му газда кришом даје сигнале колико пута да залупа копитом. Код коња је, наиме, био створен одговарајући условни рефлекс. Иначе, он је посебно изражен код птица. Један папагај је, на пример, био дресиран да поједе онолико зрна пшенице колико пута његов газда удари на звоно.

Способност говорно-логичког памћења, памћења речи, цифара и оперисања њима је, разумљиво, чисто људска способност, резултат његове дуготрајне еволуције. Међутим, некакав заматак таквог дара за бројање, памћење речи у сажетој форми може се наћи код неких животиња и птица. Могу се открити и клице реченица, истина у примитивном облику, као што је случај са неким папагајима способним да подражавају. Неки од њих

знају сто и више фраза, и од по десетак речи. Али, говор птица је бесмислен, основна црта човековог памћења је што су речи повезане смислом, а пернати брбљивци чине то чисто механички.

МАГИЧНИ БРОЈ СЕДАМ

Сви досад наведени примери односе се на изузетно, феноменално памћење које се, ипак, не среће тако често. А колико може да упамти обичан човек?

Ако насумце одаберемо групу одраслих људи и кажемо им да понове десет двоцифрених бројева које смо малочас изговорили, испоставиће се да су они, у просеку, упамтили само пет до седам бројева. Исти је случај и са речима: од десет речи изговорених без неког смисла упамти се, опет у просеку, седам. Човеков мозак од десет јединица информације које види само једном упамти седам. Изгледа да се митски број седам и у памћењу појављује као „магична“ бројка.

Ако је код неког тај просек много мањи, не треба да очајавате. Добро памћење није увек и мерило велике памети. Можемо памтити огромну количину информација, али ако то знање не умемо да искористимо, мала вајда од њега. Познати математичар Поенкаре није се, кажу,

одликовао особитим памћењем, чак ни Ајнштајн ту није боље стајао. Међутим, то му није сметало да наглавачке окрене дотадашњу науку. Сличних примера има још.

Наравно, ово никако не значи да треба да се поносимо slabим памћењем и да га не тренирамо (а оно може да се вежба као и све друго). Напротив. Од најранијих година потребно је трудити се да се памћење речи неће ићи на ободу јер једно не искључује друго. Тренирајући, рецимо, памћење бројева то не значи да ћемо лошије памтити стихове, а памћење речи неће ићи на уштрб развоја музичких способности. То би било исто као кад би се један спортист искључиво посветио тренирању само своје дисциплине. Знамо да врхунски спортисти управо тренирају и друге спортове да би могли да дају максимум у својој дисциплини.

Да би неко постао стручњак, мајстор у својој области, мора да развија све видове памћења. Један од услова успешног тренирања памћења је и стално допуњавање информација које је мозак већ прихватио што се постиже честим понављањем једног истог задатка. Спортисти, рецимо, непосредно пред такмичење у мислима понављају све детаље покрета који су усвојили и обнављали на тренинзима. Пракса је показала да

„оживљавање“ трагова стечених навика у себи спортистима омогућава успешнији наступ на такмичењу.

Способност мозга да памти упоредили смо у почетку са магнетофоном. Докази које смо изнели говоре не само да је такво упоређивање упрошћено већ и неправедно. С пуним правом се може рећи да мозак човека и животиње није само живи магнетофон, ни само живи фото-апарат. Он је истински живи компјутер способан да на много начина прима различите врсте информација, врши њихову селекцију, чува их у својим сефовима и кад устреба извлачи. Но, и поред тога потребно је још много труда и времена да би се дешифровале загонетке које крије мозак. А када бисмо, на пример, до краја докучили самоједну од његових функција — памћење — било би могуће овладати толиким знањем да би чак и савремена научна фантастика била помало смешна.

В. Коновалов,
доктор
медицинских наука

ДЛАНОВИ ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ РУКЕ

Реч је о најновијем достигнућу везаном за унапређење и такозвану хуманизацију електроничних направа које у неким пословима одавно замењују човека. Електронична рука биће прекривена специјалном пластичном материјом која ће обилovati сензорима за једноставно и брзо препознавање предмета. Хладна аутоматизована справа добиће тако једно од „најљудскијих чула“ — чуло додира.

— На ову идеју дошао сам посматрајући раднике у „Оливетију“ — каже инжењер Карло Пиноти, специјалиста за аутоматизацију и роботiku — који за осам часова непрекидног рада готово непогрешиво састављају различите елементе машина за писање иако ови нису сложени по врстама већ пред њима стижу практично на гомили. Овај део посла радници изводе не само с лакоћом коју доноси свакодневна пракса, већ и не гледајући у делове, за њихово препознавање довољан им је само додир.

ЕЛЕКТРОДЕ НАО НЕРВИ

Дакле, предмет није увек неопходно видети; додиром можемо да за-

кључимо каквог је облика, да осетимо да ли је топао или хладан, тврд или мекан, да ли је од метала или пластике, четвртаст или заобљен. Чим га додирнемо, његова слика се јасно оцртава на нашем личном монитору (мозгу), а истовремено добијамо и податке о његовим осталим особинама.

У сваком случају, додир је нешто што има директне везе са кожом: да би се код робота проширила односно унапредила могућност опажања неопходно је да се постигне ова осетљивост с вештачким материјалима. А то је могуће само ако се уједине две веома важне научне гране везане за ову област: роботика и биоинжењерија. Управо то заједно са Пинотијем настоје да постигну два истраживача с Универзитета у Пизи чија су имена Данило де Роси и Паоло Дарио. Обојица већ дуже раде на сензорима за биомедицинску примену.

Да би конструисали „електроничну руку“ ова тројица стручњака користе се неким својствима соли флуороводоничне киселине коју су комбиновали са једном синтетичком материјом и остварили танак и провидан пластичан филм на-

ЗАХВАЉУЈУЋИ ГРУПИ ИТАЛИЈАНСКИХ БИОИНЖЕЊЕРА И ЊИХОВОЈ „ОСЕТЉИВОЈ ПЛАСТИЦИ“ КОЈА ЗАМЕЊУЈЕ КОЖУ, НОВА ГЕНЕРАЦИЈА РОБОТА ДОБИЋЕ ЧУЛО ДОДИРА. ВЕЋ СЕ ПЛАНИРА И ИЗРАДА СЛИЧНОГ МИШИЋНОГ ТИВА, А НА ПОМОЛУ СУ И ПРАВЕ ПРАВЦАТЕ — РОБОТСКЕ ОЧИ!

зван PVF2. Ова фина превлака под притиском емитије електрично поље, што је као карактеристика већ коришћено приликом израде специјалне сонде за мерење протока крви кроз срце као и звучних ефеката везаних за рад овог органа.

Превлака од PVF2 која обилује сензорима замениће дланове на рукама једног робота. Сензоре у овом случају представљају алуминијумске електроде различитог типа, које још могу да буду начињене од хрома или злата, а на пластику су одштампане специјалним методом. Улоге су им подељене: једни региструју притисак, други ултразвучне вибрације, трећи промене температуре итд.

— Ова осетљива пластика — посебно истиче Биноти — обезбеђује препознавање предмета на далеко једноставнији и бржи начин него што

ЖИВОТИЊАМА

С ПОШТОВАЊЕМ (II)

ТОПИНИХ

Јесте ли чули причу о чувеном Топи?

Ако га случајно приметите с високог балкона, учиниће вам се да личи на покретну, бодљикаву лопту. Или пузећи кактус...

Ништа необично и чудно. Јер поменути је, заправо, један паметни украјински јеж.

Прочуо се несвакидашњим потхватом због чега су о њему и новине писале. Топи је извесно време био врло популаран.

БАКИН ПРОНАЛАЗАН

Град Доњецк у совјетској републици Украјини. Бабушка Гаља скраћује време шетњом по околини и размишља о унучици Олији која с родитељима живи у оближњем месту Горловка.

Из будних снова баку је пренуло пушкање из високе траве.

Да то није уморна, поустала птичица? Или, злу не слутило, змија? Или је ипак само вражји ветар Петар јаче задувао и усталасао зазеленело поље?

Начуљила је уши и јаче натакла лаочаре. Да боље чује и види.

Кад тамо, ни птица, ни змија него јеж који је испрепаданом гледа ситним смежураним добрими очима.

Бака се развеселила. „Чисти бодље, кнеже-јеже, на свадбу се спреми...“ — подсетила се

песмице коју јој је, давно, још док је била мала, умела да запева њена мајка.

Сагнула се да подигне јежа, а он се нагло склупчао и увукао нос. Узела га је лагано у руке и истог часа видела да јој је на длану остало

вучеш овако беспомоћан и изгубљен? Ко зна какво ти се зло може десити? Однећу те ја да те лечим и излечим... А како у кући немам ни кучка ни мачке, с тобом ћу убити досаду...

Тако му тепа бака и већ смишља чиме ће га

неколико капи крви. Окрене и обрне јежа и увери се одакле тај траг. Јадник Јешко је рањен. И то тешко. Предња му је десна нога тако рећи згњечена. Као да је ваљак прешао преко ње. Била је млитава и готово као да је висила о концу.

— Како си то, јадничак, настрадао? Кад се

нахранити и напојити. Уз пут је немо одлучила да му да име. Нека се зове: Топи.

ПОКЛОН УНУЧИЦИ

За којих месец дана, кад је Топина рана сазрим зарасла и кад се

Дарио, Де Роси и Пиноти већ раде на припремама робота такозване треће генерације који ће највероватније моћи да виде сопственим очима.

ВАЖНИ СУ КАПИЛАРИ

Овако изгледа микро-сензор

— Уз pomoћ полиакрилне материје која се на команду савија тј. контрахује баш као прави мишић — објашњава Роси.

Ни то није све: истраживачка група састављена од биоинжењера из Пизе и других градова Италије на Универзитету у Венови остварила је један оптички систем за роботе који је веома сличан човечијем оку. Први експерименти дали су задовољавајуће резултате чиме је у пракси потврђено да ће ово достигнуће вредно две хиљадите године ускоро постати стварност.

Д. В.

ПРИЧА О СТРЕЛИ, ЈАБУЦИ И СЕЦКАНОМ МЕСУ

рецепата. Једно од тих јела је и „калбфлајш“ које се припрема веома брзо и веома једноставно. Упркос тој једноставности оно је ипак прилично рафинирано. По оригиналном рецепту то је нека врста сецканог меса залијеног вином, али се временом рецепт донекле изменио, тако да мање упућенији гурмани сматрају калбфлајш кинеским специјалитетом! Циришки кувари припремају га на свој начин, тако што нарезано месо прже на врелој масти и истресу га на сито чим почне да пушта сок. Масноћу и сок користе за умак који се припрема одвојено. У готовом сосу месо се само једном промеша. Умак се

СЕДАМДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА

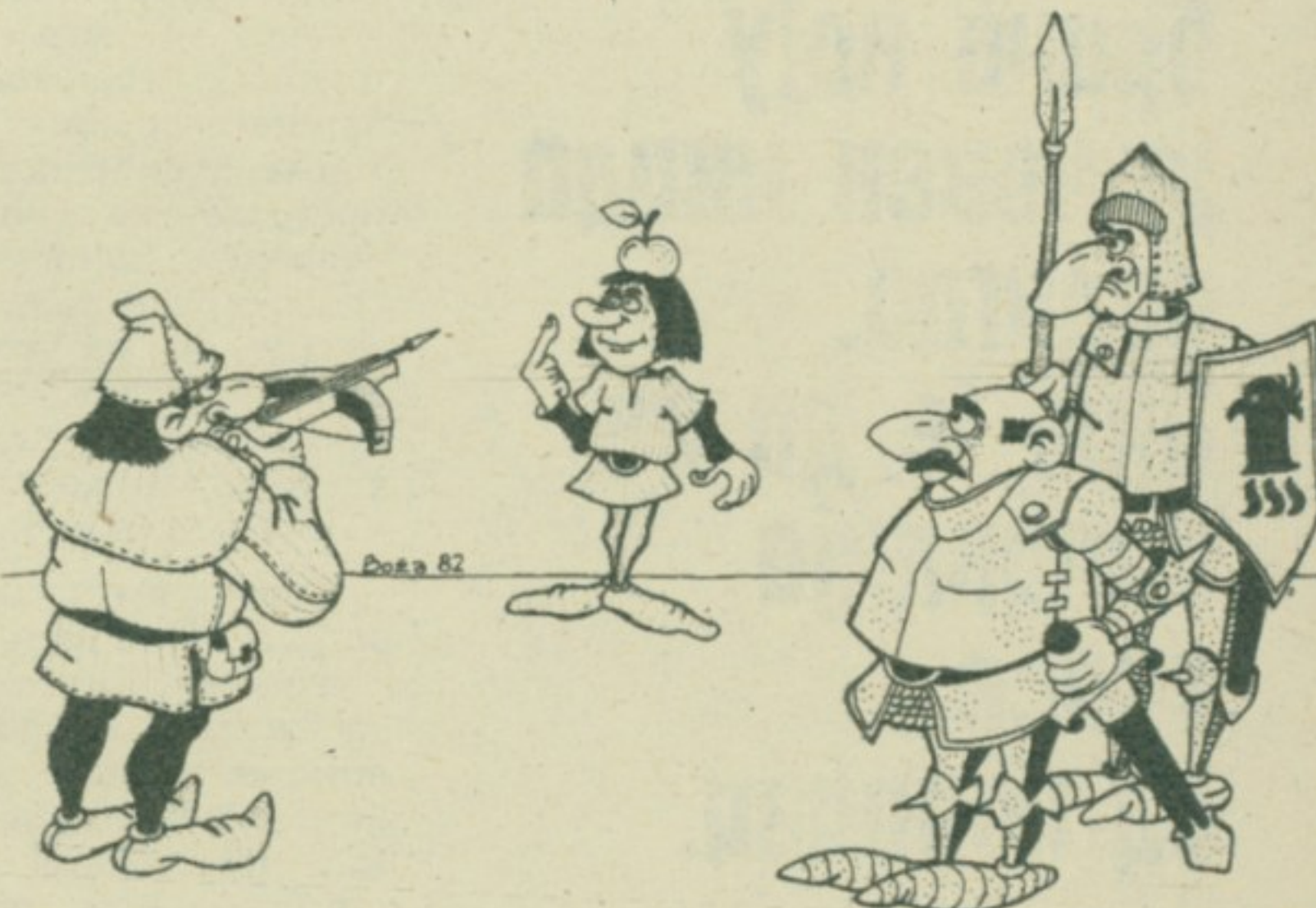
ГУЖВА ЗБОГ ЈЕЖА

Којом је брзином пу-
зао? Којим путем? Како
се сналазио? Како је на-
ђушио прави смер, уто-
лико пре јер су га одавде

С њим се заправо ни-
кад не зна!

K P A J

Перо Златар
(Из књиге
„Медвјед у зеленој
бунди“ у издању
библиотеке
„Вјeverица“)

На основу старих предања и на основу Швајцарске хронике Е. Чудија из 13. века може се до неке реконструисати како се живело у Швајцарској у време намесника Геслера и Вијема Тела. Поред многих описа налазе се и описи неких

Уз ово јело послужимо тесто и било коју свежу салату, а уместо тога можемо изнети и кашу од киселих јабука! Тако то раде у Цириху.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

ЧУДА
САВРЕМЕНЕ
ИНЖЕЊЕРИЈЕ

„ДЕЛТА“ ЗАУСТАВЉА МОРЕ

**Рађа се највећа
брана коју
је човек икада
подигао.
Циљ је да се
Холандија
спасе
од поплава.**

Све је почело тридесетог јануара 1953. године: на северу Атлантика, тридесетак километара далеко од Хебрида формирало се, како то метеоролози кажу, поље ниског ваздушног притиска са великим поремећајима у атмосфери. Невреме је, према предвиђањима, требало да се креће преко Норвешке ка Совјетском Савезу. Али овога пута налет веома хладног ваздуха зауставио се испред Норвешке и изненада скренуо ка истоку, прелетео преко Северног мора и упутио се ка југу. Том приликом обале Холандије задесила је катастрофа коју ће ова земља вечно памтити: постојеће бране Схувен-Дајвеланд и Норд Бевеланд попустиле су на 589 места! Трагична ноћ прогутала је 1836 људских живота, око десет милиона животиња нестало је под водом а 47 хиљада домова потпуно је уништено. На неким кућама и данас се виде трагови воде која је понегде досезала до самих кровова.

■ **НИ ЗРНЦЕ
ПЕСКА**

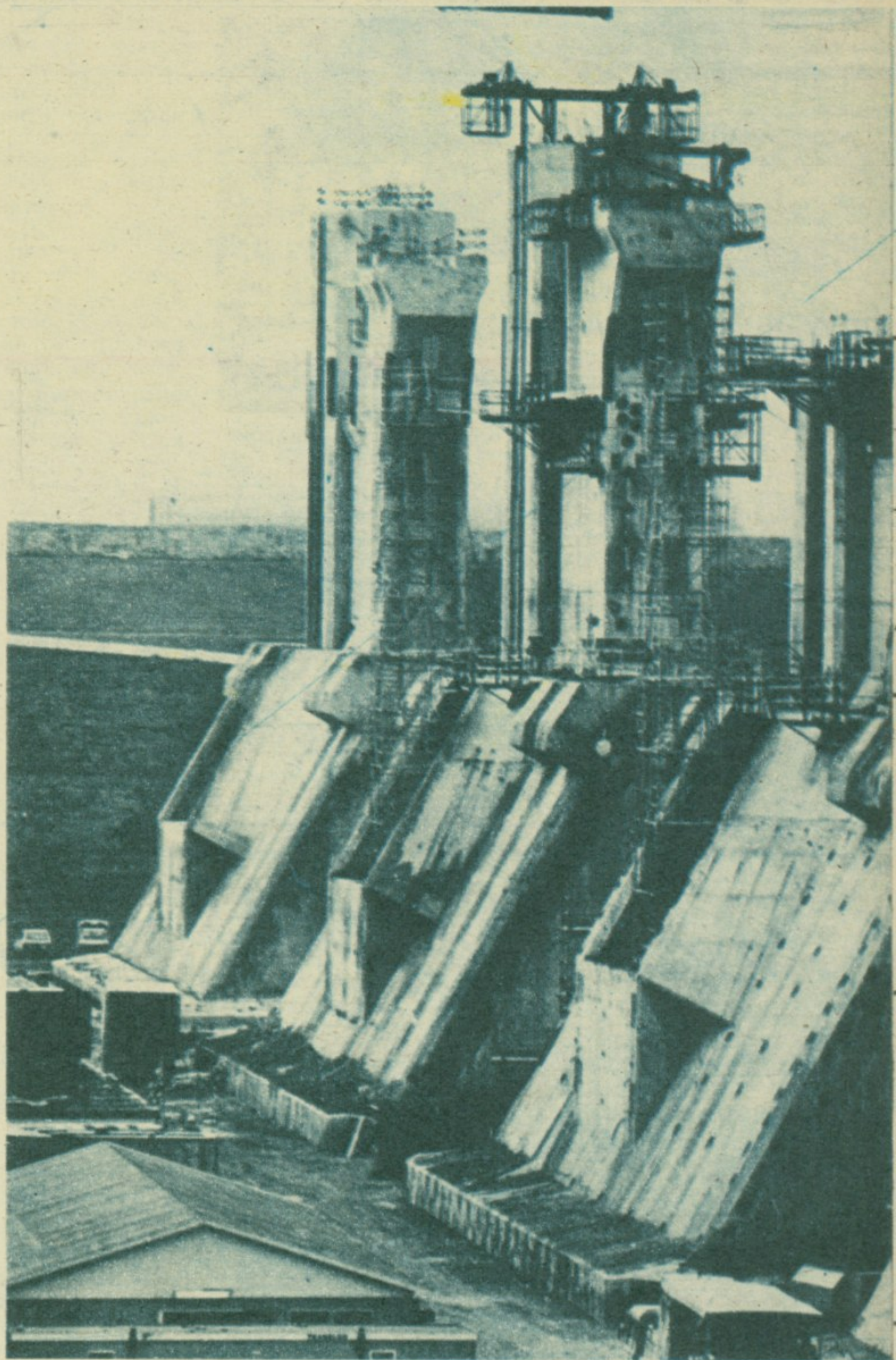
Више се није смело одлагати. Одмах након ове несреће у Холандији је начињен план заштите земље од оваквих и сличних ка-

тастрофа — диновски систем одбране који представља највећу хидротехничку конструкцију на свету: „Пројекат Делта“.

Од времена кад су почели радови, пре 22 године, Холанђани су преградили три залива која су повезана са ушћима река Рајне, Мезе и Шелде. Међутим, ове бране су само играчке у односу на уставу у провинцији Зеланд: биће дугачка пуних девет километара и имаће 66 носећих стубова постављених у исто толико огромних шупљих торњева од армираног бетона узиданих у стене. Између торњева биће постављене челичне преграде које ће са наиласком невремена моћи да се спуштају и тако спрече таласе да се прелију у Шелду и угрозе копно. Кад прође невреме, преграде ће се опет подизати што ће обезбедити кретање нивоа мора, односно, плима и осека.

Мост дуг три километра води од острва Схувен-Дајвеланд, до централне тачке „Пројекта Делта“, а то је острво Нелтје Јанс, на коме се подиже 66 огромних носећих елемената заједно са покретним преградама. На овом послу ангажовано је преко хиљаду најистакнутијих стручњака — геолога, грађевинара, метеоролога — а предвиђа се да ће цела брана бити завршена до краја 1985. године. Коштаће око шест милијарди холандских флорина, односно десет билиона старих динара.

На острву Нелтје Јанс нагомилане су толике количине матери-

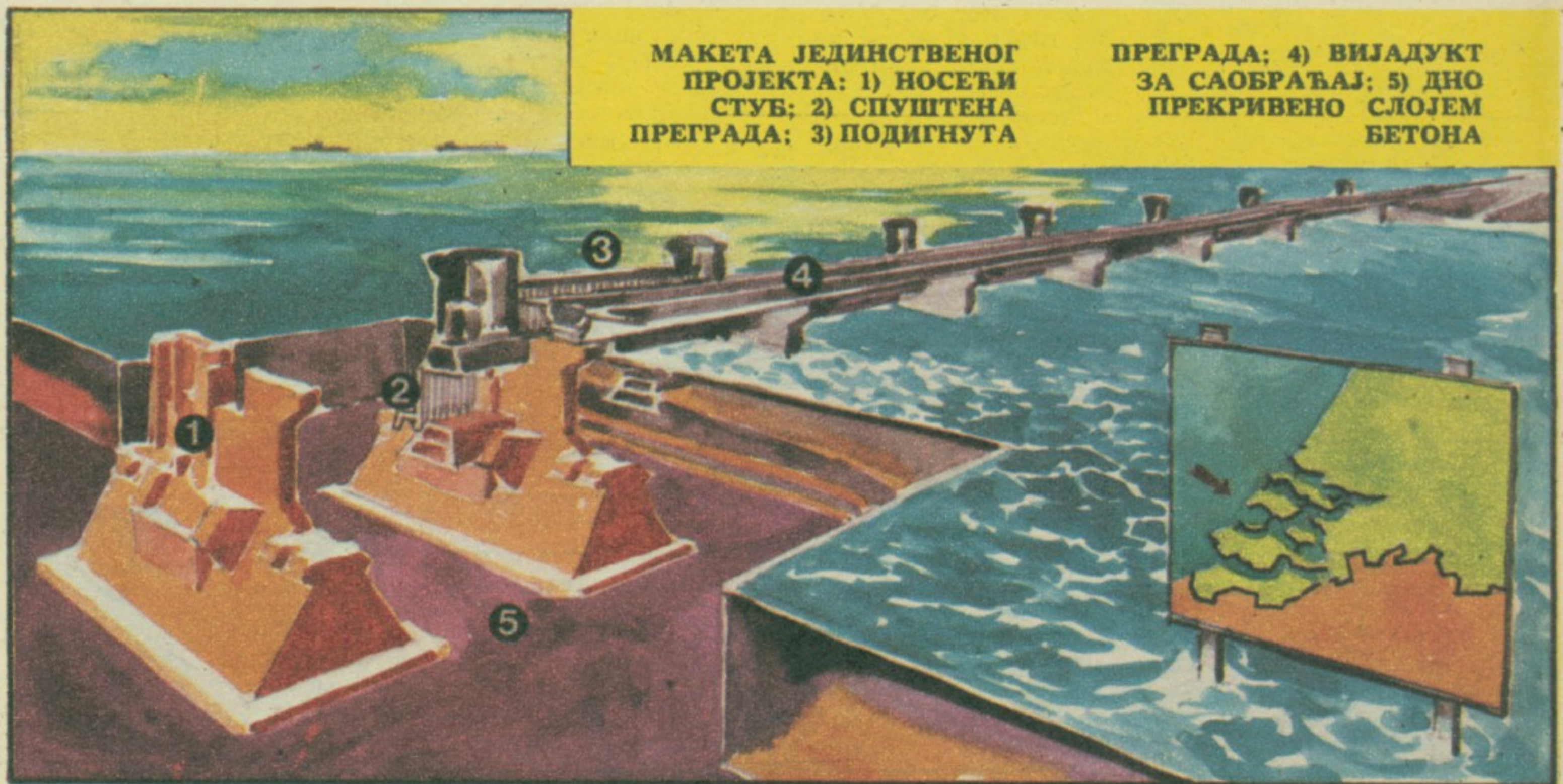

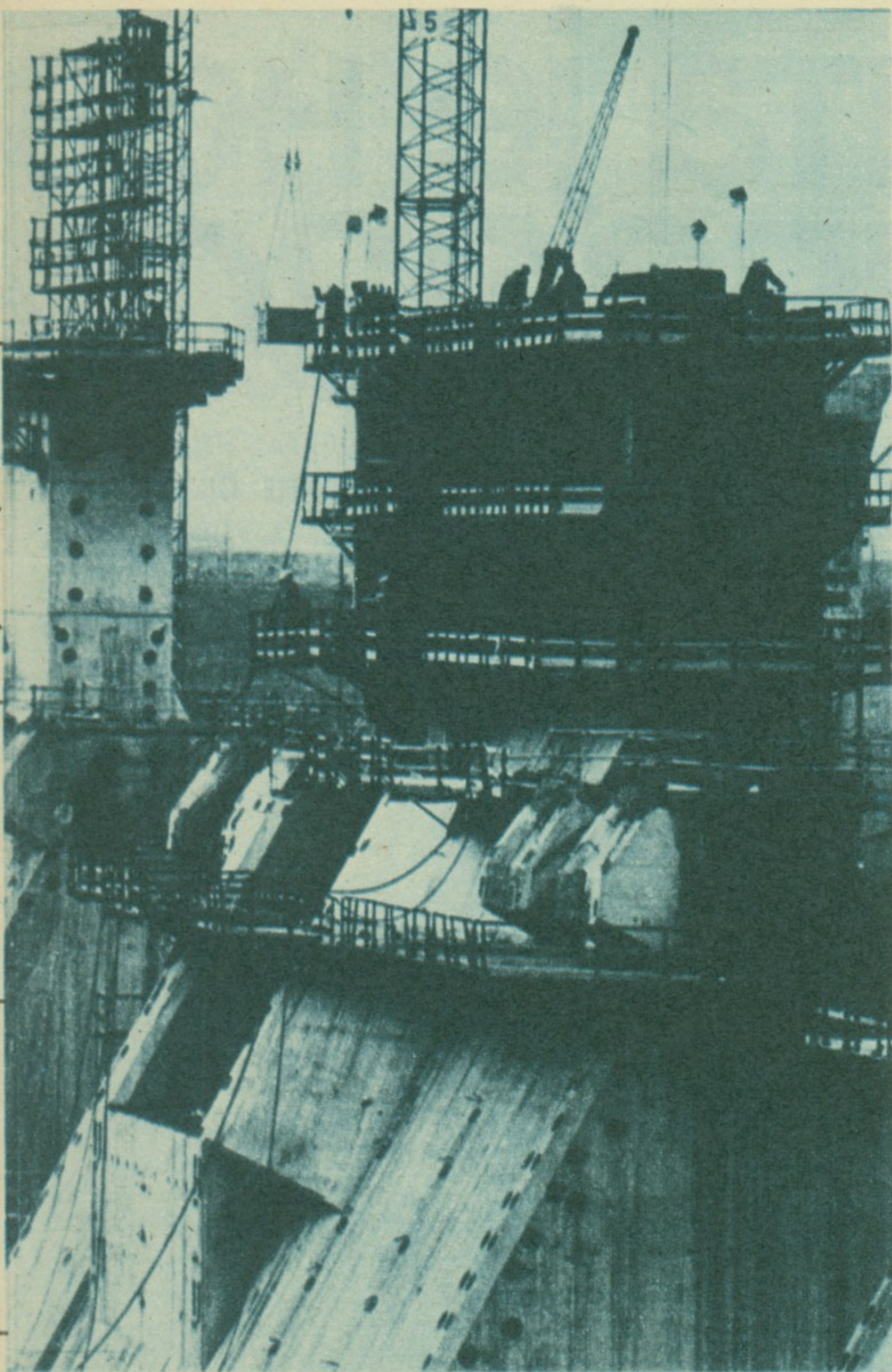
јала да о њима праве податке могу да дају само компјутери. И дан и ноћ контролишу се пумпе које избацују воду из канала у море, али у њих ће ускоро поново бити пуштена вода и велика пловећа платформа у облику слова „U“

биће постављена изнад потопљених торњева. Уз помоћ огромне дизалице која је монтирана на ову платформу носећи стубови заузеће своја места. То неће бити једноставна операција јер су високи око 45 метара и сваки од

МАКЕТА ЈЕДИНСТВЕНОГ
ПРОЈЕКТА: 1) НОСЕЋИ
СТУБ; 2) СПУШТЕНА
ПРЕГРАДА; 3) ПОДИГНУТА

ПРЕГРАДА; 4) ВИЈАДУКТ
ЗА САОБРАЋАЈ; 5) ДНО
ПРЕКРИВЕНО СЛОЈЕМ
БЕТОНА

Њих тежи преко седамнаест хиљада тона!

У непосредној близини непосредно ради специјалан тим стручњака који уз помоћ компјутера разрађују гомиле података који се односе на атмосферске промене, стање морске воде и морских струја. Ради се о једној студији која мора савршено прецизно да одреди најпогоднији тренутак за обављање овог посла. Јер, било би довољно да се формира и најмањи пешчани нанос па да се стуб преврне и тако пропадне сав труд. Простор у који се ови огромни стубови постављају строго је одређен управо због везивних елемената у темељу који треба да им обезбеде стабилност. Ова операција мора да се понови шездесет и шест пута, колико има стубова, увек с апотекарском прецизношћу.

ГРАДИЛИШТЕ ПОД ВОДОМ

Све почиње припремом терена. Понтон са четири снажна вибратора, чим добије неопходне координате, укотви се на одређеном месту и започиње копање тла. Снажни вибратори изазивају праве земљотресе морског дна и на

ОВАКО ИЗГЛЕДАЈУ ПОСЕЋИ ТОРЊЕВИ СУПЕРБРАНЕ НА ОСТРВУ НЕЛТЈЕ ЈАНС, У СВАКОМ ЈЕ СТУБ ВИСОК ЧЕТРДЕСЕТ ПЕТ МЕТАРА И ТЕЖАК ПРЕКО СЕДАМНАЕСТ ХИЉАДА ТОНА. ДО КРАЈА ГРАДЊЕ КОЈИ СЕ ПРЕДВИЂА ЗА 1985. (УКУПНО ТРИДЕСЕТ ГОДИНА РАДА) БИЋЕ УТРОШЕНО ПРЕКО ШЕСТ МИЛИОНА ТОНА МАТЕРИЈАЛА И ОКО ДЕСЕТ БИЛИОНА СТАРИХ ДИНАРА!

површину воде избацују гомиле морских алги, шкољки, рачића, медуза. Ова подводна „масажа“ траје око три и по часа након чега капетан Лео Сајвенсен издаје наређење да се подигне сидро и понтон помери до места где треба припремити подлогу за следећи стуб. Да би се обезбедио сигуран темељ неопходно је да се укупно обради око 230 хиљада квадратних метара површине, односно да се операција обраде терена понови око десет хиљада пута. (Израчунато је да ће читава брана тежити око 6,3 милиона тона од чега на бетон отпада 1,8 милиона тона,

док се остало односи на камење које ће бити искоришћено за ојачање темеља).

На овако припремљену подлогу поставља се бетонски слој одређене дебљине који ће прекривати површину од око 500 хиљада квадратних метара. Овај посао је веома упрошћен захваљујући машинерији која је дело једног холандског инжењера: са једног специјалног понтона на дно ће бити спуштене унапред припремљене бетонске траке, широке четрдесет и дуге око две стотине метара.

Циљ је да се торњеви обезбеде од поткопавања које би временом могло да угрози брану. Истовремено непрекидна колона шлепова Рајном довлачи на милионе тона камена који ће бити узидан у темеље.

„Пројекат Делта“ дело је четрдесет седмогодишњег инжењера Тјеба Висера чији се биро налази на острву Схувен-Дајвеланд. Највећи број његових сарадника су машински инжењери и виши техничари. Висер иза себе има огромно искуство и зрелост прекаљеног конструктора брана који је ове квалитете стекао радећи на Шат-ел-Арабу у Персијском заливу и мочварама Ирана у близини Каспијског мора.

Говорећи о свом пројекту Висер самоуверено изјављује:

— Апсолутно сам сигуран да ће све бити урађено по плану и на време и уз то до најситнијих детаља прецизно. Не, неће бити никаквих изненађења.

ЗЕЛАНЋАНИ, СПАВАЈТЕ МИРНО!

Ова покретна брана тако је конструисана да може да одоли и налетима разорних таласа, чија је снага већа од свих које је историја досад забележила.

Ево како ће то у будућности највероватније изгледати: метеоролошке станице у Северном мору најављују наилазак опасности. Електронски уређаји ступају у акцију. Хидраулични механизми снабдевају се одговарајућом енергијом и преграда се полако спушта. За непуних шездесет минута Ахилова пета Холандије потпуно је савршено заштићена. Брана успева да одоли налетима таласа чија јачина може да износи и шездесет тона по квадратном метру, док преграде успешно одолевају количини воде која може да се попне и до два милиона тона.

Кад за три године објекат буде коначно завршен, ниво плиме у Остерсхелдеу биће снижен за двадесет три процента. Становништво Зеланда моћи ће мирно да спава чак и у ноћима када буду харали најстрашнији урагани. Све је до танчина предвиђено. Евентуалне, техничке потешкоће могу да се крећу само у границама безбедности. Мноштво помоћних уређаја ступа у акцију ако се догоди да само једна од преграда не „послуша“ наређење компјутера.

Док брује пумпе, машине за бетонирање, компресори и разне сирене, око острва Нелтје Јанс плима свакодневно, споро али сигурно и неумољиво подиже милијарде кубних метара воде. На први поглед чини се да океан и не хаје за изазов „Делте“. Али ни она за њега.

Д. В.

ИСПЛАТИ ЛИ СЕ БРИЈАЊЕ?

Колико времена утрше мушкарци на бријање? Много, кажу статистике. Сваки му-

шкарац који доживи просечан век старости проведе 3300 часова у бријању!

АХИЛОВА ПЕТА — ЗУБА

Наше зубе покрива омотач — зубна глеђ која је и најтврђи материјал у човечијем организму. Због чега је онда она толико рањива? Биофизичари сматрају да је за то крива микрокристална структура зубне глеђи. Они су установили да отпорност зуба према каријеси зависи од то-

га како су у глеђи распоређени микрокристали хидроксидопата — основног неорганског састојка зубне глеђи. У сваком човеку постоји карактеристичан распоред микрокристала од чега, очигледно, зависи колико ће често посећивати зубара. Да ли је то својство урођено или зависи од начина исхране, још није познато.

ОСТРВО ОД ПЛАСТИКЕ

Недалеко од западнонемачке луке Травеминдеа, крај обале Балтичког мора, гради се атол (корално острво у облику прстена или

постковице) од пластичне масе који ће се у будућности користити као летовалиште. Читава конструкција износи 270 метара и подсећа на прави корални атол у неком јужном мору.

ДВА УЗБУДЉИВА ОТКРИЋА

Чега узбудљивог може бити у свету фосила? За све који су се то запитали ево изјаве америчког палеонтолога са Харварда Фериша Џенкинса.

— Сви пронађени фосили најранијих сисара могли би да стану у половину кутије за ципеле, толико су ретки!

Додајмо одмах: наука која се бави проучавањем фосила је палеонтологија. На темељу остатака изумрлих биљака и животиња реконструишу се њихови облици и грађа, као и временски след постепеног усавршавања живог света на нашој планети. Тако нам палеонтолози помажу да решимо питања стара колико и свет: ко смо и ко су наши преци, како је уопште настао живот на Земљи и — зашто. А кад се зна да су се први живи облици појавили пре неких три и по милијарде година, постаје јасно колико је посао палеонтолога одиста узбудљив! Чак је мало рећи да се трагање за фосилима може упоредити са пословичним тражењем игле у плећу сена... Ово је теже већ и због тога што палеонтолози настоје да пронађу „игле“ загуљене милионима година.

Отуда, кад је реч о фосилима сисара, само толико древних кошчица колико за пола кутије од ципела. И уопште, фосили су толико ретки да је обично потребно много знања али и маште па да се према неколико кошчица „замисли“ и нацрта цео давно нестали организам. Исто тако, када се помоћу фосила успоставља развој неке врсте и прелажење у другу врсту, обично недостаје много „карика“ у том

ланцу. Све до прошлог лета није постојао ниједан потпуни низ фосила који би, као непобитни докази, показивали све фазе у преласку једне врсте у другу. Сада је пронађен! И већ су се међу научницима јавили неки који — помоћу доказа — оспоравају поставке Дарвинове теорије. Реч је о низу фосила пужева откопаних у околини кенијског језера Туркана.

Друго узбудљиво откриће о којем ће овде бити речи нађено на супротној страни света, у стенама које творе канјоне Колорада у Северној Америци, потпуно мења досадашња сазнања о нашим прапрецима — првим сисарима. Можда ће неки рећи да и није чудно што их мења, кад је до сада пронађено тако мало фосила те врсте. У праву су. Додајмо, ипак, да су први сисари који су се гегали Земљом били веома мали, величине данашњих најмањих — кртица, мишева или ровчица. Па ипак, не само да су опстали, него су потиснули тадашње диновске животиње какви су били диносауруси. То звучи као чудо, па ни наука још нема чврсто решење, већ износи несклико претпоставки, које и овај најновији фосил, још мало компликује, подстичући и научничку и нашу машту... Доказ више, збрка већа!

Ево зашто два најновија открића називамо „гром из ведрa неба“.

КАД МАЛИ ПОЈЕДУ ВЕЛИКЕ

Екипа која је прошлог лета копала по жези у Обојеној пустињи — висоравни изнад Канјона Колорада — била је пала у очајање. Не због жеге, већ зато што је биланс шестонедељног трагања био око две тоне испревртаног камења... без икаквих фосила. Екипу је предводио већ поменути палеонтолог Фериш Џенкинс.

Стене Обојене пустиње, међутим, није било случајно одабрано. У тој области раније је пронађен фосил диносауруса дугачког око три и по метра, затим остаци првобитних корњача, па фосили гмизаваца срод-

ШТА ЈЕ НОВО МЕЗОЗОИ

Питер Вилемсон и један низ његових пужева

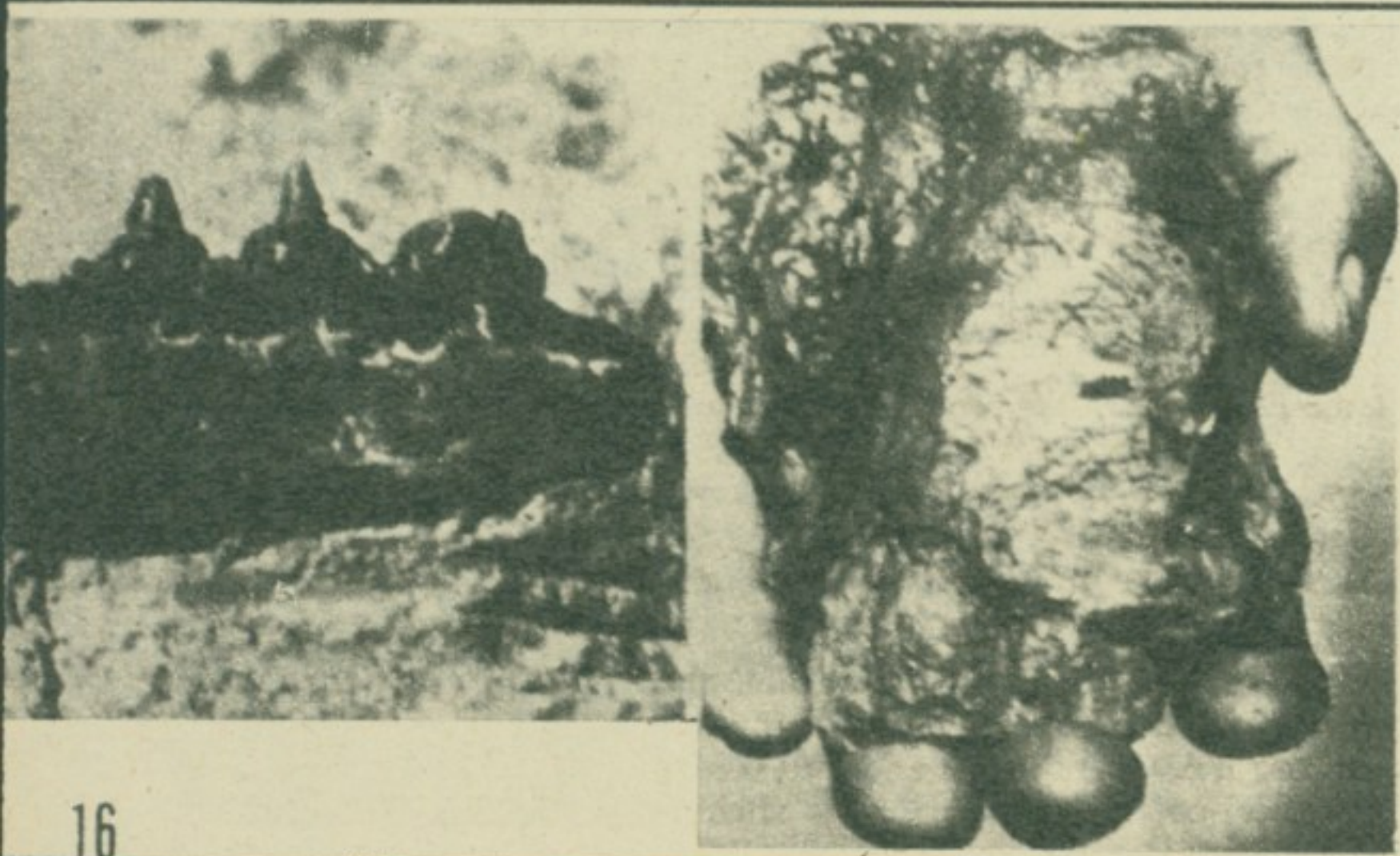
них најранијим сисарима и чак, неколико зуба од древног сисара еозостродона. И на томе је остало. Годи-нами се копало по Аризони (у тој држави се налази Обојена пустиња) и ништа осим фосила гмизаваца није се указивало у камењу. Поготово не првобитних сисара, оног за чим је трагала и Џенкинсова екипа.

Претпоследњег дана, по врућини која је прелазила 40 степени Ц, суморан посао прекинуо је глас Кетлин Смит која се обратила Џенкинсу са наглашеним сарказмом:

— Ево твоје проклете вилице!

У руци је држала комадић камена — био је то мали део који се малочас „сам од себе“ одвалио од једне стене под њеним прстима — у којем се видело нешто мало, црно. Као три зубића. Врло брзо показало не само да то није представљало неку „проклету вилицу“ него фосил стар 180 милиона година! Зубићи су припадали сисару који је живео у тријасику — најстаријем периоду мезозоица. Спадао

ПРОШЛОГ ЛЕТА, НА ДВЕ СУПРОТНЕ СТРАНЕ СВЕТА, ПРОНАЂЕНИ СУ МАЈУШНИ ФОСИЛИ КОЈИ ЗА СВЕТ НАУНЕ ИМАЈУ ЗНАЧАЈ „ГРОМА ИЗ ВЕДРА НЕБА“: МОЖДА ЋЕ ИЗМЕНИТИ И НАЈОСНОВНИЈЕ ПОСТАВКЕ ЕВОЛУЦИЈЕ!

Три зуба непознатог сисара из праисторије — на слици лево види се како су сићушни у поређењу са руком која држи комад камена у којем се налази овај фосил.

ОУ ЖКУ

је у најстарије на тлу Северне Америке.

Ово није било све. Даља испитивања поцрнелих зуба, чији четвороноги власник није био већи од кртице, донела су нова изненађења и узбуђења палеонтолозима. Наиме, управо по зубима они закључују многе битне карактеристике животиње: чиме се храни (дакле, чега има у природи око ње), како вари храну (то јест каква је

остала грађа тог организма). Тако се зна да су куенеотериди имали дугачке, троугласте и шиљате зубе, а морганукодонтни мале и округласте. Од прве фамилије сисара настали су сви данашњи, од миша до човека, а од друге — аустралијски сисари који полажу јаја. Тако се бар мислило све до тренутка кад се на светлости дана појавио онај делић вилице са три зуба из Обојене пустиње.

Ти зуби не одговарају ниједној од две врсте предака свих данашњих сисара!

Фериш Џенкинс је одмах извукао закључак:

— Показало се да је слика света сисара била много сложенија него што смо мислили.

Створење чији су били зуби указују на то да је на свету постојала читава једна грана сисара за које се уопште није знало, а која је неко време живела упоредо са ове две од којих потичу сви данашњи.

Џенкинс чак претпоставља да би тај „његов“ четвороножац могао бити она карика која одувек недостаје, а која представља везу у еволуцији између гмизаваца и сисара! Али, докази за то још морају да се прикупе — ако се икада пронађу.

За сада се о мистериозном новооткривеном сисару зна само још то да је био мравојед и да је живео у доба кад су Северном Америком увелико још шетали диносауруси. Сисари су се тада тек појавили и брзо постали претња тим гломазним рептилима: како многи научници сматрају они су се хранили јајима диносауруса и тиме довели до њиховог истребљења — најмањи против највећих на тадашњем свету!

Друга је претпоставка да је диносаурусима клима дошла главе. Постало је хладније, а хране све мање за та огромна телеса. Уз то, диносауруси нису имали изграђен систем терморегулације, па се нису могли загрејати.

Углавном, сисари су се лепо и брзо проширили у свим пределима које су „испразнили“ диносауруси. Како се снашао мали „створ“ чије необичне зубе сада проучава Џенкинс, ко су били његови преци и потомци и када су нестали са овог света, тајне су чије решење крију стене Обојене пустиње и које се можда никад неће дознати. Уколико још неки срећан случај не окрене још неки прави камен, ко зна кад у будућности.

ПУЖЕВИ ПРОТИВ ДАРВИНА

Питер Вилемсон, палеонтолог са Харварда копао је пет година око језера Туркана у Кенији и накупио неких 3 300 пужева. Вилемсон, ипак, није неки настрани колекционар: добро је знао зашто тражи пужеве баш у том делу света! Јер, прошлога лета он је успео да оствари, први пут у историји, сан сваког палеонтолога, скупивши серије фосила у којима не недостаје ни једна једина карика! Вилемсови пужеве показују сваки и најмањи корак на путу еволуције у преображају једне врсте у другу. Пут који је трајао милионима година.

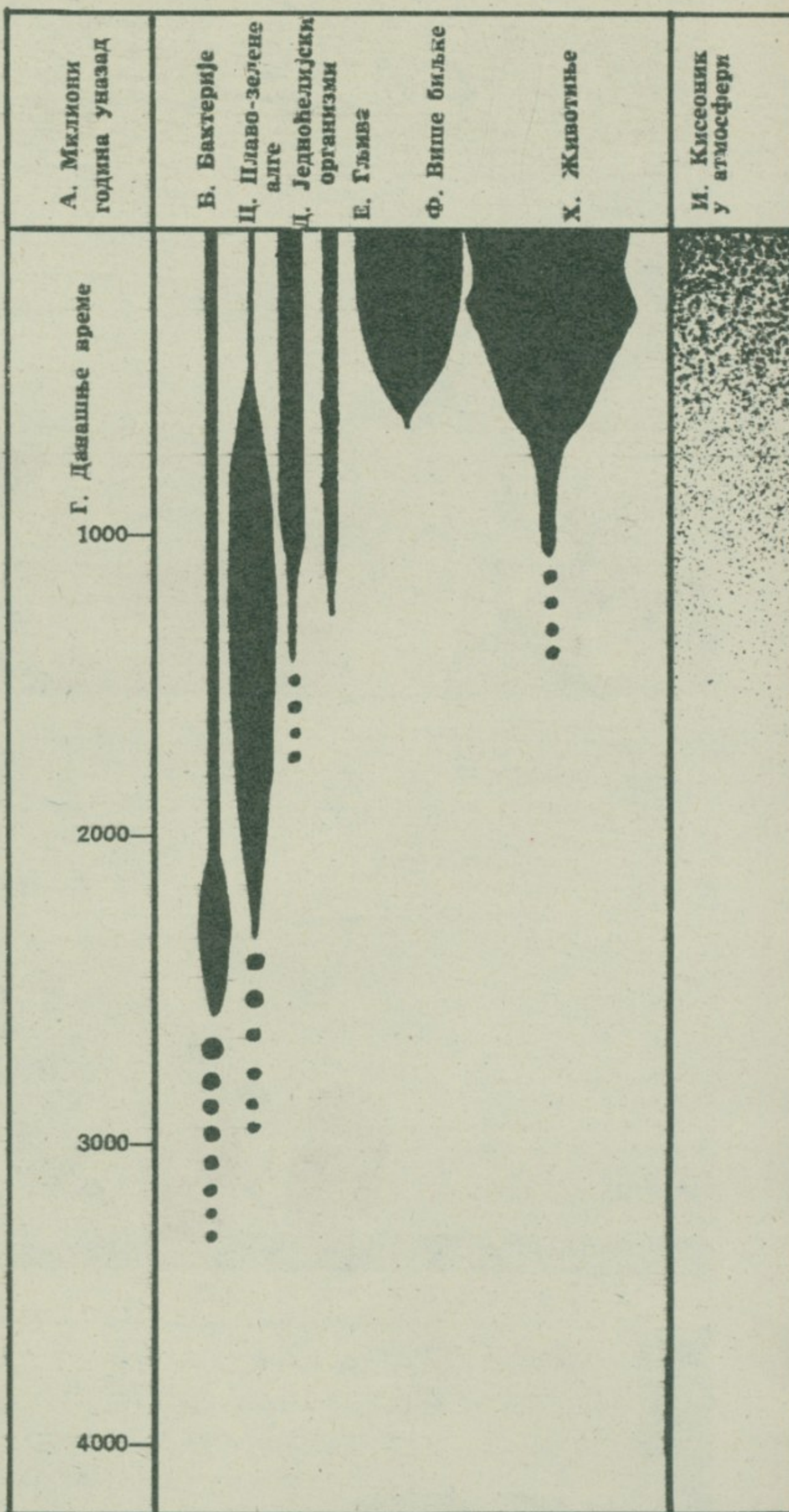
Вилемсон каже:

— Први пут су пред нашим очима сви прелазни облици између старих и нових врста.

Баш ти прелазни облици сада, по неким научницима, представљају изазов следбеницима Дарвинове теорије еволуције! Изгледа да је било — друкчије.

У геолошкој историји језера Туркана упадљива су два тренутка у којима су се догодиле крупне промене, са великим изливањем воде. Било је то први пут пре два милиона година, други пут пре „само“ 700 хиљада година. Шта је изазвало поремећаје? То није разјашњено. Али, измењени усло-

Порекло живота на Земљи

ви живота довели су до мењања врста мекушаца (три хиљаде триста Вилемсонових пужева спадају у тринаест врста) у нове врсте.

Међутим, оно што је најзанимљивије и по чему је језеро Туркана пружио науци огромну „услугу“, управо су, први и једини пут пронађене међуврсте које су се појављивале веома брзо и брзо доводиле до сасвим нових врста. Брзо — мерено часовником еволуције док је врста трајала милионима година, у тренуцима великих промена она се, преко прелазних облика мењала за само (или „само“) пет, до педесет хиљада година.

По Дарвиновој теорији еволуције, врста полагано прераста у другу врсту, тако што се генетске промене постепено догађају. Сада се показало да су се те генетске промене догодиле брзо, као неке „револуције“ у еволуцији. Генетичари ово називају скоковитом еволуцијом.

Међутим, чак и овакав доказ какав су Вилемсо-

нови пужеве прикупљени из свих фаза развоја, не објашњавају зашто се уопште догађају генетске промене. Сам Вилемсон заступа мишљење да организми поседују нешто што он назива „генетском уздом“ — силом која њихову генску формулу чврсто држи да се не мења, да животињска врста не постане нека друга врста. Велика промена у околини, сматра Вилемсон, може да ослаби „узду“ и да доведе до промене. Али, научници за сада не могу да замисле како би могао изгледати тај генски механизам који би спречавао промене — и зашто би га нагла промена околине ослабила?

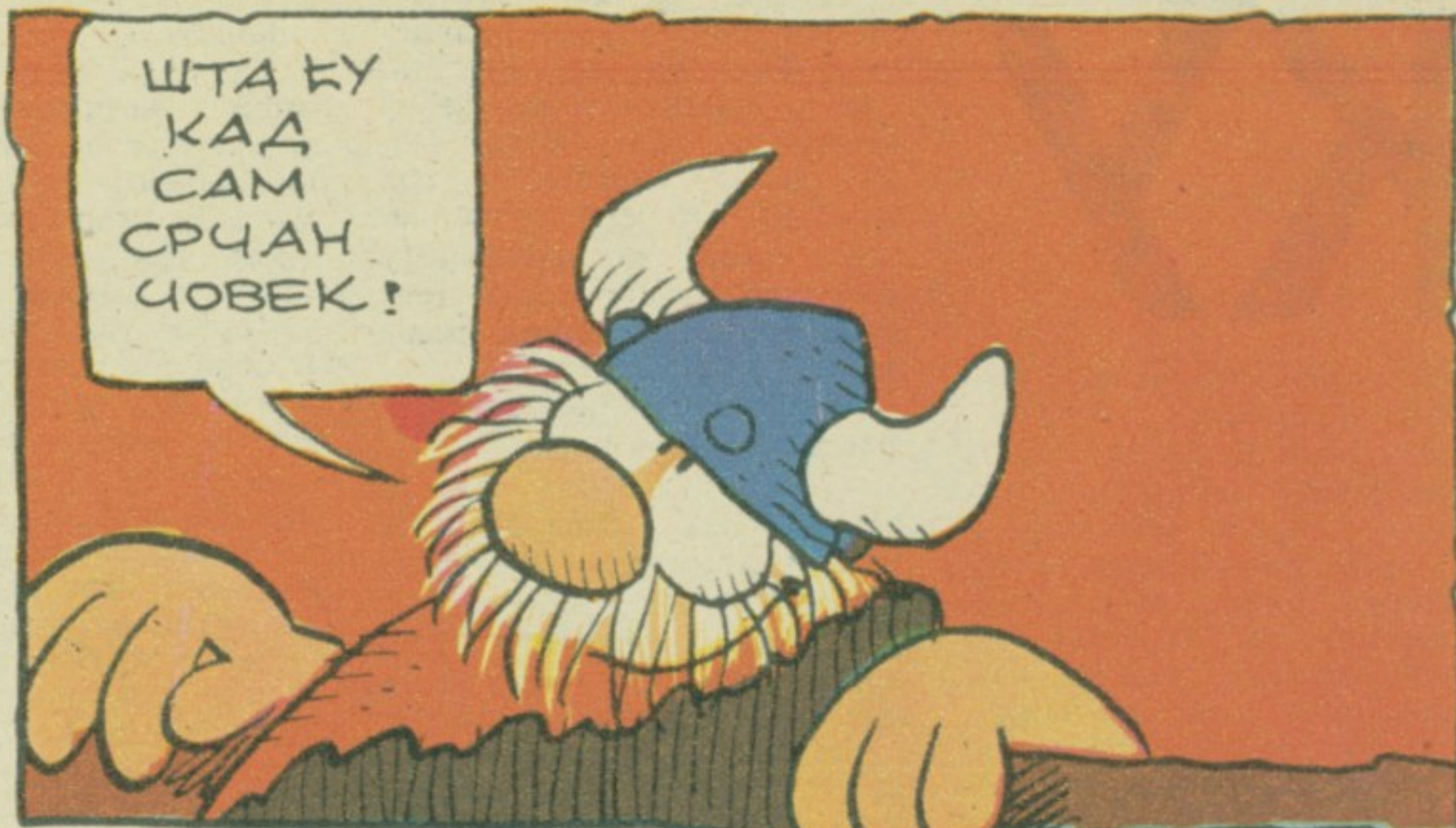
За сада само може да се закључи како је науци потребно још доказа попут Вилемсонових пужева па да се нађу одговори на ове загонетке генетике. Са више потпуних низова фосила можда би се потврдила и ова смела Вилемсонова претпоставка да еволуција ипак не напредује — брзином пужа.

М. К.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

СУСРЕТ ВОЗУ

Типину пролећне ноћи реметило је само клопање точкова: воз је, по реду вожње, требало да стигне у Сисак око 21 час. Путници су углавном дремали. У једном од купеа два мушкарца живо разговарају.

— Мора од нечега да се живи — објашњавао је проседи педесетогодишњак у сивом изгужваном оделу. — Ето, ја већ годинама продајем ракију по кућама. Земљу више не обрађујем. Имам сталне муштерије и, не могу да се пожалим, добро ми иде. Све што сам овог пута понео отишло је.

Црномањаст младић на седишту преко пута слушао је саговорника и климао главом. Распитивао се како се пече ракија и по којој цени се продаје. Разговор је текао уз флашу из које су често добро отпијали. После неког времена прешли су у вагон-ресторан: вечеру је платио старији. Младић је рекао да је занатлија и да иде у Сисак у посету брату. Посао ауто-механичара који ради је врло напоран, не зна се радно време. Једино што понекад може себи да приушти јесте да оде с друштвом у лов.

САМО ЗА ПРИЈАТЕЉЕ!

Кад су се вратили у купе, младић је подигао полупразну флашу.

— Добра вам је ова ракија. Најбоља коју сам до сада пробао. За две недеље жени ми се брат па би ми баш требало десетак лита-

ра. Имате ли ви још ракије за продају?

— Имам, како да не — одговорио је старији зевачући. — У једном бурету већ десет година чувам ракију коју продајем само изузетно, најбољим пријатељима. Запиши моју адресу а дођи кад хоћеш.

Младић је извадио комадић папира и записао: Игњат Перић, Савска 53.

Кад је воз ушао у Сисак, флаша је била празна а пријатељство склопљено у купеу изражавало се гласним повицима и тапшањем по рамену.

Пошто су мало одмакли од железничке станице, младић је позвао Перића да сврате код његовог брата који станује у близини: могли би одмах да се договоре око куповине. Међутим, чим су ушли у један мрачни ходник, младић је извукао нож и зарио га у десну плећку Игњата Перића, а затим му извукао новчаник и побегао.

Чим је дежурном инспектору Станице милиције јављено шта се догодило у близини железничке станице и да је повређени човек пребачен у болницу, кренуо је да поразговара с њим. Рана није била много дубока: после указане лекарске помоћи Перић се доста добро осећао. О нападачу је могао само да каже да се зове Бора, тако се бар представио, да је висок око 170 сантиметара и да има црну косу и кратке црне бркове. Био је у тамном оделу, а на ногама је имао црне мокасине. Инспектор је затражио да му исприча све чега је могао да се сети у вези с

ЗАДОВОЉАН ДОБРОМ ЗАРАДОМ ИГЊАТ ПЕРИЋ ЈЕ ПОЗВАО СВОГ МЛАДОГ САПУТНИКА НА ВЕЧЕРУ. БИЛА ЈЕ ТО ПРИЛИКА ДА ПОКАЖЕ ПУН НОВЧАНИК.

нападачем од тренутка кад су се упознали па до напада.

Када се сат и по касније инспектор вратио у Станицу милиције, већ га је чекао извештај екипе која је извршила увиђај на месту где се одиграо напад.

НРВ НА БЕТОНУ

Екипа је пажљиво прегледала ходник зграде у Железничкој улици број 8. На бетону су пронађени трагови крви, кожне корице од ножа и сиво дугме од кошуље на комадићу тканине беле боје. У извештају је још стајало да је онесвешћеног Игњата пронашао станар те зграде који се око 21,30 часова враћао кући из неке посете. Одмах је позвао милицију. Нападача није видео. Инспектор Момир је знао да мора да се ради брзо: иако је било вероватно да нападач није из Сиска, постојала је могућност да још није напустио град. Зато је позвао вође патрола, упознао их са околностима под којима се одиграо случај и са личним описом нападача. После десетак минута патроле су кренуле на терен.

Инспектор је још једном прегледао извештај екипе која је извршила увиђај, а затим је почео да сређује белешке о разговору са Перићем.

Један час касније на врата његове канцеларије закуцао је вођа патроле која се управо вратила са терена.

— Привели смо лице чији опис одговара нападачу: нашли смо га у бифеу „Сава“. Седео је у непознатом друштву. Кад смо ушли, управо је плаћао повећи рачун.

— Уведи га — наредио је инспектор.

За неколико тренутака пред њим је стајао црномањаст младић сигурног држања.

— Какав је ово начин? Који је ово град? Човек више не може да седи мирно у кафани. Ја нисам ништа урадио — почео је још с врата.

Инспектор је мирно сачекао да заврши. Из младићевих исправа видело се да се зове Љубомир Јовић и да је из Винковаца. Рекао је да је рано тог јутра дошао у госте пријатељима, али да их није затекао код куће. Зато је и седео у бифеу. Претпостављао је да су отишли у

неку посету и да ће се касније вратити кући.

— Извадите све што имате у џеповима — обратио му се инспектор.

НОВЦА ИМА ВИШЕ

Ускоро се на његовом столу нашла гомила разноврсних предмета: цигарете, упалач, свежањ кључева, марамица, два црвена ловачка патрона, шпил карата за играње, новчаник, две црне хемијске оловке, нотес са адресама...

У новчанику је била повећа сума новца, нешто већа од оне коју је навео Перић.

— Кажете да сте јутрос допутовали аутобусом, где вам је карта? — питао је инспектор.

— Бацио сам је чим сам стигао, нећу ваљда да је чувам! — одговорио је младић. Деловао је сигурно и дрско. Стално је понављао да се жури, да је сигурно забуном приведен.

— А ја сам опет сигуран да сте ви извршили напад на Игњата Перића — рекао је инспектор. Вештачење одеће ће вероватно потврдити моје сумње, а препознаће вас и жртва. Зато ћете ипак у притвор.

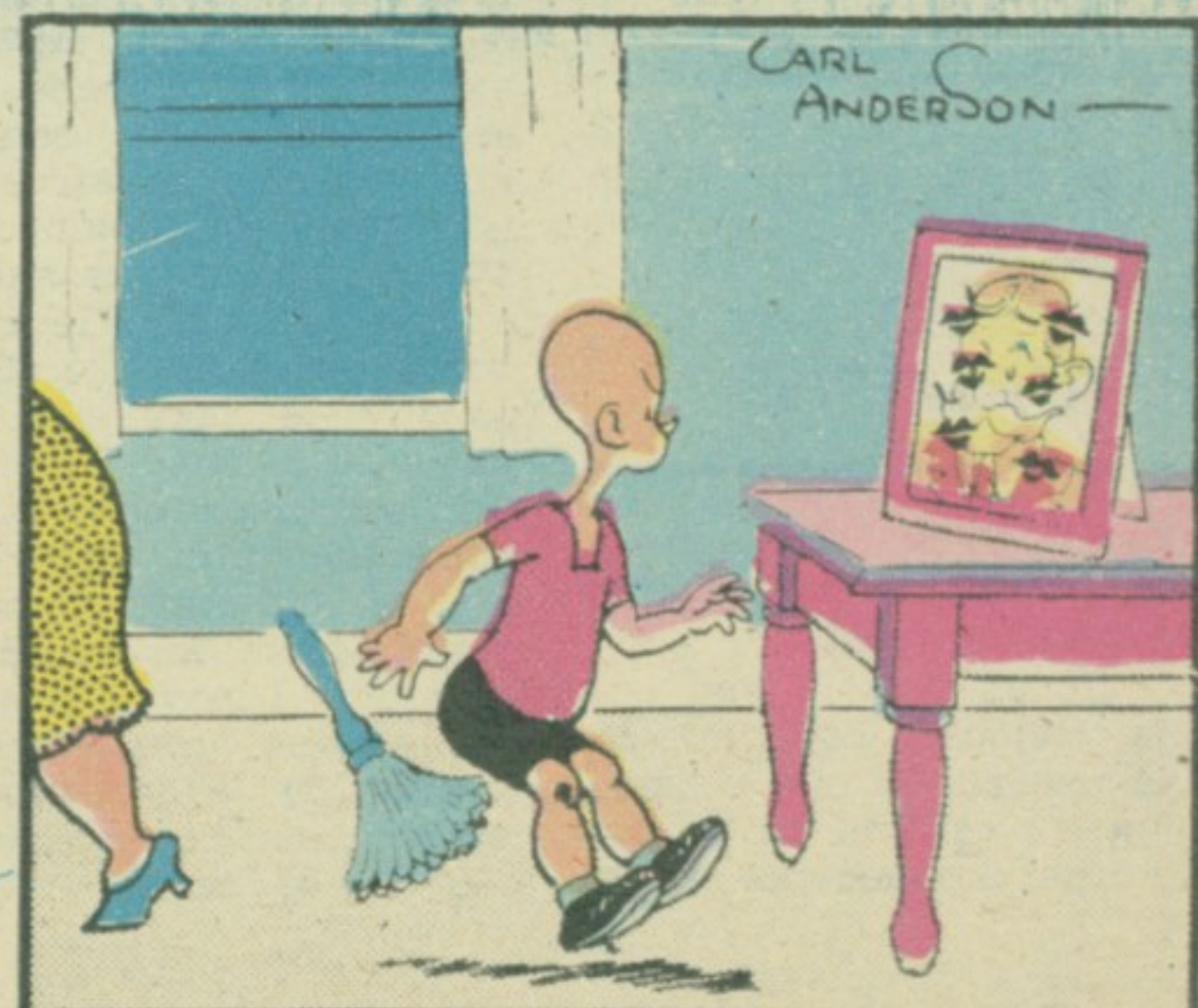
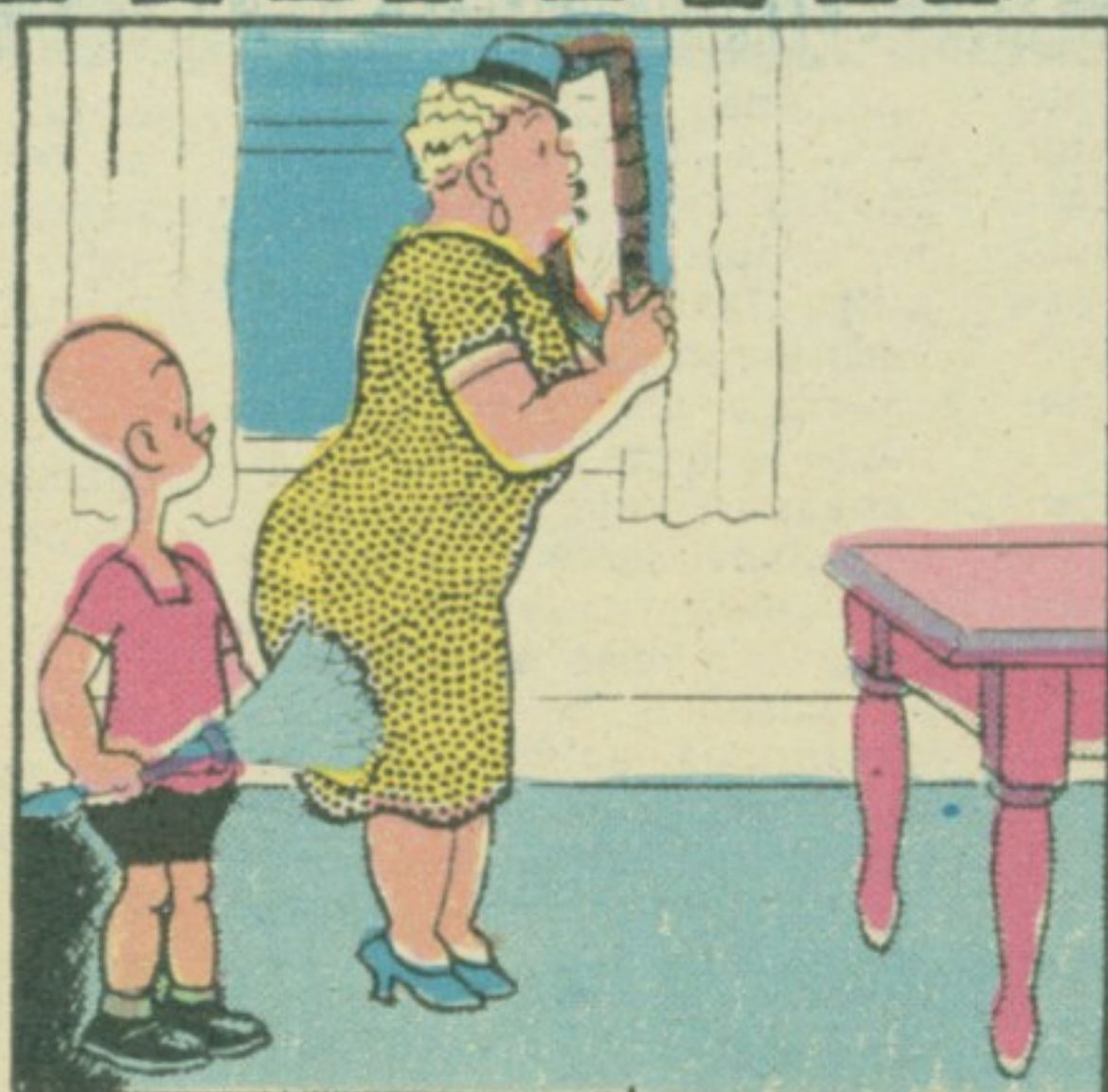
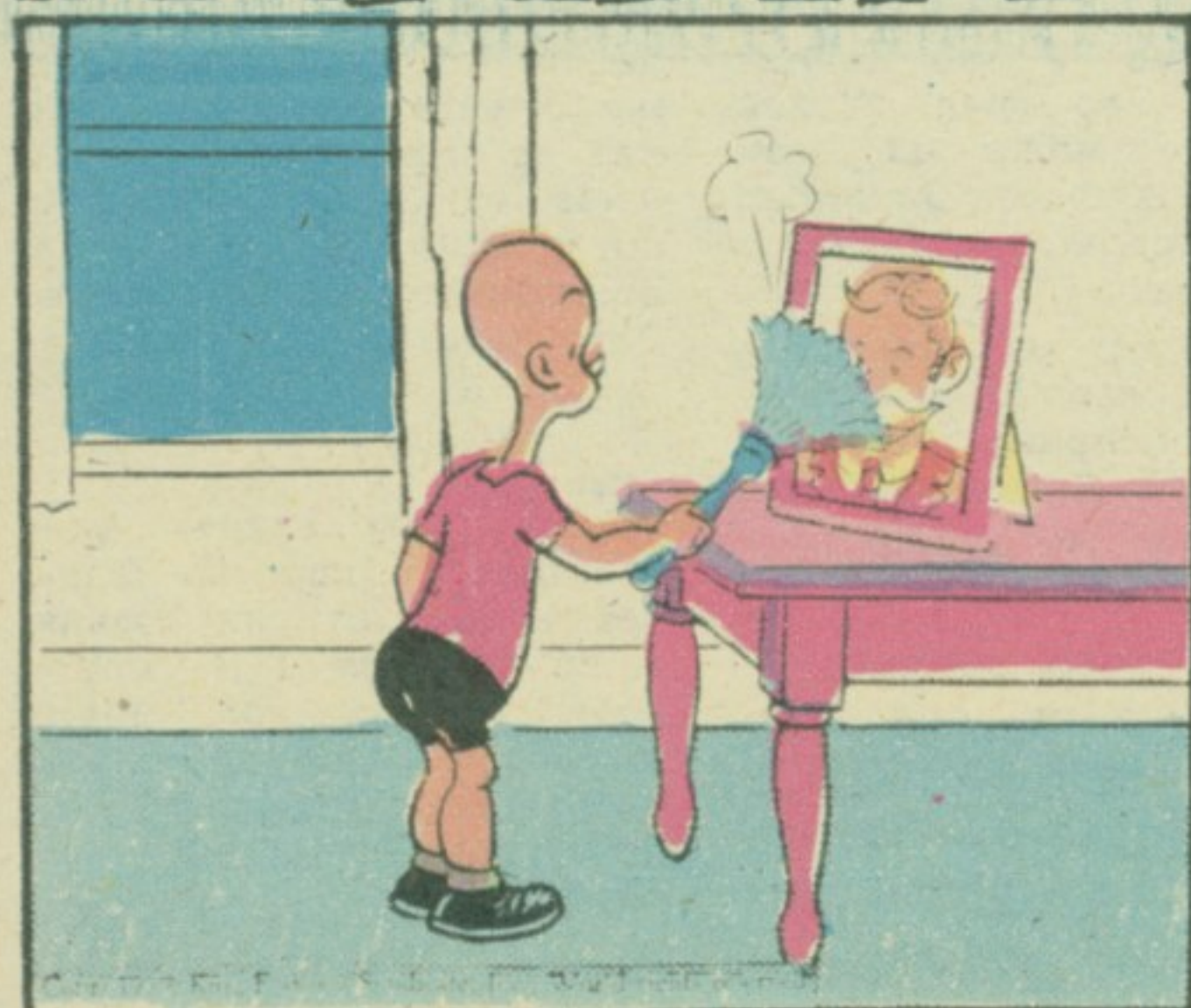
x x x

И у овом случају инспектору је помогао један детаљ да употпуни мозаик и да се одлучи да притвори осумњиченог. Знате ли који? Ако не знате, потражите решење на страницама „Мале поште“.

БИМ И БУМ

МАЛИ МИЃА

КАПЕТАН АПАЧ: РАТНИК

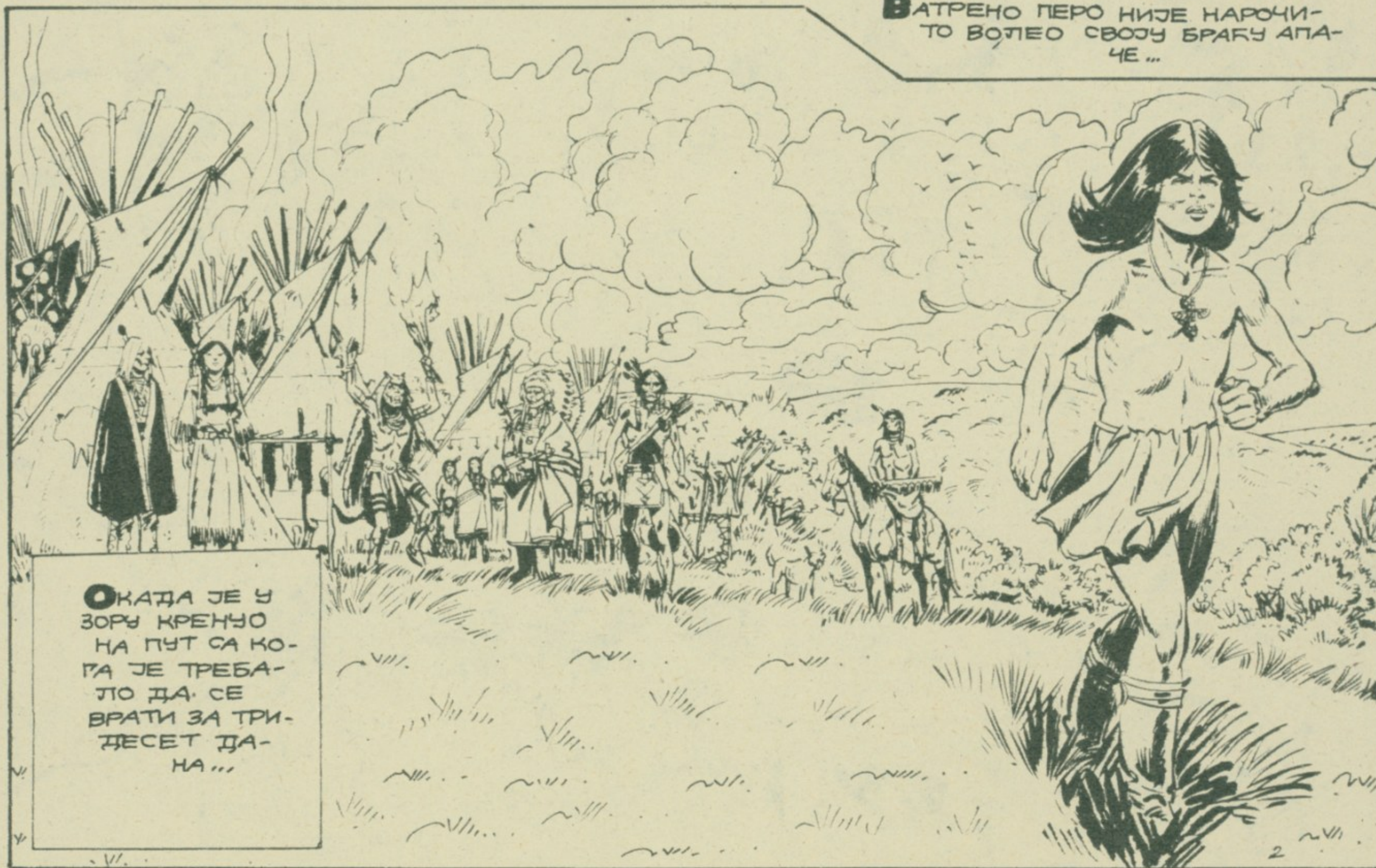

ПОПЛАВИЦА ЈЕ БИО
СУМЊИЧАВ...

ВАТРЕНО ПЕРО НИЈЕ НАРОЧИ-
ТО ВОЛЕО СВОЈУ БРАКУ АПА-
ЧЕ...

ИЗИШАВШИ ИЗ ЛОГОРА, ПРВИ МУ ЈЕ ПО-
САО БИО ДА НА-
ПРАВИ НОЖ ОД
КАМЕНА ...

ПРЕДЕО ЈЕ БИО БОГАТ
ДИВЉАЧИ...

... А РЕКЕ ПУНЕ
РИБЕ ...

ПЛАНИ-
НА ЈЕ
ЈОШ
БИЛА
ДА-
ТЕ-
КО
...

ХРАБРО,
ОКА-
ДА?

ПРОЛАЗИО ЈЕ И ПОРЕД КО-
ЛИБА, АЛИ ИМ НИЈЕ ПРИЛАЗИО
...

ОКАДА ЋЕ УС-
ПЕТИ БЕЗ ПО-
МОЋИ ТЉУДИ?

СВАКЕ
НОГИ УПИ-
СИВАО ЈЕ
У ПЛО-
ЧИЦУ
БРОЈ
ДАНА ...

ЈОШ
ДВАДЕ-
СЕТ ПЕТ
ДАНА...

ПО-
НЕКАД,
ВАТРЕ-
НО ПЕ-
РО ЈЕ
ОБЕС-
ХРАБ-
РИ-
ВАО
ОКА-
ДУ...

ОКАДА?
НАПИС-
ТИ СВЕ?
ТО ЈЕ
ПРАВИ
ПАКАО?

ОКАДА ЈЕ
ОДБИЈАО
ДА РАЗГОВ-
ВАРА И
НАСТАВ-
ЉАО ЈЕ
ПУТ...

ХМ...
СВЕ
ЈЕ
МА-
ЊЕ
ДИВ-
ЉА-
ЧИ?

УСКОРО
ЈЕ НАЧИ-
НИО И
ПУК...

ГРУБ, АЛИ
ЕФИКАСАН...

МАТИ АПАЧ
ЈЕ ПУКАВ
И ВЕШТ...

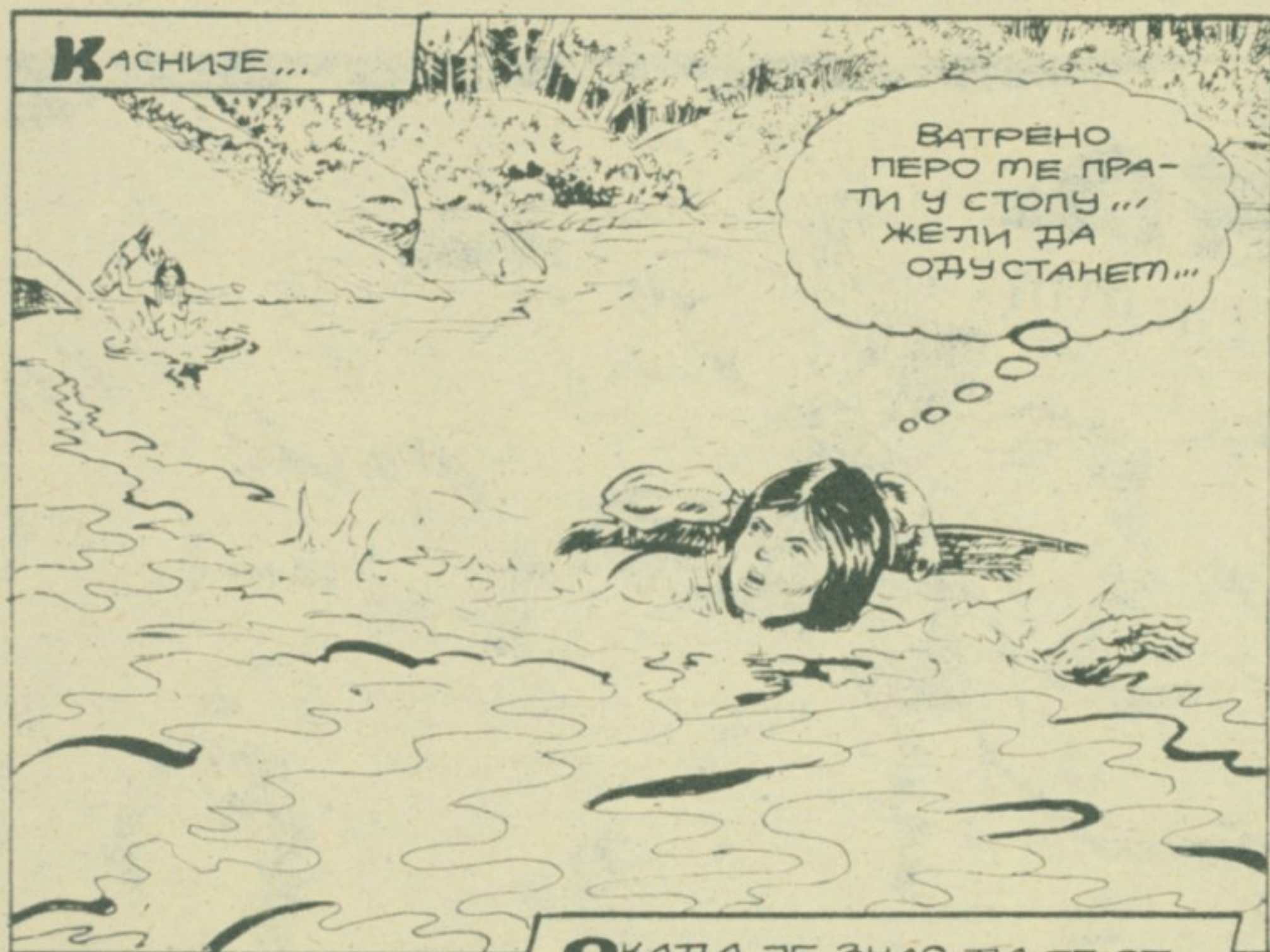
ДАНИ СУ ПРОПА-
ЗИТИ...

ЈЕДНО
ЈУТРО
СТИГАО
ЈЕ ДО
ЈЕЗЕ-
РА...

ПРЕПТИВАМ
ДА НЕ ВИХ ГУБИО
ВРЕМЕ...

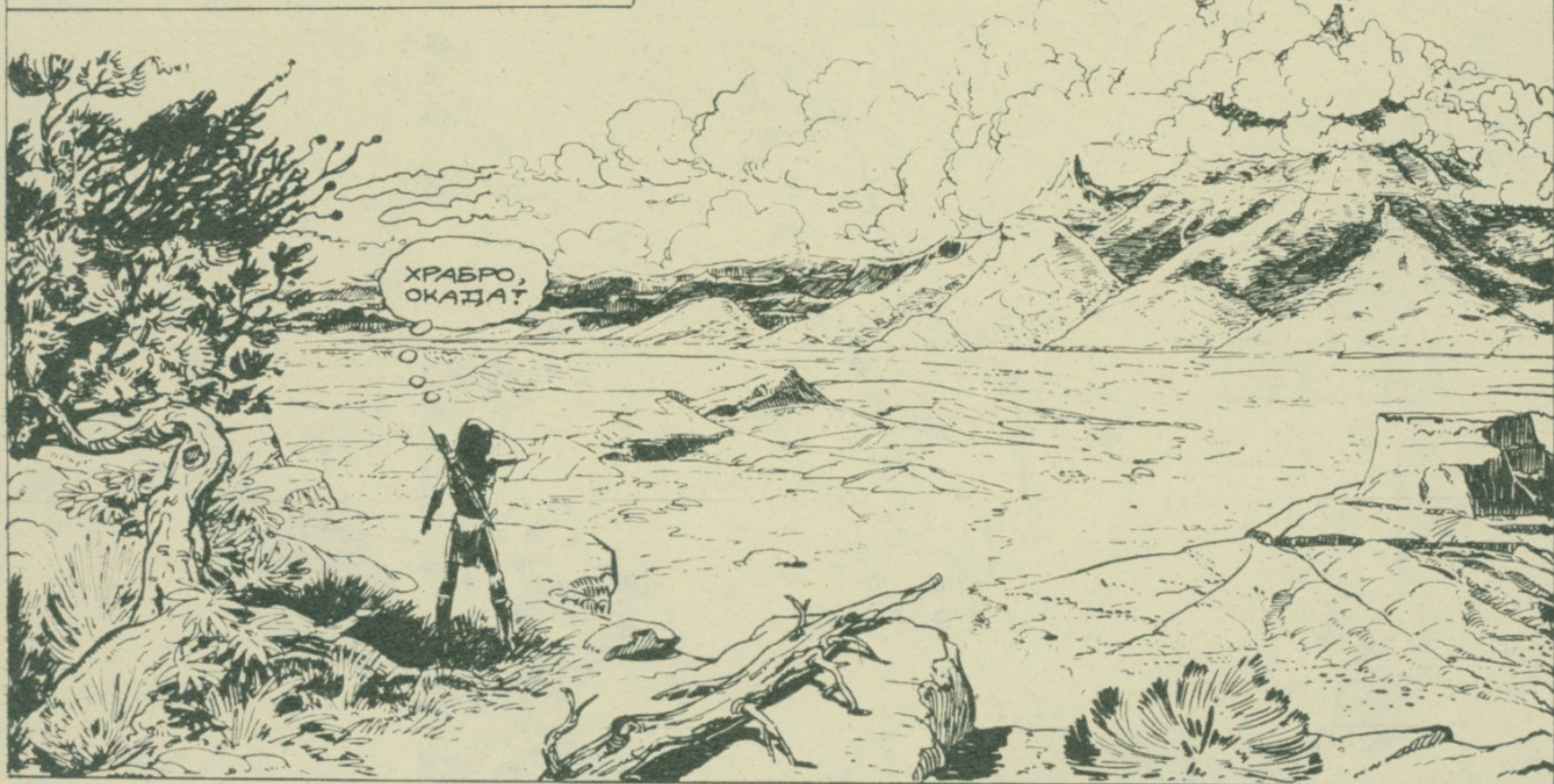

ВАТРЕНО ПЕРО СЕ НЕПРИЈАТНО ИЗНЕ-НАДИО КАД ЈЕ ЧЕТВРТО ЈУТРО СПАЗИО ОКАДУ ЗДРАВОГ...

НАЈЗАД ПОДНОЖЈЕ ПЛАНИНЕ ДО
ЧИЈЕГ ВРХА МУ ЈЕ ТРЕБАЛО ЈОШ
ТРИ ДАНА...

ОД ДИВЉИХ, ПОЛУСИВИХ ТИ-
КАВА НАПРАВИО ЈЕ ПОСУДУ
ЗА
ВОДУ...

АТИ, КОЛИЧИНА ЈЕ
БИЛА ПРЕМАЛА ЗА ЦЕО
ДАН...

ВАТРЕНО ПЕРО ПОНОВО ЈЕ ИС-
КУШАВАО ЖЕДНОГ ДЕЧА-
КА...

АТИ ДЕЧАК ЈЕ ПРОВЕО ЈОШ ЈЕ-
ДАН ДАН БЕЗ ИМИЈЕ ПОМО-
ЋИ...

СРЕКОМ, НОГИ СУ БИЛЕ
СВЕЖЕ... МЕСЕЦ ЈЕ БИО
ПУН...

СЛЕДЕЋЕГ
ДНА СТИГАО
ЈЕ ДО ПОД-
НОЖЈА ОДАК-
ЛЕ ЈЕ ПО-
ЧЕО...

...ВИШЕДНЕВНО
ПЕЊАЊЕ...

ДЕЧАК
ЈЕ УПОРАН,
АЛИ НЕГЕ
СТИГН
НА ВРЕ-
МЕ...

НИКАКВА
ПРЕПРЕКА
ГА НИЈЕ ЗА-
УСТАВЉА-
ЛА...

...ПА ЧАК НИ ОР-
ЛОВИ КОЈИ СУ ГА
НАПАДАТИ...

ОДЈЕДНОМ ЈЕ
УГЛЕДАО ВРХ
ИЗМЕЂУ ОБЛА-
КА...

...И УСКОРО
ЈЕ БИО НА ЊЕ-
МУ...

ВРХ?
ОКАЈА
ЈЕ
ИЗНАД
ОБЛА-
КА?

ПРЕСРЕГАН ШТО ЈЕ УСПЕО
И ОПИЈЕН ВАЗДУХОМ, ДЕЧАК
ЈЕ ЗАСПАО...

ПРОТМНИ ПРИЗЛИ НАПАДАО ЈЕ СИ-
ЈУКСА...

ПРОБУДИЛО ГА ЈЕ СТРА-
ВИЧАН КРИК...

АААААА!

ВАТРЕ-
НО
ПЕ-
РО?

ИСПАО МУ ЈЕ
НОЖ? ГОТОВ
ЈЕ?

НЕ?
ОКАДА БЕ ТИ
ПОМОБИ?

ДЕЧАК ЈЕ ПОТР-
ЧАО, РИЗИКУЈУКИ
ДА СЕ СУР-
ВА...

ГРРРРРР!

ОНДА ЈЕ
ОДАПЕО
СТРЕ-
ЛА...

ААААА!

ВЖЖЖЖ!

ВЕЛИКИ ПРИЗ-
ЛИ СРУШИО СЕ
ПОГОБЕН У СР-
ЦЕ...

СПАСАО СИ
МИ ЖИВОТ...
А ЈА САМ
ЖЕТЕО
ДА НЕ УС-
ПЕШ...

СПУШТАЊЕ НИЗ ПЛАНИНУ БИ-
ЛО ЈЕ ПРАВО ТУЧЕЊЕ ЗА СИ-
ЈУКСА РАЗДЕРАНИХ БУТИ-
НА...

ОКАДА БЕ ТИ
ПОМОГИ ДА СЕ
ВРАТИШ?

ПОЛУДЕО
СИ? КАКО МИС-
ЛИШ ДА СЕ ВРА-
ТИШ ЗА ДЕСЕТ
ДАНА КАД
ТИ ЈЕ ДОВ-
ДЕ ТРЕБА-
ЛО ДВА-
ДЕСЕТ?

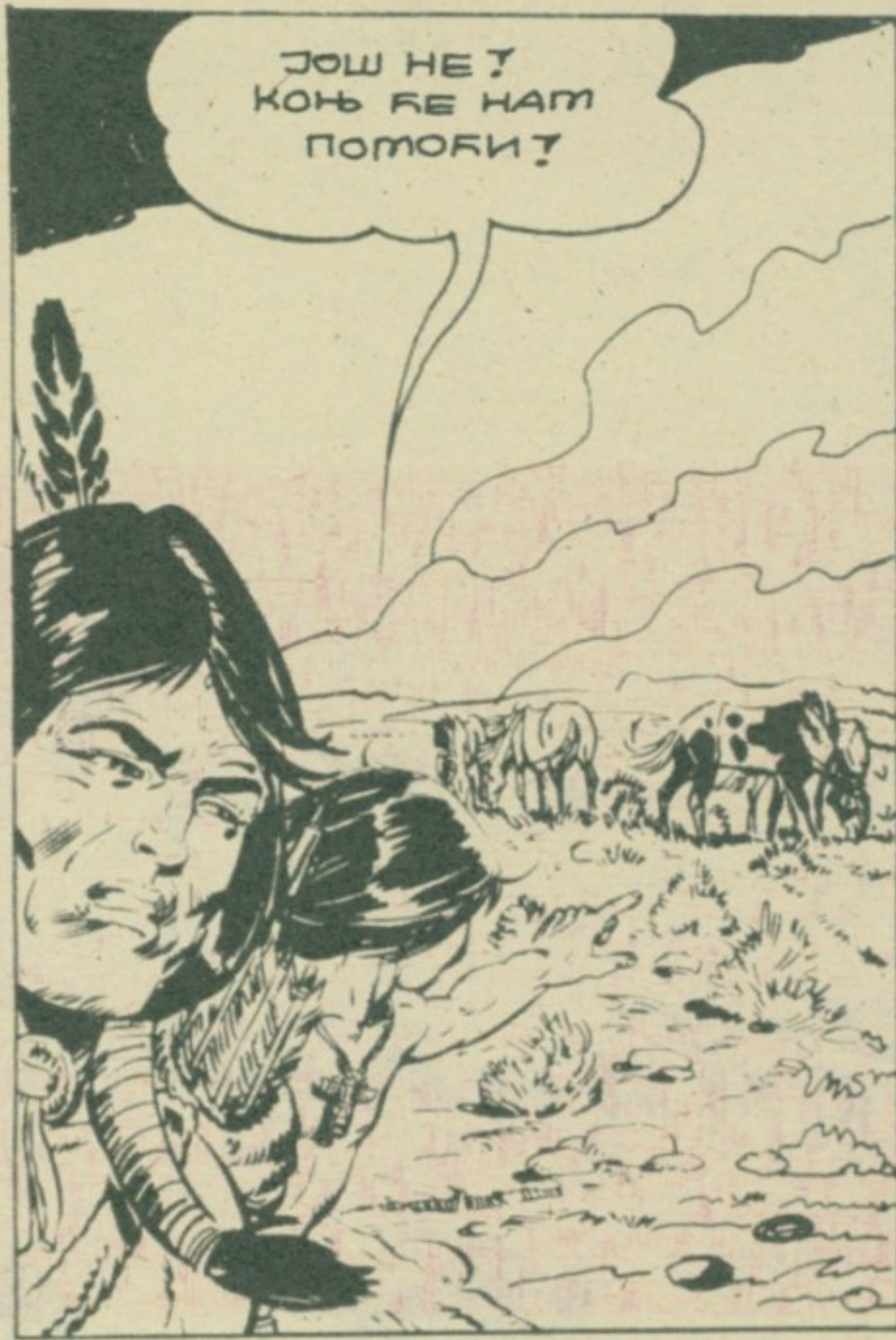

УСКОРО ЈЕ ТЛО БИЛО
РАВНИЈЕ...

ИЗГУБИО
СИ,
МА-
ЛИ?

ЈОШ НЕ?
КОЊ БЕ НАМ
ПОМОГИ?

ОКАДА СЕ УБРЗО ПРИ-
ВЈКАО ДИВЉЕМ ЧОПО-
РУ...

ОВОГА
БУ?
САД?

ДЕЧАК СЕ
БАЦИО НА
МУСТАН-
РА...

ЊИИИИ?

... И УСКОРО МУ ЈЕ
БИО НА ПЕБИ-
МА...

ЖИВОТИЊА СЕ ПРОПИЊАЛА КАО
ПОТЈЕКА...

... СВЕ ДО ОВОГ ЧАСА...

ПАД ЈЕ БИО ФАТАЛАН
ПО КОЊА...

СЛОМИО ЈЕ ДВЕ
НОГЕ; НЕМА
МУ СПА-
СА...

ЈАДНА ЖИВО-
ТИЊА? ПРЕ-
КРАТИ МУ
МУКЕ?

ПОСЛЕДЊА ЧЕТВРТ МЕСЕЦА...

СТИГЛИ СМО
У ЛОГОР СА ТРИ
ДАНА ЗАКАШ-
ЊЕЊА...

ПОКУШАОУ
РЕКОМ,
ТАКО ЈЕ
БРЖЕ...

ОКАДИ СЕ ОПЕТ
ЈАВИЛА ВОЉА...

ОДМАХ ЈЕ ПО-
ЧЕО ДА ПРАВИ
СПЛАВ ОД ОВО-
РЕНИХ ДЕБА-
ТА...

САД МУ
ЗАИСТА
ЖЕЛИМ
ДА УСПЕ...

СИЈУКС ЈЕ ОД СРЦА ЖЕ-
ЛЕО ДА МУ ПОМОГНЕ...

НЕ?
МОРАМ
СВЕ
САМ?

ЧИТАВЕ НОГИ УПЛИТАО ЈЕ
БАЛВАНЕ
ВРЕЛОМ...

У ЗОРУ ЈЕ БИО СПРЕМАН ЗА
ПОЛАЗАК...

ПОВРАТИКУ
ИЗГУБЉЕНО
ВРЕМЕ?

ХОРЕШ?

ПОЧЕТА ЈЕ ПОСЛЕД-
ЊА ЕТАПА...

ДВА ДА-
НА ДЕЧАК
СЕ БОРИО
С МАТИЦОМ,
ВОДОПАДИ-
МА, БРЗА-
НИМА...
АТИ ПУТО-
ВАЊЕ СЕ
ПРИБЛИ-
ЖИЛО КРА-
ЈУ...

ОКАДА ЈЕ
УСПЕО ДА
СЕ ВРАТИ
НА ВРЕ-
МЕ?

НАЈЗАД, ТРЕБЕГ
ДАНА...

СЕЛОМ СЕ РАЗЛЕ-
ГАО ЖАТОР...

СТИГЛИ
СМО?

БИО ЈЕ ТО ТАЧНО
ТРИДЕСЕТИ
ДАН КАКО ЈЕ
НАПУСТИО
ПОГОР...

МАЛО КАСНИЈЕ...

ОКАДА ЈЕ
СТИГАО У ПРЕД-
ВИБЕНОМ РОКУ?
ВАТРЕНО ПЕРО.
РЕЦИ НАМ ДА ЛИ
ЈЕ ПОШТОВАО
ПРАВИЛА?

ЈЕСТЕ...
ПОПЕО СЕ
НА ВРХ ПЛА-
НИНЕ... САМ,
БЕЗ ИЧИЈЕ
ПОМОЋИ?

ХМ... ИЗГЛЕ-
ДА ДА СИ МЈ
ПРАВИО
ДРУШТВО
ШТО ЈЕ ПРО-
ТИВ ПРА-
ВИЛА?

ОХ... АТИ ПРИ-
МИО МЕ ЈЕ НА
СВОЈ СПЛАВ ПО-
СЛЕДЊЕГ ДА-
НАТ БИО САМ
РАЊЕН...

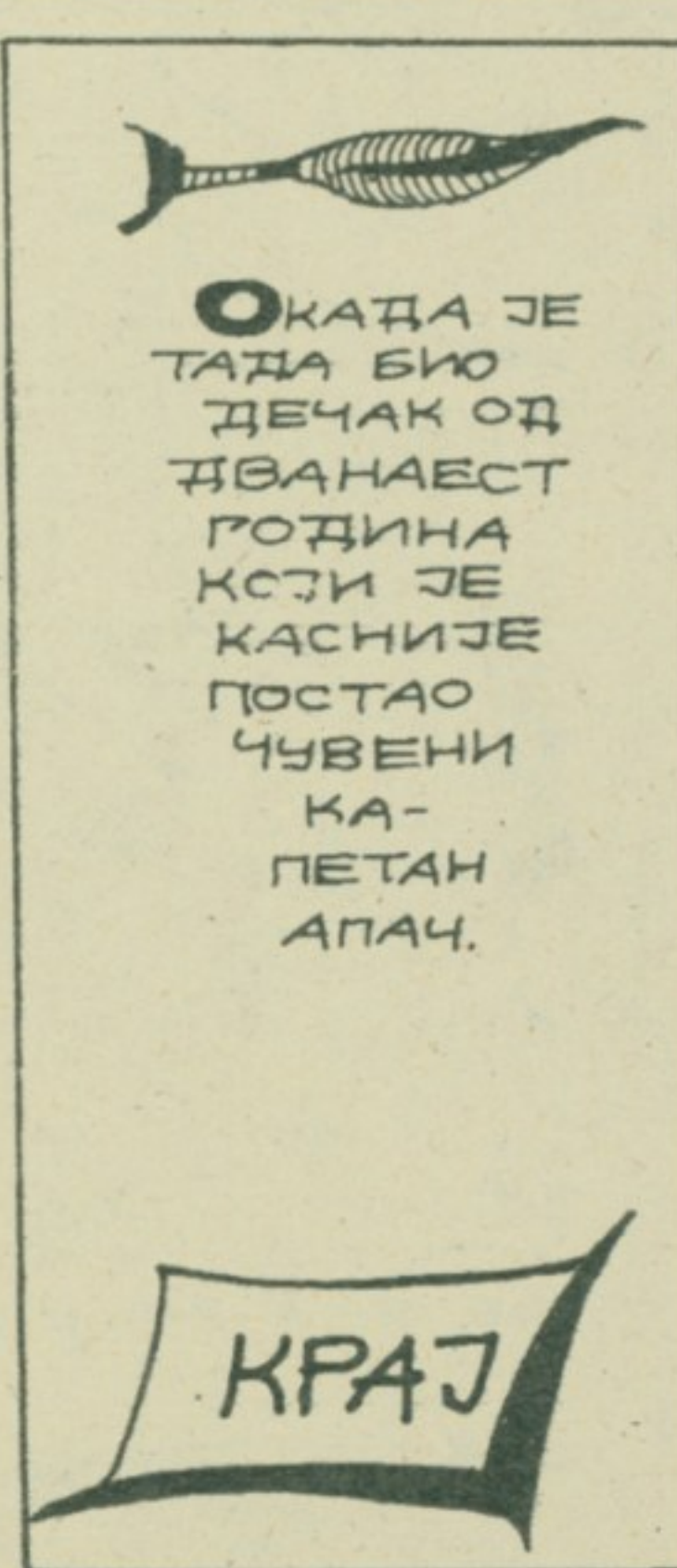
АТИ, ОКАДА НИЈЕ МОГАО ДА ПОД-
НЕСЕ ПЛАЗ...

ВАТРЕНО ПЕРО НИЈЕ РЕКАО
СВЕ... ЈА РА РЕКИ, ПО-
ПЛАВИЦЕ?

ОКАДА ЈЕ ДО ТАНЧИНА ОПИ-
САО СВОЈ ПОДУХВАТ...

САД ЗНАШ СВЕ? ОКАДА ЈЕ
ИЗГУБИО ЈЕР ЈЕ ОСТАО ДЕ-
СЕТ ДАНА СА РАЊЕНИМ ВАТ-
РЕНИМ ПЕРОМ...

ВАТРЕНО ПЕРО
ЈЕ ПЛАГАО ДА БИ
ПОМОГАО
ОКАДИ...

**ПРАВИЛУК
ЈЕ КРИВ**

У ЈЕДНОЈ УЛИЦИ
НЕДАЛЕКО ОД ПУВРА
1625...

ЧАСТИ МИ, ТО ЈЕ ОНАЈ ПРО-
БИСВЕТ АРТУР, НЕСТАШНИ
ДУХ...

ГЛЕ, ЕВО ЈЕДНОГ КАО ТОЛИКИ
ДРУГИ - Д'АРТАЊАН, ВИТЕЗ БРИТ-
КА МАНА!

ГЛЕ, ЕВО ЈЕДНОГ КАО ТОЛИКИ
ДРУГИ - Д'АРТАЊАН, ВИТЕЗ БРИТ-
КА МАНА?

ЗОВИ МЕ
Д'АР-Д'АР,
КАО У ДОБРА
СТАРА
ВРЕ-
МЕНА?

А
ТИ
МЕНЕ
ТУР-
ТУР,
КАО
НЕ-
КАД?

И ЗАИСТА, ДВА ПРИ-
ЈАТЕЉА СРЕТА СУ
СЕ ВЕР ВИШЕ ПУ-
ТА...

ЈЕ П'ТЕ
КАРДИНА-
ЛОВА ГАР-
ДА ЈОШ
ЧВЕК НЕ
ПОШ-
ТУЈЕ?

НА ЖАЛОСТ!
ОКЛИЗНО САМ
СЕ НА ПРАЗИ-
ЛУК?

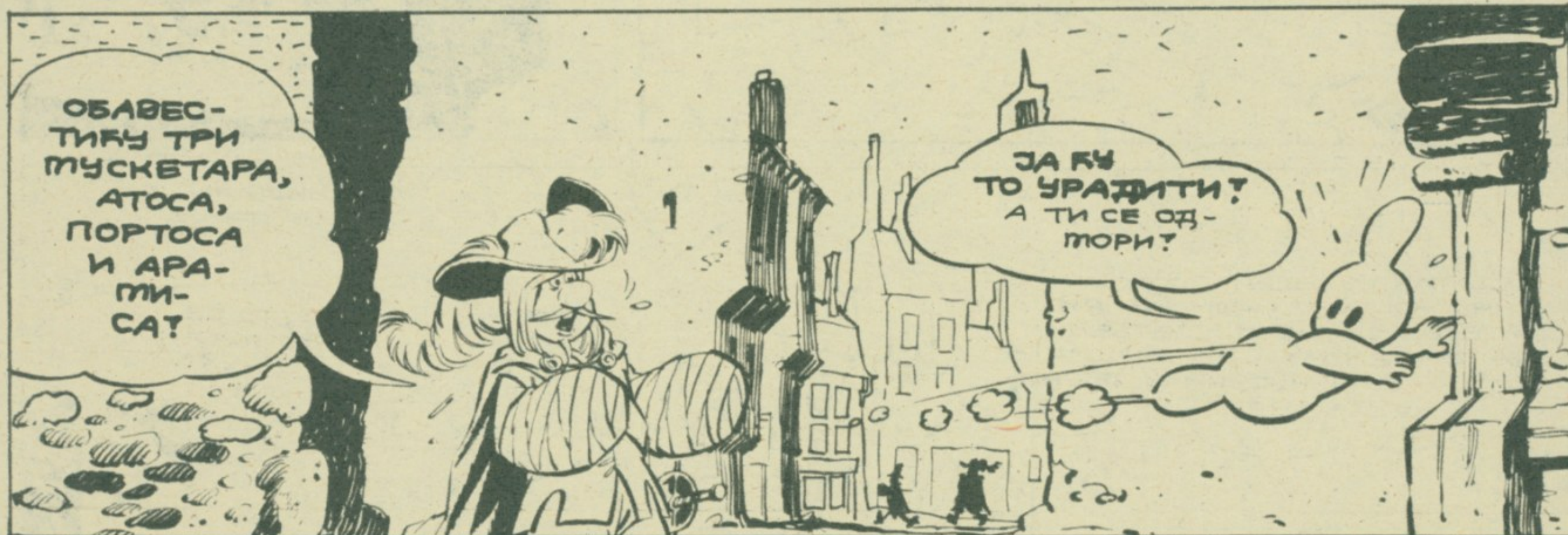
НА ЖАЛОСТ!
ОКЛИЗНУО САМ
СЕ НА ПРАЗИ-
ЛУК?

СПЕКОМ,
МАЧУ-
ЖЕМ СЕ
ДОБРО
И ЛЕВОМ
РУ-
КОМ?

16

TRAC!

ИМАТ УТИСАК
ДА ДАНАС НЕМАШ
БАШ МНОГО СРЕ-
БЕ?

ДВЕ УЛИЦЕ ДАТЪЕ...

АРАТИС!

ПСТ? НИКО НЕ СМЕ
ДА ЗНА ДА СВУД
ПО ГРАДУ ТРАЖИМ
ЧИКА ДЕТРАКА
КОЈИ НАМЕШТА
ПРЕЛОМЕ?

ЗБОГ
ОВОГ?!

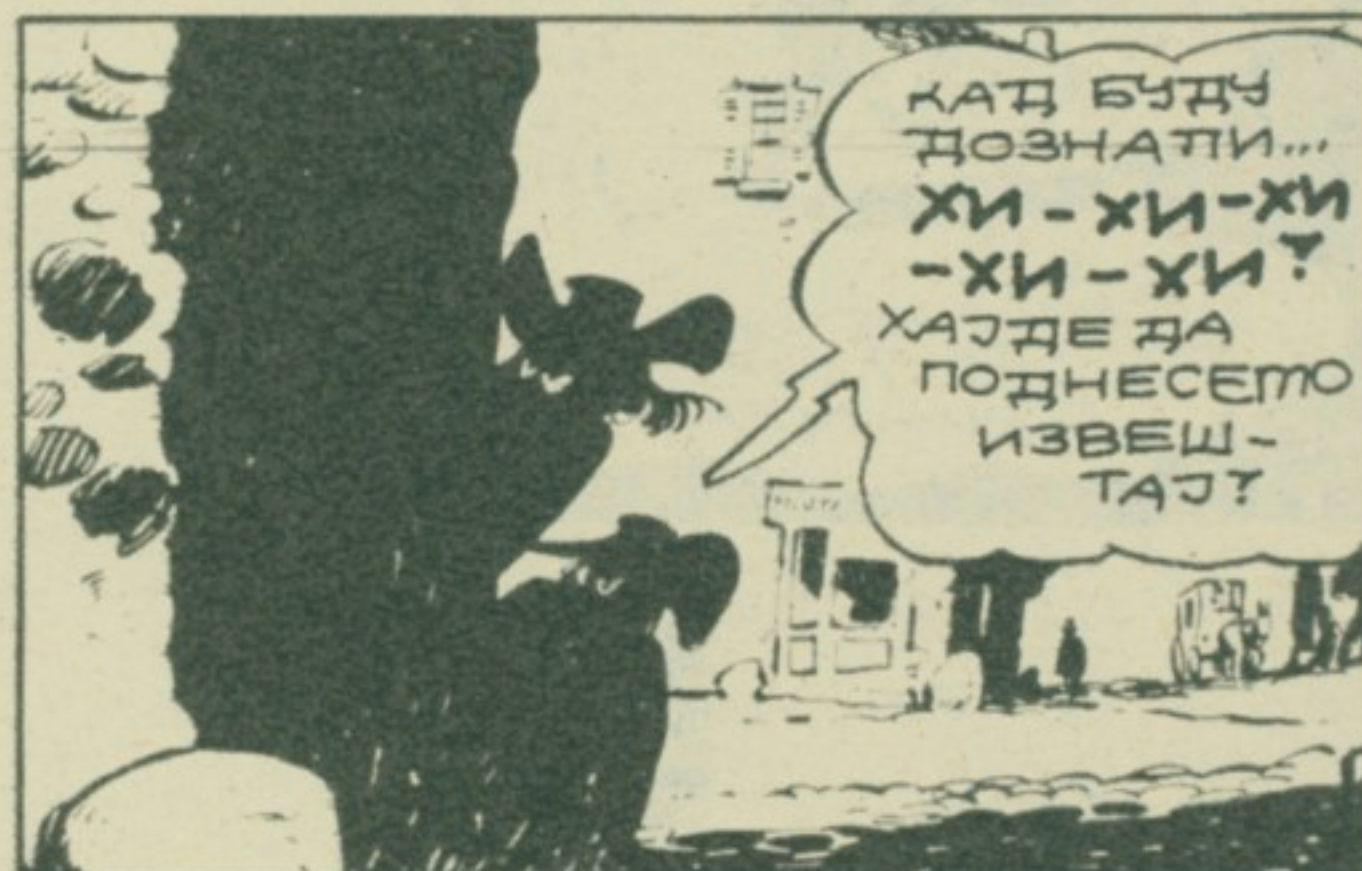
ОКЛИЗНУО САМ
СЕ НА ПРАЗИЛЪК
И ТРЕСНУО ИЗ
СВЕ СНАГЕ?

ШТЕТА? А Д'АР-
ТАЊАНА ТРЕБА НЕ-
КО ДА ЗАМЕНИ ВЕ-
ЧЕРАС У ТРИ МАЈА
ДВОБОЈА... СИТНИЦА...

ДА ПОТРАЖИ-
МО ПОРТОСА?
ВАЉДА СЕ НИ-
ЈЕ И ОН ОКЛИЗ-
НУО НА ПРАЗИ-
ЛЪК?

ДОБРА
ИДЕЈА?

КАД БУДЪ
ДОЗНАТИ...
ХИ-ХИ-ХИ-
ХИ-ХИ-ХИ?
ХАЉДЕ ДА
ПОДНЕСЕМО
ИЗВЕШ-
ТАЈ?

ЗАДАТАК ИЗВРШЕН, ГОСПО-
ДИНЕ РОШФОРТ? НАШИ НЕПРИ-
ЈАТЕЉИ СУ ОНЕСПОСОБЉЕНИ
ДА ДРЖЕ МАЧ ИЛИ БИЛО ШТА
ДРУГО, УКТЪЧУЧУЊИ И ТРЕНИ-
ЦУ ЗА СИР?

ЧЕСТИТАМ?
КАРДИНАЛ? ФЕ СЕ ВАТА
ПОНОСИТИ?

ОХ? НИЈЕ МИ ДО
НЕКЕ ПРИЧЕ...

ГЛЕ, ТО ЈЕ
ДОБРИ МАЈИ
ДУХ?

АРТУРЕ, НЕ МО-
ГУ ДА СЕ ИСПЕТ-
ТВАМ? ГЛЕ-
ДАЈ?

НИШТА НЕ ГОВО-
РИ? ЗНАМ, ОКЛИЗ-
НУО СИ СЕ НА ПРА-
ЗИЛЪК?

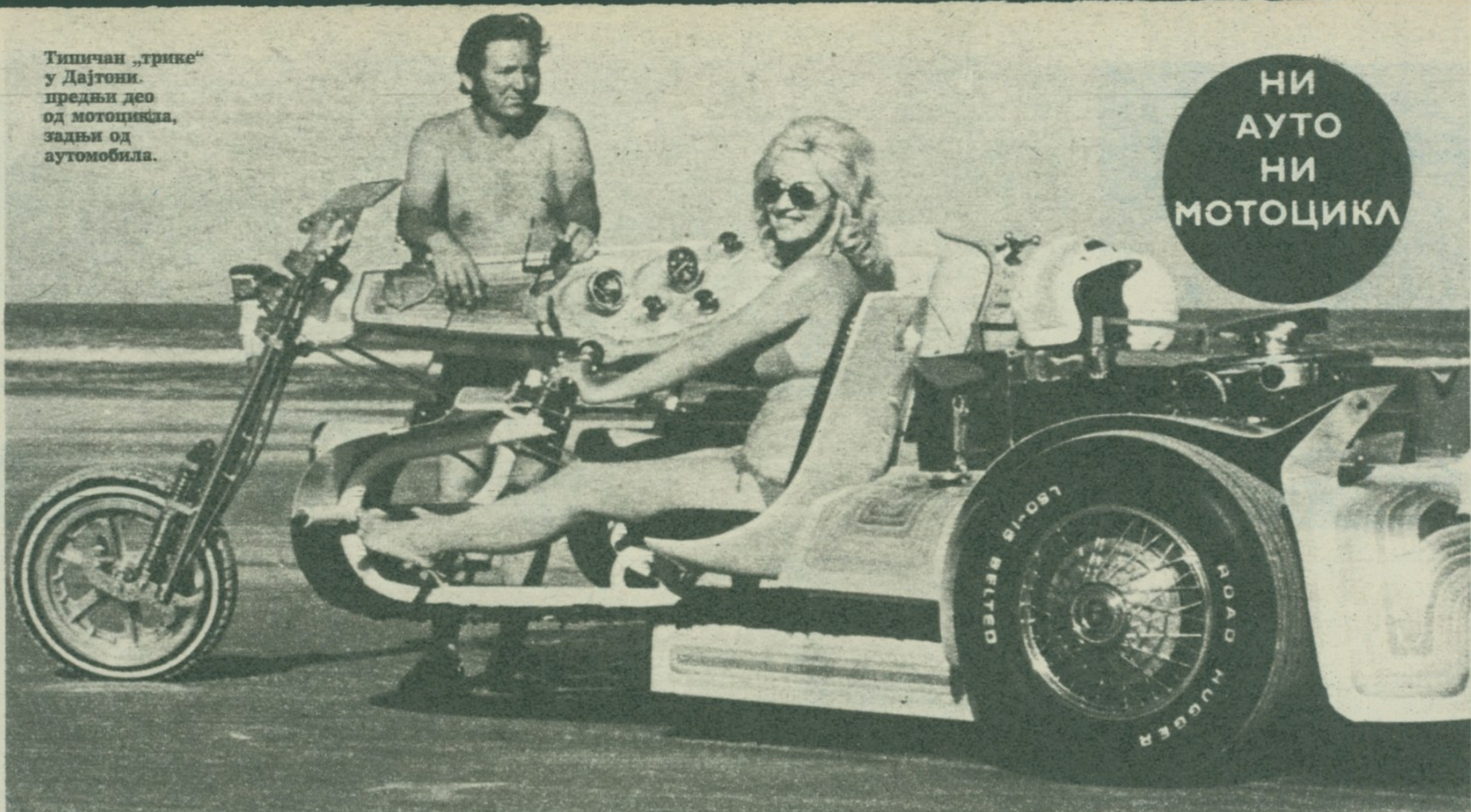

Типичан „трике“ у Дајтони. предњи део од мотоцикла, задњи од аутомобила.

НИ
АУТО
НИ
МОТОЦИКЛ

МЕТАЛ, БЕНЗИ

Лудо, оригинално, скупо: Миреј Матје у „чуду“ на три точка.

У Дајтони се сваке године одржава најнеобичнији ауто-мото фестивал на свету, јер се овде окупљају љубитељи возила најчуднијег облика.

Двеста миља Дајтоне је догађај који из године у годину на обале Пацифика привлачи све више љубитеља мото-спорта, оних „најлуђих“ и најоригиналнијих. Заправо, много већи од саме приредбе је спектакл који се при том одиграва на обалама Дајтоне: читаву недељу дана Дајтона бич припада само љубитељима најнеобичнијих „коњских снага“ који овде под топлим сунцем Флориде имају свој редовни годишњи састанак.

Све необично на два, три или четири точка што има мотор (често јачи и од оних у болидима „формуле 1“) из читавих САД креће пут несвакидашње изложбе мото-чуда. Међутим, не скупљају се овде најбржи већ и најоригиналнији. Учесници овог лудог рандевуа путују америчким ауто-страдама пут Флориде, са „нормалним“ реги-

старским таблицама, и при том изазивају запрепашћење „нормалних“ возача, а почесто и — сударе...

Интересантно је да ипак строга полиција из Дајтоне нема ништа против те масовне инвазије „полуделих“ и возила „за отпад“: само ако прекораче дозвољену брзину у САД од 55 миља (око 88 километара на час) — платиће казну. Да је тих недељу дана полиција изразито пријатељски расположена, показује и помоћ коју пружа у организовању различитих приредби свог најлуђег мото-фестивала у свету. Свакодневно се на самој обали одржавају трке и при том „пајкани“ брину не само о сигурности самих учесника већ и о постигнутим временима (за то им служе специјални радарски пиштољи). Ове трке су врло популарне у САД и зову се »Drag-Races« (брзинске

трке на четврт миље — око 400 метара). Врхунац свега је парада свих учесника на обали дугачкој 37 километара и ширској 150 метара.

Возилима најчудноватијег дизајна, која ни најбујнија машта често не би могла да замисли, овде се, међутим, више нико не чуди. А чега све ту нема: моторних чамаца на четири точка, пола када — пола мотоцикл, тоалет на четири точка, поштанска кочија на супершироким гумама...

Поред непрестаних „модних ревија“ возила најфантастичнијих облика, такозвани »Bikers Week« у Дајтони има још једну важну функцију: то је једна од највећих буљих пијаца свакојаког ауто-материјала и прибора у САД и свету.

А идуће године поново ће овде све да бучи седам дана, још луђи „коњи“ јуриће обалом Пацифика...

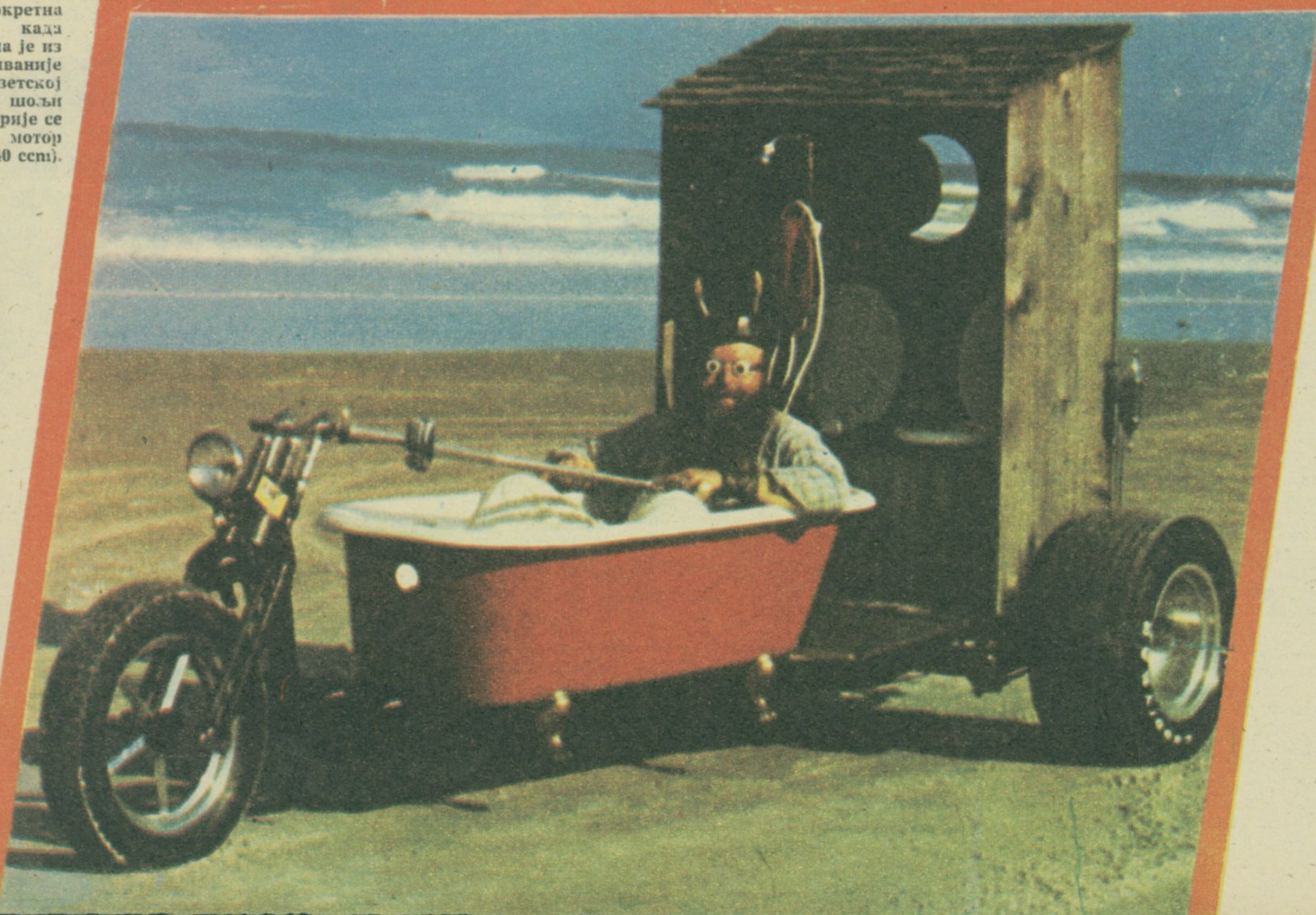
М. Ш.

Стив Хали
из Њујорка
поносно
показује
своју
„лепотицу“
на два
точка.

ИН И - МАШТА

Ова
покретна
када
стигла је из
Пенсилваније
(у клозетској
шољи
крије се
мотор
од 1340 ccm).

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

За савезничке снаге, а нарочито енглеску краљевску морнарицу, последњи месеци 1941. године били су један од најкрвнијих периода рата. Новембра су у Медитерану немачке подморнице торпедовале енглески транспортер „Арк ројал“ и бојни брод „Барем“. Десетог децембра, само три дана пошто су изненадним нападом на Перл Харбор уништили велики део америчке пацифичке флоте, јапански бомбардери су у Јужном Кинеском мору потопили енглеску крстарицу „Рипалс“ и бојни брод „Принс оф Вејлс“. Нешто касније истог месеца италијански људи-торпеда увукли су се у александријску луку: бојни бродови „Валијант“ и „Квин Елизабет“ озбиљно су оштећени.

Низање обесхрабрујућих пораза прекинуто је једном бриљантно изведеном ноћном акцијом у Средоземном мору у којој су један холандски и три британска разарача потопили две крстарице и оштетили један италијански разарач, а да при том нису зарадили ни једну једину огреботину...

ОПРАВДАНА ОПРЕЗНОСТ

Да је којим случајем исход био другачији, фашистичка пропагандна машинерија би га највероватније ударила на велика звања. У Великој Британији око ове победе није дигнута велика бука. Извештај о бици се, истина, појавио у новинама, заслужни официри и морнари су одликовани, али је читава ствар убрзо заборављена. У званичној енглеској поратној историји окршају код рта Бон посвећен је само један пасус. И данас, четрдесет и једну годину касније, о подвигу капетана Грејема Хенрија Стоукса зна се изузетно мало.

Једанаестог новембра 1941. из гибралтарског мора у Средоземно море упловила су четири савезничка разарача: „Сик“ (капетан Грејем Стоукс), „Лицн“ (капетан Р. Ф. Џесл), „Маори“ (капетан Р. Е. Кариц) и холандски „Исак Сверс“ (капетан Ј. Хотсмилер).

„Сик“ и „Маори“ били су разарачи из класе „трајбал“, носивости 1870 тона са по шест топова калибра 117,5 mm и четири торпедне цеви. „Лицн“ је био нешто већи, носивост 1920 тона, десет торпедних цеви и осам топова калибра 100 mm. Најмањи је био „Исак Сверс“, носивост 1620 тона,

пет топова калибра 117,5 mm, осам торпедних цеви.

Пловили су ка Александрији као појачање снагама енглеског адмирала Канингема. Планирано је само једно заустављање на Малти како би се снабдели горивом и тамошњем опседнутом гарнизону дотурили преко потребне намирнице, пошту и појачање у људима.

Пошто пријатељским убеђивањем ништа није постигао, капетан Стоукс је на крају прибегао сили како би преревносне старешине у гибралтарској луци одвратио од намере да му горњу палубу потпуно затрпају сандуцима са торпедима и муницијом и брдима намирница. Иако је имао наређење да се клони неприлика и ни по коју цену не упушта у борбу са надмоћнијим снагама, Стоукс није желео да га преоптереће и претворе у беспомоћну мету.

Показало се да је његова опрезност била на месту. Већ крајем првог дана пловидбе примио је специјални извештај обавештајне службе: две италијанске крстарице од 5000 тона са топовима калибра 150 mm кренуће 12. децембра у шест по подне из Палерма на Сицилији. Циљ: Триполи; брзина којом ће се кретати: 22 чвора; планирано време доласка на одређиште: 13. децембар по подне; наомак рта Бон на северној обали Африке наћи ће се око један час тринаестог пре подне.

Отприлике у то време је и Стоуксов четворочлани конвој требало да се приближи рту Бон... Дванаестог новембра један италијански извиђачки авион их је чак и открио, али је непријатељ, изгледа, оценио да чак ни уколико повећају брзину, савезнички разарачи ипак неће успети да сустигну италијанске крстарице које су такође преносиле намирнице и муницију, укључујући и велике количине бензина.

Поред сазнања да пловитик за леђима далеко надмоћнијег непријатеља, Стоукс је морао да се носи и са упозорењем вице-адмирала, заповедника савезничких снага на Малти, да ће британски торпедни авиони напасти италијанске бродове. Ни најмање му се није свиђала могућност да у мраку потоне од торпеда сопствене стране.

У поноћ 12. децембра „Сик“, „Лицн“, „Маори“ и „Исак Сверс“ су се — у том поретку — приближавали рту Бон брзином од 30 чворова. Стоукс је и спланирао да кроз опасни Сицилијански канал прође

ОКРШАЈ

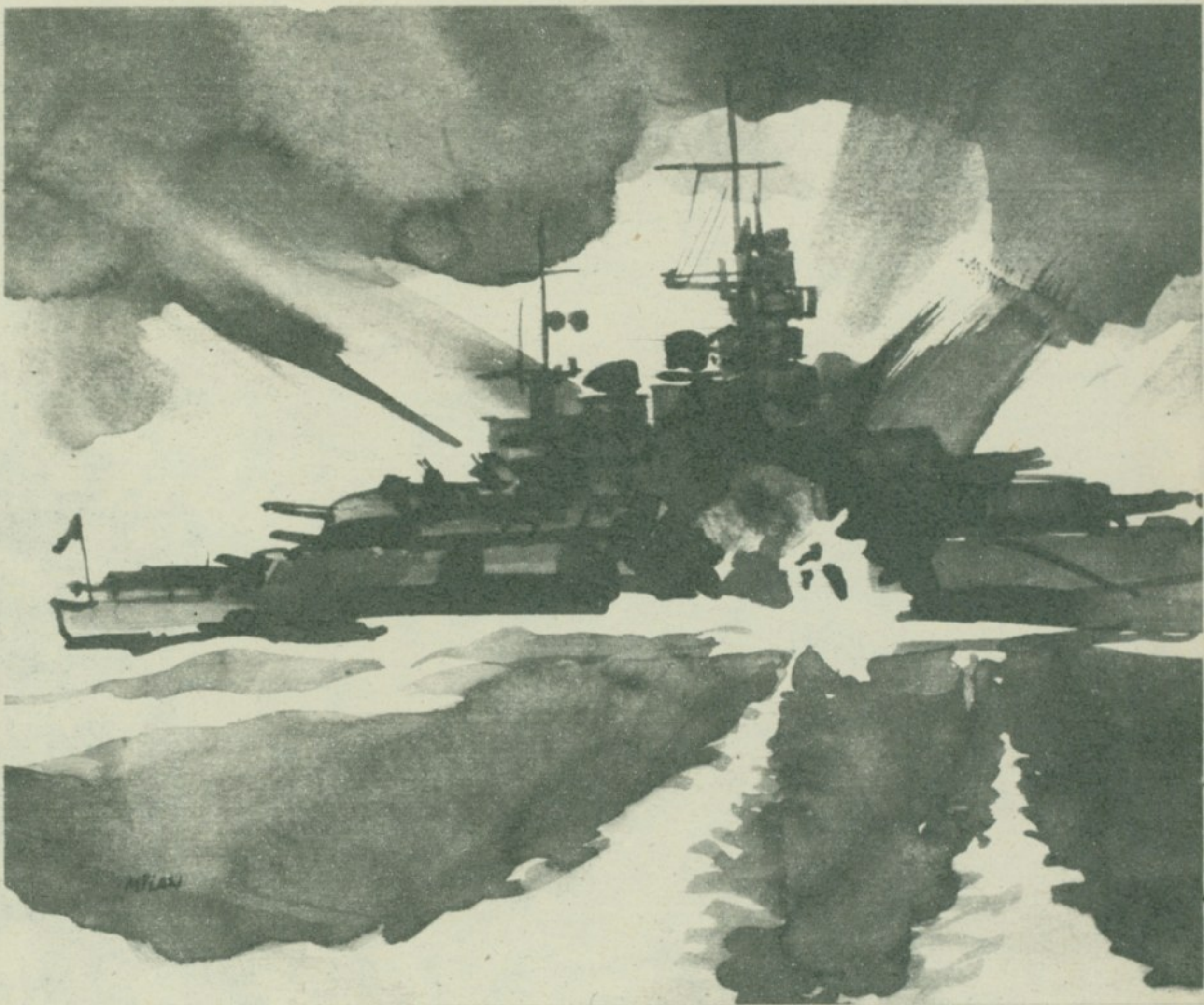

Бриљантно изведена акција, стајало је у извештају Комисије за одликовање британског Адмиралитета. „Доктор“ хваљене операције, капетан Грејем Стоукс имао је тада тридесет и девет година.

Када бих само могао да побучем наређење, помислио је, иако је знао да је прекасно. Више није долазило у обзир ни да покушају да се избуку. Непријатељ би их сигурно приметио

дао неко сабласно светлцање. — Одблесак таласа који

јасно да је капетан Грејем Хенри Стоукс од тренутка када је угледао неприја-

ноћу. Намеравао је да плови 20 миља ка југу између рта Бон и приобалних минских поља и да затим заплочи источно према Малти. Рачунао је да ће се до зоре наћи на 40 миља од Малте.

НИСУ ВАЉДА ЛУДИ!

Ноћ је била светла, видљивост добра, Месец се помаљао иза облака. Нешто после два по поноћи — тада већ 13. децембра — Стоукс је у даљини угле-

се разбијају на хридима рта Бон — рече први официр.

— Чудни неки таласи, Морисоне — одговорио је капетан.

Неколико минута касније надели су силуете италијанских крстарица. У поређењу са „Сиком“, били су то прави џинови...

Добро је знао наређење: клонити се окршаја. Па ипак се питао: да ли да послуша и одгуња се под окриљем ноћи или да крене у напад? Иако то никада није признао, данас је

тељске бродове знао како ће поступити.

На раздаљини од око миљу и по разарачи су обили рт брзином од 30 чворова и заплочили ка југу. Онда се догодило нешто необјашњиво: радар су регистровани да су се крстарице обрнуле за 180 степени и запутиле назад, у сусрет „Сик“ и осталима... Грејем Стоукс није знао шта да мисли. Па они са крстарице нису ваљда толико луди да иза себе оставе заштитни „параван“ разарача и пратећих бродова?! По ономе

КОД РТА БОН

Стоукс (крајње десно) на командном мосту „Сика“. Маневрисање у уском и опасном каналу одвијало се изнад свих очекивања. Италијани, очигледно, ништа нису сумњали, јер су се њихове крстарице постојано приближавале савезничким разарачима.

што се видело на радару, ма колико невероватно, било, Италијани су посту-

Стоукс убрзо држао ситуацију у својим рукама.

На том месту стеновита обала се обрушавала готово под правим углом у море, па је без неразумног ризика ипак било могуће пловити на свега неколико десетина метара од ње, при чему су стене стварале гамну позадину на којој се силуете разарача нису огртавале. Италијани, уосталом, ионако сигурно нису очекивали да непријатељ вреба између њих и копна.

Нешто је ипак бринуло капетана Стоукса: светионик на рту Бон... С времена на време, његови моћни рефлектори запарали би небо над разарачима осветљавајући их као у сред бела дана.

ЗНА СТАРИ ШТА РАДИ

Пошто је са захуктавих, бучних 30 прешао на благих 15 чворова, „Сик“ је утонуо у сабласну тишину и мир. Капетан Стоукс је, ослободив о ограду командног моста, коначно зачуо првог официра на топу Б како понавља наређење: официра контроле:

— Непријатељ на видику, положај црвено-нула-два, две крстарице.

— Богца му, што се никада не намеримо на нешто наше величине? — отело се нишанцији топа Б.

Његова следећа примедба звучала је нешто пријатније:

— Ма, у реду је. „Стари“ ваљда зна шта ради... надам се.

Истини за вољу, „стари“ није баш био уверен да није начинио кобну грешку. Кад бих само могао да повучем наређење, помислио је, иако је знао да је прекасно. Увалио је људе у сас и сада је само могао да се узда у своју срећну звезду. Више није

долазило у обзир да покушавају да се извуку. Непријатељ би их сигурно приметио. На сву срећу маневрисање тик уз обалу у узаном каналу одвијало се изнад свих очекивања. Италијани очигледно ништа нису сумњали јер су им се крстарице постојано приближавале. У тренутку када су се нашле на домету његових торпеда, Стоукс је свом првом официру издао наређење:

— Спреми се за паљбу!

Прва крстарица, „Алберико да Барбијано“, била је једва 900 метара далеко када су са „Сика“ испале на прва торпеда. Ухватили су их потпуно неспремне: топови су им били окренути према сопственом прамцу и крми...

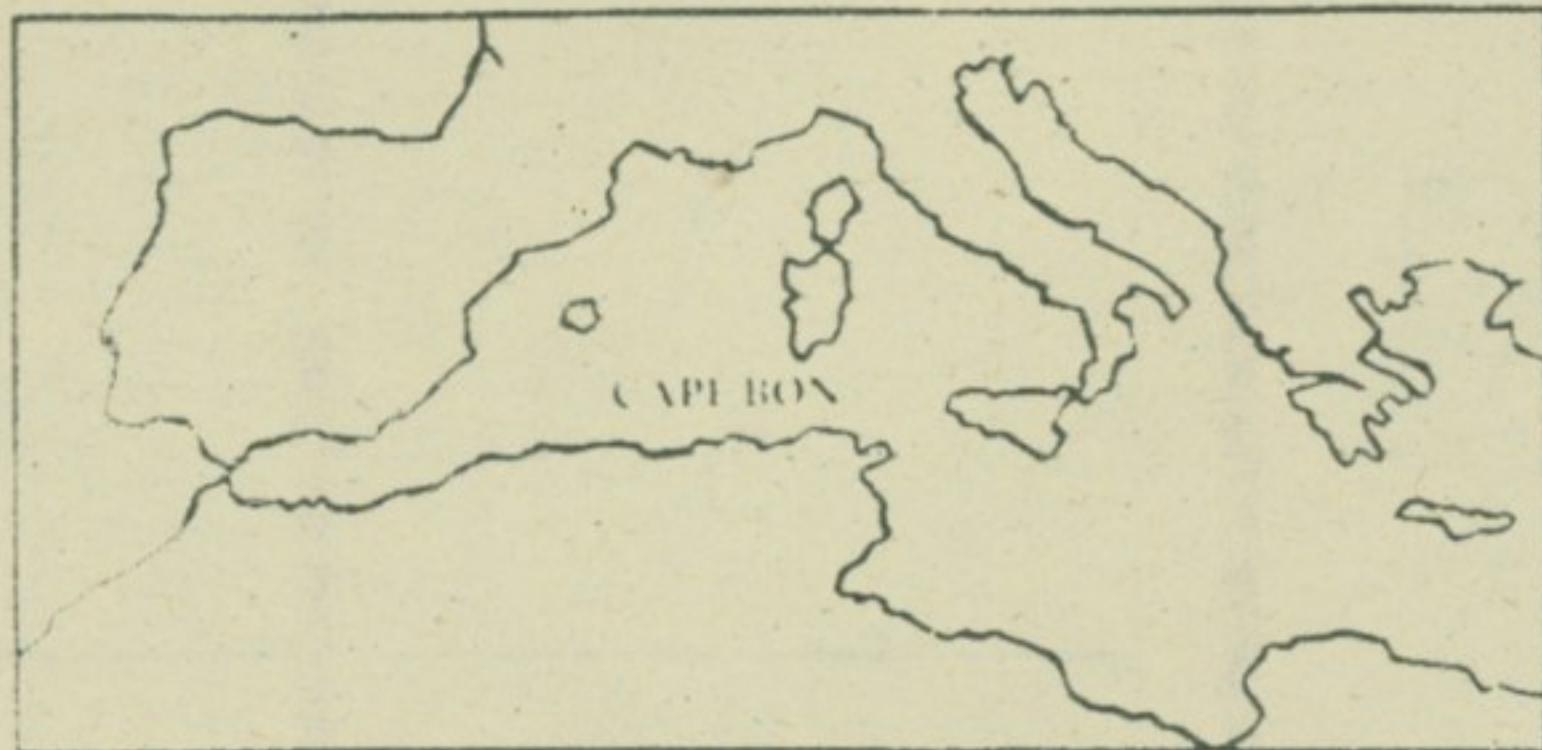
У оних 40 секунди колико је торпедима требало да пређу раздаљину до циља, Стоукс је нетренице посматрао другу, опрезнију крстарицу, „Алберто ди Ђусано“: њене топовске

паљбу: гранате су пролетеле изнад британског разарача и погодиле обалу.

НИЈЕ ИМ ДО ХЕРОЈСКЕ СМРТИ

Што се плотуна испалењег са „Сика“ тиче, сумње није било: свих шест торпеда погодило је циљ. Следећих неколико тренутака владао је „неописив метеж“, али је и поред заглушујуће буке, грмљавине топова, заслепљујућих експлозија, мириса барута и ватромета безазлених непријатељских светлосних пројектила, Стоукс одахнуо — коначно је био сигуран да није погрешио што се упустио у окршај.

После „Сика“ на сцену је ступио „Лица“: пошто су прва два погодила другу италијанску крстарицу, разарач се окренуо ка већ озбиљно оштећеном „Алберикоу“ и испалио преостала

Већ првог дана пловидбе стигао је специјални извештач британске обавештајне службе: италијанске крстарице наћи ће се на домаћем рта Бон око један по поноћи, трнаестог децембра.

цеви окретале су се ка „Сик“.

— Чetrdesет секунди не извесности. Топова уперених на нас, они са „Алберта“ очигледно су покушавали да оцене ко смо: савезници или непријатељи? Предугачких четрдесет секунди. А онда... Имао сам и раније прилике да видим ноћне поготке, али никад ништа слично ономе што сам тада угледао. Првоиспалењени торпедо није имао нарочит ефекат — уобичајен блесак који брзином муње пара воду испод површине. Али, други, онај који је „Алберика“ погодио испод куле... Каква експлозија! Циновски пламени стубови дигли су се у небо, остаци брода разлетели су се на све стране — присећа се Грејем Стоукс.

Чим је одјекнула експлозија, друга италијанска крстарица осула је

четири торпеда погодивши га у прamac. На ред је дошао „Маори“: од четири испалењена торпеда један је погодио циљ, топови су докрајчили „Алберика“ који је ишчезао у диму. Више га нико никада није видео... Капетан Хотсмилер се обрео у циновском облаку дима и жаре, али је и са „Исака Сверса“, последњег у конвоју, са раздаљине од око 180 метара ипак испалењен један торпедо, док су његови топови постигли седам погодака.

Усред свог тог метежа капетан Стоукс се сетио да погледа испред себе — навика коју официри са разарача стекну захваљујући горком искуству. Имао је шта да види: у сусрет им је пловио разарач. Био је то изгубљени пратилац крстарица „Лабуд“...

„Сик“ је нешто раније поново повећао брзину тако да су два разарача — на невероватно малој ра-

здаљини — пројурила један крај другог комбинованом брзином од шездесетак чворова. Онима на „Лабуду“, дакле, ипак није било до херојске смрти: неколико минута доцније већ су ишчезавали у даљини потпомогнути опрштајном паљбом са „Сика“ и „Маорија“ која их је, како се испоставило, незнатно оштетила.

Четворочлани конвој наставио је пут ка југу обавијен изненадном тамом и тишином...

ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?

Од тренутка када је „Сик“ обишао рт Бон до испалења првог плотуна протекло је једанаест минута. Од почетка од краја акције, пет. Укупно шеснаест минута. Капетан Грејем Хенри Стоукс имао је шеснаест минута да процени ситуацију, пређе у акцију и потопа непријатеља.

Италијани су изгубили две крстарице, 920 војника, официра, чак и једног адмирала. Савезнички разарачи нису изгубили ни једног јединог човека, нити зарадили иједну огреботину... Само се од силне топлоте потклубчила боја на топовским цевима.

Била је то, како је стајало у закључку Комисије за одликовања британског Адмиралитета, „бриљантно изведена операција“. Све у свему, посаде разарача добиле су 14 медаља за храброст и 12 похвала!

Што се капетана Стоукса тиче чланови Комисије били су једнодушни: медаља за храброст није довољна! Произведен је у витеза од Бата — изузетно висока почаст, поготово за официра његовог ранга (у току читавог рата само је још један, и то виши официр британске армије, доживео исту част).

Погинули италијански адмирал посмртно је одликован златном медаљом за храброст, што је витез од Бата Стоукс овако прокоментарисао:

— Да смо којим случајем ми изгубили битку, сигуран сам да никоме не би пало на памет да ме одликује — чак ни посмртно...

У осам и тридесет ујутро после битке члан посаде „Лица“, заменик директора складишта, ушао је умивен и свеже обријан у официрску трпезарију. Док је препечени хлеб мирно мазао путером, заштитао је присутне:

— Шта се то синоћ догодило? Учинило ми се да чујем неку пучнаву...

ТЕСТ: ПРОВЕРИТЕ СЕБЕ И СВОЈЕ ДРУГОВЕ

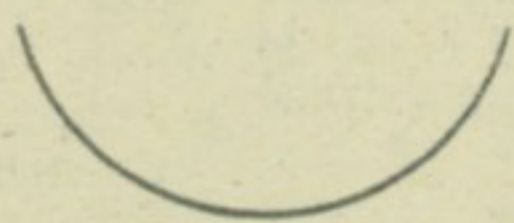

Који ЗНАК, Која Боја?

За састављање сваког психолошког теста веома су важни боја и облик. Стручњаци кажу да се њиховим спајањем најлакше улази у траг неким карактеристикама личности. Пробајте и сами: веома је једноставно а може да вам помогне да боље схватите себе и, наравно, да се мало забавите.

Најпре одаберите боју која вам се највише допада, а затим знак који вам највише одговара. Потом у одговарајућем квадрату (на пресеку колоне одабране боје и знака) погледајте шта за вас пише. Ако вам је тешко да се одлучите између две могућности, прочитајте оба текста који се на њих односе јер у том случају значи да је ваша личност комбинација два типа.

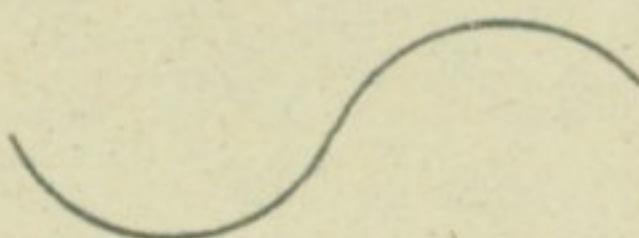
Свакако да можете учинити и сасвим супротно изаберите боју и знак који вам се најмање допадају. Тако ћете сазнати шта је оно што нема везе са вама!

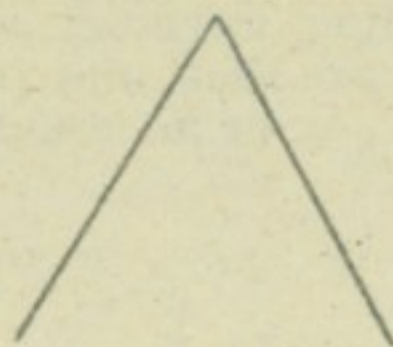
Романтични сте, идеалиста и сањалица. Тешко мењате навике, конзервативни сте, високо цените неке вредности из прошлости. Годи вам кад се нађете у центру пажње. Ипак, отворено се сучаваате са стварношћу и имате довољно снаге да се изборите са тешкоћама у животу.

Дубоко сте уверени да су ваши ставови у животу исправни и у сваком тренутку спремни сте да их браните, борите се за њих и ако затреба и да се лично жртвуете. У овоме сте заиста изузетни, али, знајте, и ту постоје неке границе.

Чврстог сте карактера, али склони наглим променама расположења. Зато се често догађа да ваше сањалаштво изненада пређе у одлучну акцију и тада нема препреке која ће вас задржати да испуните свој циљ.

Веома сте принципијелни и до те мере упорни у својим ставовима да сваки покушај са стране да се ту нешто измени мора да пропадне. Верујете увек да сте само ви у праву, што не значи да увек и грешите.

Допадају вам се складни односи, доследност и мир. Праведни сте. Смита вам све што није у границама дозвољеног, грозите се испада. У вама се често великом снагом оударају снови и стварност и за своје идеале спремни сте да се жртвуете до краја.

Чврсто и одлучно браните своје ставове макар их сви нападали. Волите да ваша реч буде последња и никад не одступате од свој мишљења. Осетљиви сте на увреде и кад се то деси, веома оштро реагујете.

Осећате се најбоље кад можете да се препустите дубоким и нежним осећањима. Топли и пуни разумевања за све који вас окружују, увек сте спремни да помогнете и заштитите. У вашој кући увек има гостију јер волите гужву.

Импулсивни сте и дозвољавате да вас воде осећања и зато готово по правилу реагујете бурно (наш предлог: бројте понекад до 10!) Великодешни сте али то увек уз кругне гесте које је немогуће не приметити. Прија вам кад вас траже, воле или о-свајају сасвим и до краја.

Веома сте осећајни. Кад вас ухвати тешко нерасположење, смењују се периоди велике активности са потпуном пасивношћу. Има у вама доста притајене амбиције, мада и ту све зависи од фазе у којој се налазите — да ли је она минус или плус. Ипак, довољно сте јаки да успешно решавате проблеме и савлађујете препреке у свакодневном животу.

Непрекидно се борите са својим осећањима и прејаким емотивношћу која вам смета јер стално угрожава вашу унутрашњу равнотежу. Будите упорни: колико год „подсекли“ жбуње обећања, остаће нам увек напретек.

Све ваше тежње усмерене су према унутрашњем миру, ведрини и сигурности, што је уједно и главна карактеристика ваше личности. Постојаност у осећањима годи и вама и вашој околини али вам то не смета да се често препуштате најфангастичнијем маштању.

Код вас је јако изражена потреба да будете вољени и да вам се диве. Желите да други мисле само на вас, и да вас обасипају пажњом — да увек будете „главни“. Околина вас прихвата, али пазите да се ваша емотивност не преобрати у агресивност!

Увек сте негде између потреба да се нешто предузме и страха да не доживите пораз. Понекад управо због тога често добро реагујете: постижете успехе а при том минимално ризикујете. Ипак, будите одлучнији.

Веома сте сигурни у себе. Хватате се укоштац и са најтежим проблемима, не бојите се препрека. Амбициозни сте и више од свега волите победу, успех. За све што постижете највише дугујете себи.

Неуморни сте у свему и спремни на највеће жртве и ризик само да бисте остварили своје циљеве. При свему томе често мењате расположење а ако се деси да западнете у кризу, вешто се маскирате и брзо опорављате. Добро је што за све ово имате довољно енергије.

Активни сте, и упорни, раговорни, и имате јако изражену потребу да се потврђујете и командујете. Одлучно се опирете сваком покушају да се угрози ваша личност. Често се поредите са другима само да бисте потврдили колико сте јачи.

Ваше две најистакнутије особине: изразита активност на свим пољима и велика контрола над самим собом. Волите организованост, ред и мир. После дугог лутања успели сте да пронађете себе и постигнете равнотежу у својој личности.

Ваше изненадне и непредвидиве реакције тешко дају прилику саговорнику да се снађе, па најчешће преостаје једино да ћутке прегледате преко ваше агресивности. Више еластичности, обзира и објективности — то је оно што од вас очекује ваша околина.

Детињаста сте и зато вам одговарају ситуације у којима се осећате под заштитом. Имате потребу за разумевањем и при том је често задовољавате у ситницама. Не мислите ли да би о неким животним проблемима морали више да размишљајете?

Толико сте поносни да то већ прелази све границе. Понекад као да желите да се читав свет око вас врти, а редовно очекујете да будете примећени, да вас траже, цене и поштују. Таква осећања су истински део ваше личности, па сте макар у томе изузетни.

Простодушност „крива“ за вашу одређену несигурност и непостојаност у исто време део је вашег изузетног шарма и неодољиве привlačности. Ствари прихватате онакве какве су и ретко вам се догоди да у животу пропустите праву прилику.

Своју добродушност и добронамерност често маскирате прилично грубим понашањем (?). Они који су вам блиски добро знају да се иза ваших изненадних наступа беса и често преоштрих речи крије нежна „душа“. Али, пазите, ни њихово стрпљење није без краја.

Потреба за миром и срећом потпуно је у складу са вашим скромним прохтевима. Успели сте да савладате несталност свог темперамента и сада одлучно браните оно што сте стекли, чак и по цену да се одрекнете неких задовољавања која другима много значе.

Иако сте готово редовно натмурени, људи вам то лако праштају јер сте истовремено спонтани и добронамерни а самим тим и симпатични. Често сте каприциозни и тога сте потпуно свесни, али изгледа да немате намеру да се ни за трунчицу промените.

Сматрате да човек који себи жели добро мора да научи да се обуздава. Волите да осетите сигурност, а спремни сте и да другима учините како би се и они осећали сигурно. У томе је вредност ваших осећања.

Прилично сте контрадикторна личност: имате велику потребу да се на неки начин искажете а истовремено дубоко у себи осећате несигурност. И док сте у школи или на послу прилично скупчени, приватно вам полази за руком да се ослободите ових стег и будете срећни.

Великодушни сте, пријатни и веома широких погледа, сушто оличење шарма. Имате талента за многе ствари у животу. Потпуно вам је страна свака себичност. Радо сте примљени у свако друштво.

Између вашег карактера и спољашњег изгледа и начина реаговања крије се велика разлика. Иако сте по природи стидљиви, доста неодлучни и прилично рањиви, реакције су вам оштре па се догађа да понекад сами себе изненадите. Ви то ипак можете да превазиђете.

Живот вам је ведар и смирен јер се редовно грејете на ватри неке љубави. Волите мир, сигурност и равнотежу. Особа сте коју краси изузетно духовно богатство и зато вам живот увек пружа оно најбоље.

Да бисте савладали своју неодлучност, умете чак и према себи да budete оштри. Иза вашег намргођеног лица крије се стидљивост, а ваша агресивност често прелази сваку меру. Тога сте потпуно свесни па је врло вероватно да ћете успети да себе промените.

Изузетна енергија и ваш таленат за иницијативу потпуно су у супротности са детињастом потребом за сигурношћу и заштитом. Лако се заљубљујете и тада сте веома отворени и предузимљиви. А то вам наравно може користити и у другим областима живота.

Имате чврст карактер — поуздани сте и веома енергични. Зато вам лако полази за руком да утицете на друге и укључујете их у своје подухвате и размишљања. Оштри сте, али и добронамерни, па чак и великодушни. Смита вам кад вам се неко супротставља.

Интелигентни сте, храбри и увек спремни на акцију. Волите да се доказујете и да вам се диве. Упркос честим променама расположења, у својим подухватима сте до краја отворени и конкретни. Зато вам је успех унапред загарантован.

Нисте лака особа, то и сами морате признати. Иако сте веома енергични, предузимљиви и непоколебљиви, код вас је наглашена жеља да командујете и буквално се намећете другима. Не прихватате ни најдобронамерније критике и сугестије. Тактичност би ту могла много шта да измени набоље, и за вас и за околину.

Многе сте жртве поднели да бисте постигли духовну равнотежу и стабилност коју сад имате. Непрестано се трудите да постигнете хармонију између својих осећања и поступака, а жеље су вам такве да и не могу бити изневерене. Напротив, све чешће сте задовољни.

Оштри сте и изричит, тешко се прилагођавате и ретко сте спремни да разумете друге. Кад себи поставите циљ, друго ништа вас не интересује. Никада не мењате мишљење и ни пред чиме не сагињете главу. Пазите да је о нешто не разбисте!

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Сло
бодан Кривона-
пић, имам 16
година и уче-

нин сам другог
разреда Обра-
зовног центра
у Будви. Моја

адреса је Гос-
поштина 66,
81310 Будва.

ДОМАЋЕ:

1. ФА, ФА, ФА
— Азра
2. НА ЗАПАДУ
НИШТА
НОВО —
Рибља чорба
3. ПРВА
ЉУБАВ —
Хаустор
4. ГРАЦИЈА
— Азра

5. ЕВО ТИ ЗА

ТАКСИ —
Рибља чорба

СТРАНЕ:

1. TRYIN OUT
— Ginno
Soccio
2. MASTER
BLASTER —

Stevie
Wonder

3 HANDS UP —
Ottawah

4. I WANNA BE
YOUR LOVER
— La Bionda

5. CELEBRA-
TION —
Kool and the
Gang

ШАМАР

Није шамар увек страхан — поненад се добије и због пољупца! А јесте ли чули за израз када на великој врућини попијете чашу хладног пива да је „легло н'о шамар"? Е, па и музика београдске групе ШАМАР може да се уброји у ову категорију, баш је „легла" љубитељима доброг рока. Чланови ове групе су искусни музичари који су свирали у другим ансамблима да би се на окупу нашли маја 1981. године. ШАМАР сачињавају: Срба Младеновић, клавијатура и вокал, Зоран Дашић, гитара, Саша Живановић, бас и Пеца Орлић бубњеви.

Недавно је у издању ПГП РТБ изашао и први албум који се тако и зове: „Први шамар". Сниман у студију „Друга Маца" Енца Лесића албум садржи осам песама од којих је лагана „Остани" мало неуобичајене дужине (преко 6 минута) што може да представља хендикеп за чешће емитовање у радио-програмима. Остале песме: „Купи то", „Песма за ноћ" и на Б страни „Ништа не остаје", „Последњи романтичар", „Теби је лепо", „Била си радо-знала" и „Као у шунд роману".

Ова прва ЛП плоча групе ШАМАР показује да су то врсни музичари и да им је ово зрело остварење. Нарочито је леп звук гитаре, а у зависности од аранжмана и клавира односно електроничних оргуља. У следећој фази се очекује да ће група своје студијско искуство пренети и на сцену, јер је неопходно да изађу из визуелне анонимности и евентуалном турнејом стекну шири круг поклоника.

ИЗЛОГ НОВИХ ПЛОЧА

НОВА ИЗДАЊА

ДИСКОТОНА

ИЗ САРАЈЕВА

Недавно је „Дискотона" из Сарајева (Х. Бркића 53) широкој публици представ-
ио два нова албума из ове продук-
ције:

„ИСМЕТА" и „САР Е РОМА" (Као ци-
гани).

На првом албуму је окупљена већа
група еминентних композитора забавне
музике (Монтено, Руњкић, Дујмић, Ву-
јовић и други) који су уз одабране
тектонисце допринели да се појави
први самостални Исметин албум. Њен
глас смо запамтили још у доба када су
се појавили сарајевски „Амбасадори",
али је тек сада дошло до реализације
прве ЛП плоче. Имена аутора као и
изванредан глас Исмете гарантују
квалитет целог посла. Плоча је снима-
на у студију Радио Сарајева али и у
студију у Милану, уз извршне аранж-
мане Ранка Рактмана.

Други албум „САР Е РОМА" следи
помоћни тренд и задовољава радозна-

ност публике за ромским песмама. У
свакој, то је покушај да се сценски
наступ једног трија пренесе и на пло-
чу. Међутим, једно је када се ромска

музика доживи визуелно на естради, а
друго када се само слуша. Но, у сва-
ком случају аром је му и љубитељи
све врсте музике наћи ће своје задо-
вољство у свирању и певању ансамбла
„Сар е рома" који сачињавају Харис
Дикић, Гордана Магаш и Мирче Ву-
јетих.

★★★★★★★★★★★★

ОСТАНИ

Музика: Небојша Јовановић
Текст: Срба Младеновић
Изводи: Група ШАМАР

Долазиш увек у паузи
Између две нове љубави
и причаш ми задњи промашај.
Иста си — чудно наивна!

Сада сам твој стари пријатељ
Љубавник кад сама останеш,
а сутра већ свему биће крај,
кретућеш у нови промашај.

Остани! Знаш ли куда ћеш?
Остани! Киша почиње..
Ти и ја, вечити слепи путници
могли би заједно једном кренути

Остани, знаш ли куда ћеш?
Остани, киша почиње.
Долазе мрачни и тешки облаци.
Доста је лутања, са мношћу остани!

RAY THOMAS
(MOODY BLUES)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем одлично очуване плоче по 75.— динара: „Пакет аранжман“ (РАЗНИ ИЗВОЂАЧИ), „Филм у Кулушићу“, „Страх од монотоније“ (ПЕКИНШКА ПАТКА), „Hit and run“ (GIRLS SCHOOL), „Wild cat“ (TIGERS OF PANTANG), „Сребрна крила“, „Због тебе“ (ЗДРАВКО ЧОЛИЋ) и „Deepest purple“ по цени од 120.— динара.

Владимир Ђорђевић
Трг Револуције 3/15
16000 Лесковац

Купујем добро очуване ЛП плоче „Наши дани“ (ГРУПА 220).

„Други начин“, те сигл
лице групе 220.

Горан Јурић
Бранка Карановића 6
43260 Крижевци

Продајем касете »Dance srazu“ (Разни извођачи), »The Wanderer« (DONNA SUMMER), »Live at last« (BLACK SABBATH), »Stateless« (LENE LOVICH), »Greatest hits« (NAZARETH).

Игор Карњуш
Дубовачка 13/II кат
51000 Ријека

Купујем старе плоче
Рода Стјуарта. Цена по
договору.

Марина Самац
Војковићи 12
71213 Косинда,
Сарајево

2. У музичком филму „То ће бити дан“ поред Ринга Стара једну од главних улога игра и

- а) Род Стајгер
- б) Дејвид Есекс
- в) Џон Лорд

4. Песму „Гласови у мојој глави“ (Voices inside my head) дансирала је група
а) DOORS
б) POLICE
в) HUMAN LEAGUE

5. Група „Вингс“ (WINGS) коју су формирали Пол Макартни и његова жена Линда почела је са радом
а) 1969.
б) 1971.
в) 1973. године

ВЕСТИ ИЗ КУПИНОВА

Рок-група СЕБЛАСТ већ три године забавља младе у Купино-ву. Приређују концерте не само у нашем месту већ и у многим се-лима доњег Срема. Иако су веома млади свуда су радо примљени и радо слушани. Са великим успе-хом изводе композиције домаћих и страних аутора, а имају и не-колико својих чумера. Групу СЕ-БЛАСТ сачињавају: МИЛАН ДО-КИЋ, соло гитара и вокал, ЗОРАН МИЛУТИНОВИЋ, бас гитара и вокал и МИОДРАГ ЈОВИЋ, буб-њевци.

(П. С. Не плашите се имена
САБЛАСТ — момци изгледају вр-
ло питоמו)!

Адем Алијевић
Ул. Б. Маџаревића 1
22419 Купиново
(хонорар 150 динара)

ЈЕСТЕ ЛИ

ПОП-ЭКСПЕРТ?

1. Албум Оливера Манди-
ћа носи наслов
а) Само небо зна
б) Ослони се на мене
в) Пробај ме

3. Група ЛЕБ И СОЛ издала је нову ЛП плочу "Следовање". После разних промена група сада наступа као
- а) трио
 - б) квартет
 - в) квинтет

Тачни оловори: 1в, 2б, 3а, 4б, 5б.

САРАДНИЦИ ЦРТАЧИ

JUSTIN HAYWARD
(MOODY BLUES)

MIKE PINDER
(MOODY BLUES)

GRAHAM EDGE
(MOODY BLUES)

JOHN LODGE
(MOODY BLUES)

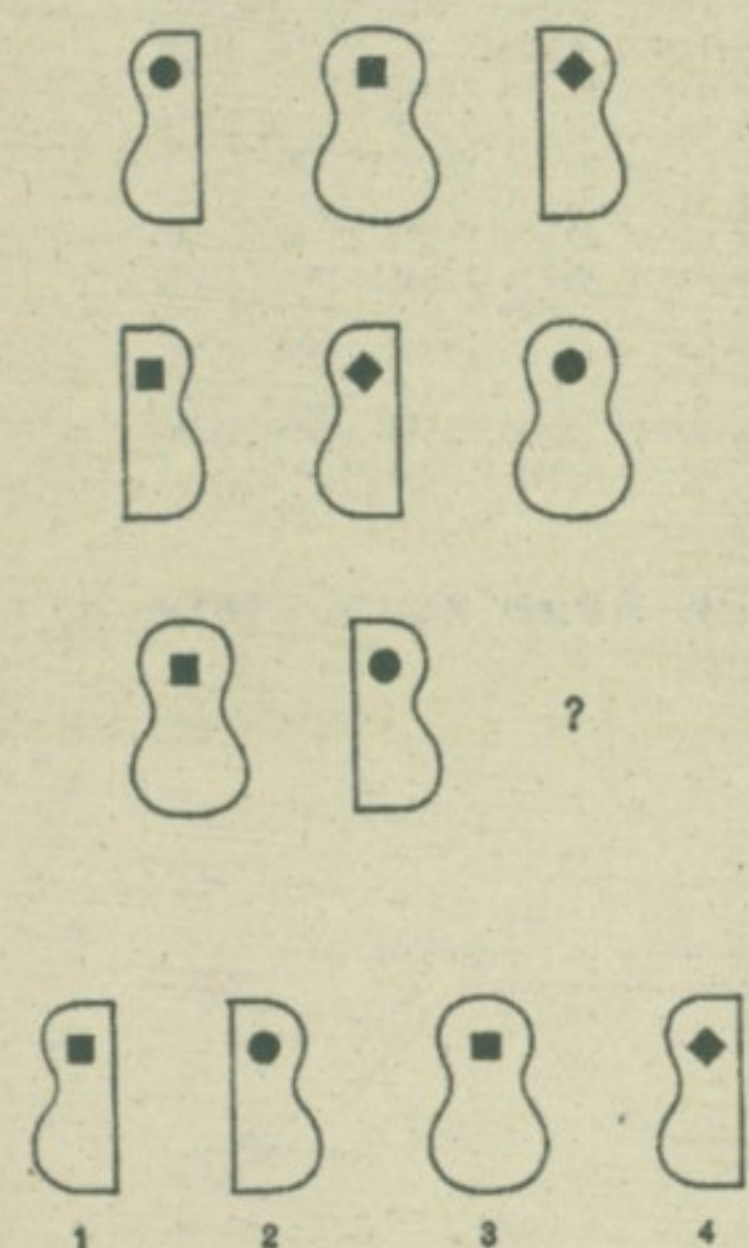

ХУМОР

ПРОВЕРИТЕ

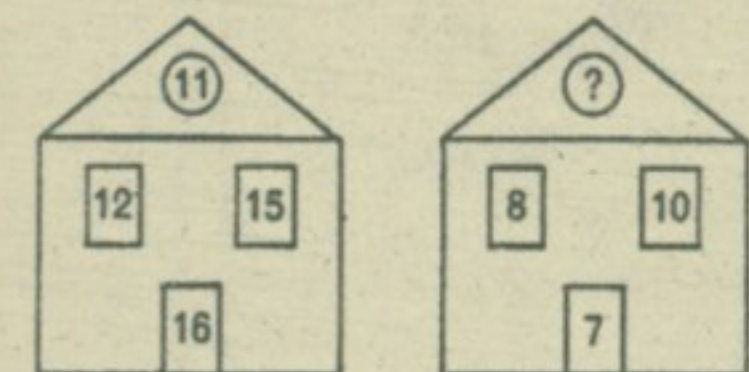
КОЛИКО СТЕ ПАМЕТНИ

1. Ове фигуре поређане су по одређеном логичком реду. Шта мислите која фигура од понуђених треба да дође на место знака питања?

2. Који број недостаје:
196 (25) 324
329 (?) 137

3. Кров, два прозора и врата куће означени су бројевима који међусобно стоје у некој вези. Откријте која је та веза и реците који број треба да упишете на ров друге куће!

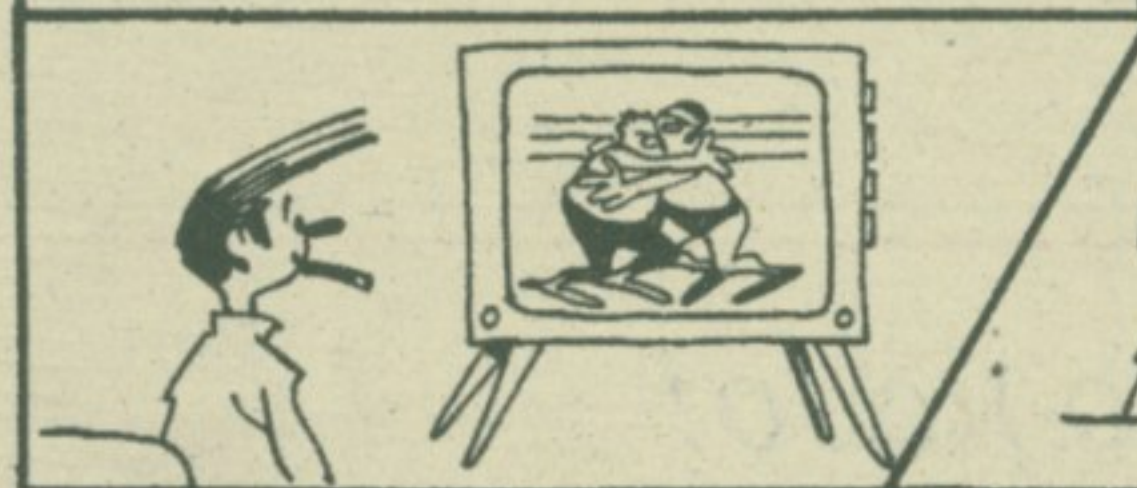
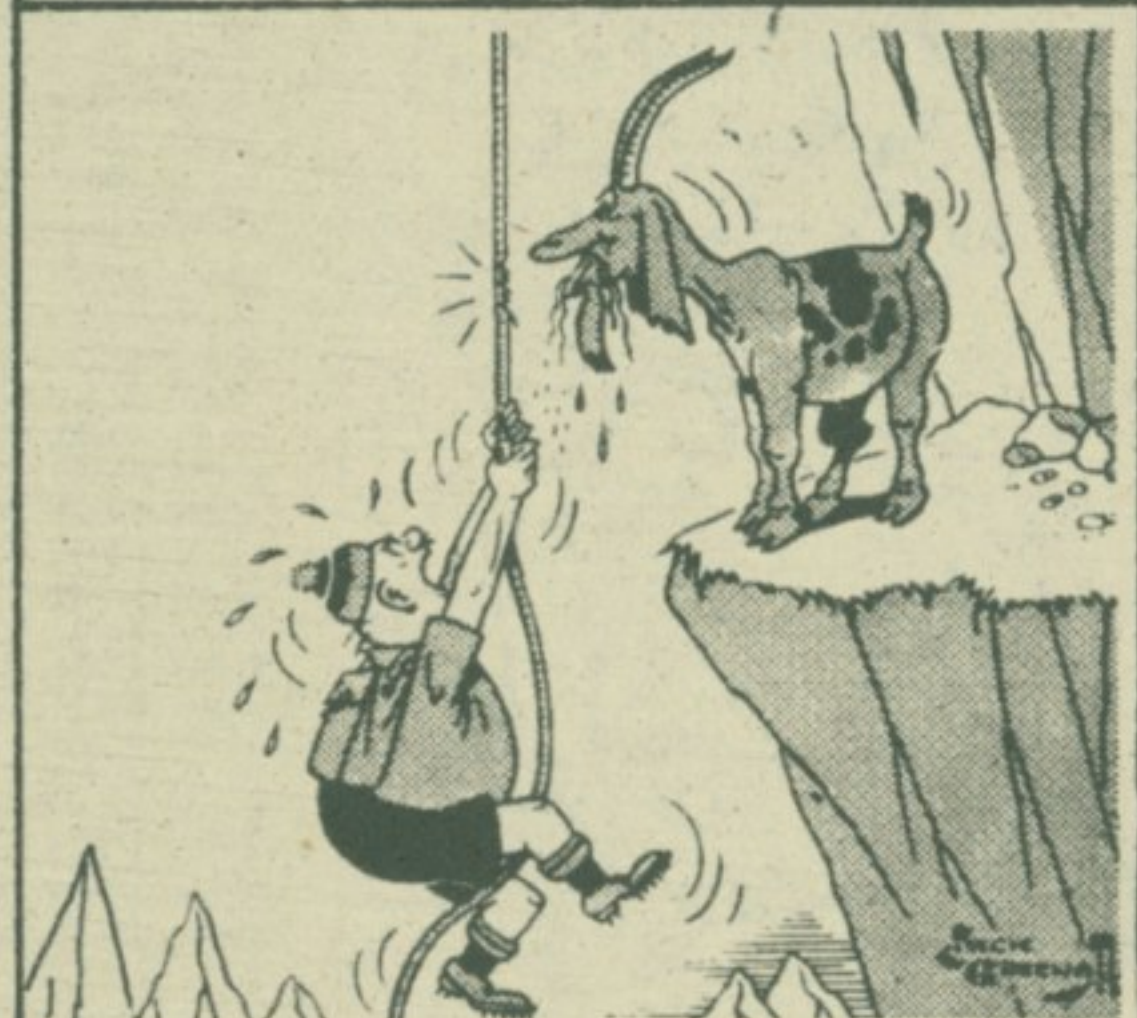
4. Пети број у овом логичком низу недостаје: 18 10 6 4? Да ли знате који то број треба да буде?

РЕШЕЊЕ:

Фигура под бројем 4: 2. Број 25 — бројевима 18 и 10 је стављен број 11 — од њега се одузима број 10 и добија се број 1. На крову: 4. Недостаје број 3 — сваки број се добија тако да се број из прозора помножи са бројем из врата. На пример: 12 × 1 = 12, 15 × 1 = 15, 16 × 1 = 16. На крову: 11. У другом кући: 8 × 1 = 8, 10 × 1 = 10, 7 × 1 = 7. На крову: ?

БЕЗ РЕЧИ

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

— Кошмичице, никако ми није јасно како успевате да разликујете своје близанце. Слични су као јаје јајету!

— То бар није тешко: један навија за Звезду, други за Партизан!

Лекар пита пацијента:
— Да ли вам је помогао лек који сам вам преписао?
— Изванредно! Сину је прошао кашаљ, а мени су прошли болови у стомаку. Чак је и моја жена задовољна јер каже да лек одлично пере стакло!

ДЕВЕТ ГРЕШАКА

Све нам се чини да овај дебелишаста чика неће моћи да добије ново одело: кројачки центиметар не мери ту ширину... Док они не пронађу неко решење, покушајте да откријете 9 грешака које је направио илустратор док је препртавао горњи цртеж.

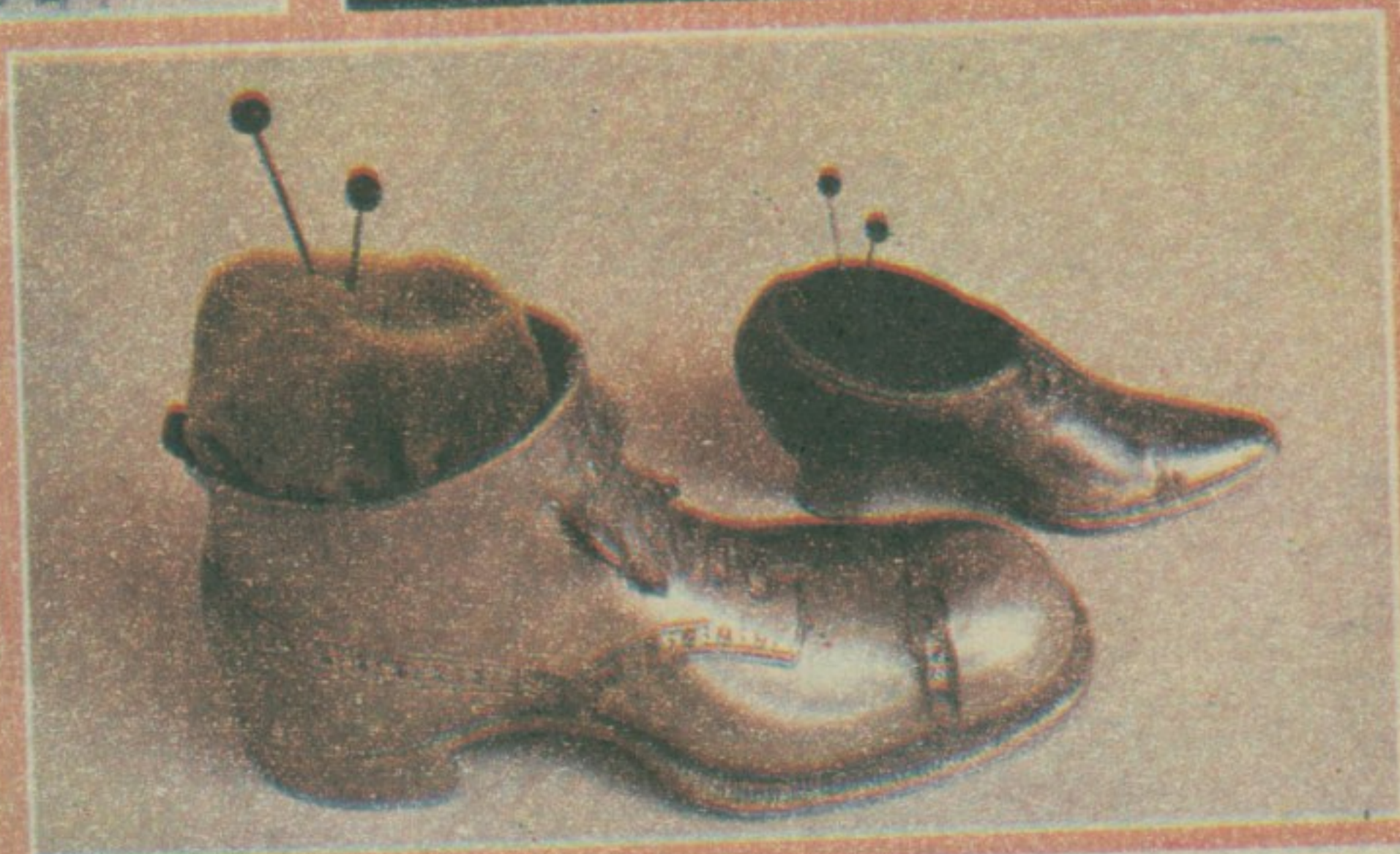
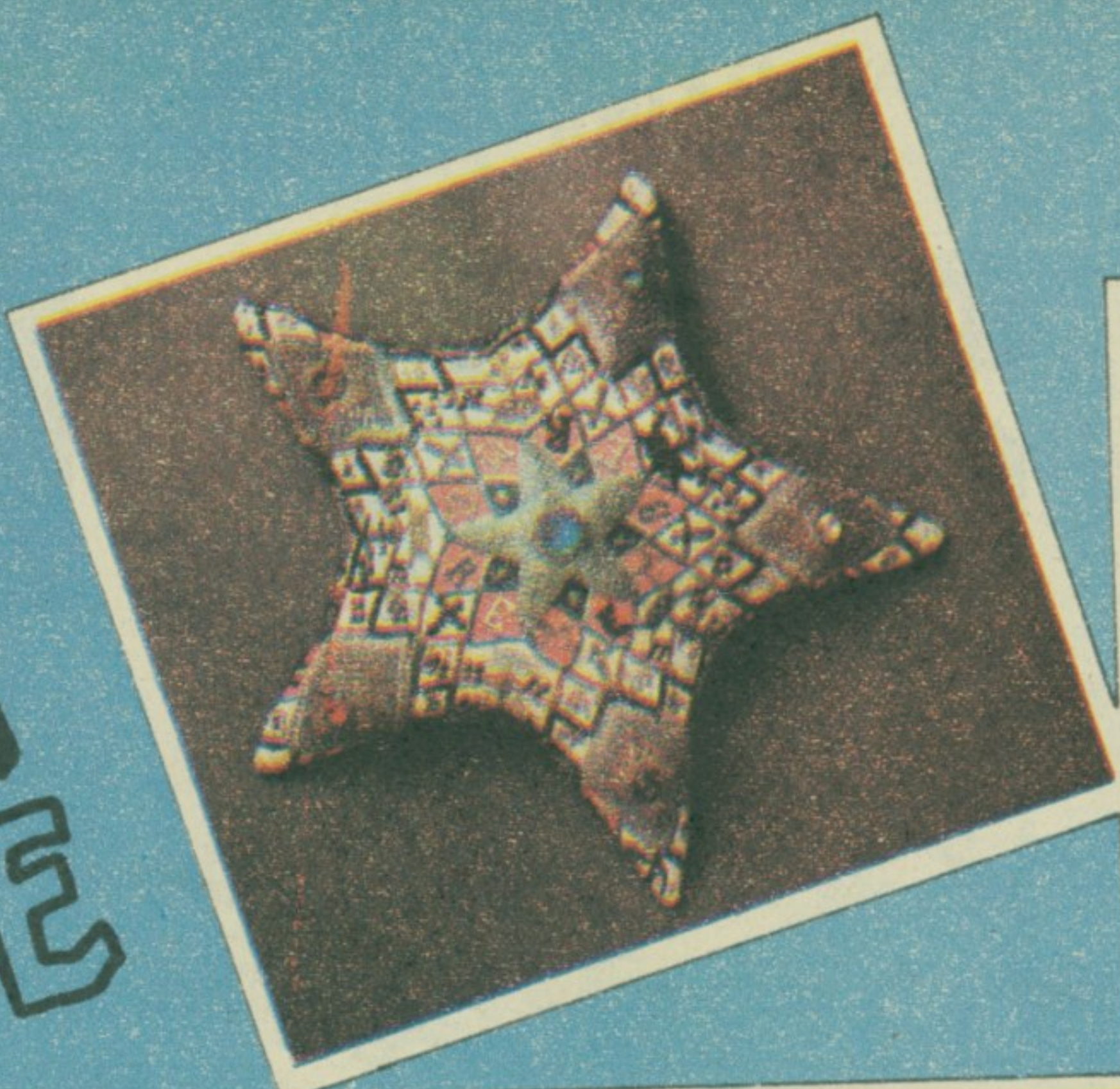
РЕШЕЊЕ:

Нема једне фиоке, рука човека на слици сива заузима друкчији положај, појавила се још једна фалс на стопању, десна нота-мица кројача је шира, коса дебелишастог клијента је проређенија, нешто краћја је ужа, нестали су прсти с неговане руке. Недељак је једно дуње на свакој којој висе на чивилуку, врх ивице је друкчији.

Училиште кућних

ЈАСТУЧИК ЗА ИГЛЕ

Монда вам се по кући повлачи нена стара кутијица без поклопца, или у мамином навиту непотребно заузимају простор перле које она никада не носи? Прегледајте ормаре, постоји могућност да се стара бакина хаљина, коју су појели мољци, моње још искористити. А оне шнољне које сте скупљали на мору, да ли их још чувате? Све те ствари можете да употребите да бисте направили оригинално јастуче за игле и шпенадле.

Јастучићи које доносимо на фотографијама веома су стари — неки и по два, чак три века. Чувају се по кућама и музејима Велике Британије. Не зна се тачно када су се први пут појавили, али врло је вероватно да је то било давно, још у 16. веку. Забележено је, рецимо, да је енглесној краљици Елизабети I 1562. године било поклоњено јастуче за игле као један од новогодишњих поклона.

Сви ови „иглодржачи“ које смо за вас одабрали могу да послунае као идеја, вашој машти и домишљатости остављамо измишљање и неких других форми.

А САД: МРАК!

Питате се како сам открио своју невероватну моћ? Случајно.

Почело је са Ранкином, мојим шефом у Осигуравајућем друштву у коме сам радио већ много година. Мрзео сам га јер је био одличне вулгарности, лукавства, неспособности и урођене надувености. Дошао је до високог положаја управника одељења оженивши се кћерком једног од главних директора. Наш однос се заснивао на узајамном презирању, с тим што је Ранкин користио сваку прилику да ме понизи и увреди. Као што можете и претпоставити о унапређењу није било ни говора. Чим би један случај кренуо са мртве тачке, Ранкин би га додељивао другоме без икаквог објашњења. Сваки мој успех на послу пропратио би презривим осмехом и примедбом да је то могло да се уради и боље. Намерно би сео на мој писаћи сто и чаврљао са дактилографином, звиждао и певушио пролазећи кроз моју собу, док сам ја ћутећи гутао бес и нагомилавао га у себи.

Најзад сам сазнао да Ранкин подноси директорима неповољне извештаје о мом раду. То је преврћило сваку меру! Као логична последица свега овога, пала ми је на ум помисао на освету која је у мојој ситуацији била готово искључена. То ме је навело на ниско и подло писање анонимних писама. Али, верујте, само из очајања. Написао сам их неколико његовој жени, али сам их све побацао не пославши их. Видело се да су рад почетника, па би их протумачили као дело обичног параноика. Што свакако нисам желео.

Суновратио се

Током следеће недеље почео сам сваке вечери да записујем недела која би Ранкин починио тога дана, да анализирам њихове корене и предвиђам његове следеће дотезе. Током те исте седмице Ранкинова кампања против мене се појачала. Постао је отворено увредљив, критиковао мој рад пред свима.

У четвртак ме је довео до таквог стања да сам га скоро ударио иако нисам ни реч изустиио у смислу противљења његовим бесмисленим оптужбама.

Избезумљен, дојурио сам кући и сео за сто отворивши дневник и написао уобичајено предсказање о томе шта ће ми сутрадан учинити, па на крају додао:

„Нешто после два по подне, шпијунирајући службенике који су се враћали са паузе за ручак, Ранкин је стајао на свом уобичајеном положају, у ходнику седмог спрата поред оgrade степеништа, нагињући се да види кад ко стиже. Одједном, изгубио је равнотежу и суновратио се у понор... у смрт!“

Док сам описивао овај измишљени приказ, закључивши да би био праведан када би се стварно одиграо, нисам ни сањао каква се огромна моћ налази у мојим рукама.

Сутрадан, враћајући се са ручка, зачудио сам се кад сам угледао полицајце у холу наше зграде. Износили су човека покривеног чаршавом.

— Ко је то? — упитао сам лифт-боја.

СНАГОМ СВОЈЕ ВОЉЕ
ОТЕРАО САМ ДВА ЧО-
ВЕКА У СМРТ! ЈЕ ЛИ
ТО СЛУЧАЈНОСТ? ОД-
ЛУЧИО САМ ДА ПРО-
ВЕРИМ СВОЈУ МОЋ

— Господин Ранкин... пао са седмог спрата.

Запањено сам посматрао дечака све дотле док ме једна секретарица није продрмала говорећи:

— Какав несрећан случај! Просто невероватно! Мора да га је ухватила несвестица јер се нагињао преко оgrade... Страшно!

Отишао сам на погреб и дао прилог за куповину венца већ замишљајући себе на месту Ранкина, у његовој луксузној канцеларији.

Следеће недеље, на моје највеће запрепашћење, угледао сам Картера, много млађег и неискуснијег службеника, како мирно улази са

нарамком личних ствари и устоличује се у Ранкинову фотељу! Свакако, закључио сам, Ранкин ме је тако оцрнио пред шефовима да се нису усудили да ме изаберу као његову замену. Ипак, понудио сам Картеру своју помоћ и свесрдно радио на реорганизацији канцеларије. Тек касније сам схватио да је она значила моје апсолутно срзавање на положај канцеларијског мољца који ће имати задатак само да одлаже папире и одговара на телефоне. Све остале дужности биле су ми одузете.

Отворено сам упитао Картера шта се то дешава, али он је као

права улизица само одмахивао главом, слегао раменима и говорио да су одлуке дошле одозго, да је моја улога од другоразредног значаја и да се са тим морам помирити.

Речи су ожибеле

Крајња увреда стигла је доласком Јакобсона у нашу канцеларију, он је преузео бивши Картеров посао, а мало касније је наименован за његовог помоћника.

Био сам ван себе! Очајан. Зар ја заслужујем таква понижења после толиких година самопрегортног рада?

Дошао сам кући и отворио дневник. Читао сам своје последње речи о Ранкиновој смрти. Одједном сам схватио да су оне оживеле, да сам унапред описао догађај који се одиграо тачно онако како сам га описао. Ипак, још нисам веровао у своју моћ.

Окренуо сам нову страну и дрхтавом руком написао:

— Сутрадан, Картер је погинуо у саобраћајној несрећи испред саме зграде Осигуравајућег друштва.

Можда ћу вам унапред

Сутрадан по подне зачуо сам дивљу шкрипу кочица, неколико узбуђених узвика и туп удар на улици испред наше канцеларије. Сви смо потрчали на прозоре и угледали гомилу света окупљену око аутомобила који се димио. После свега неколико тренутака чули смо да је Картер погинуо.

Те ноћи уништио сам свој дневник. Да ли је могуће да сам ја, ЈА, снагом своје воље отерао двојицу у смрт? Или је то само случајност? Мора бити. Ипак, невероватно је како се све одиграло као по мом налогу. Одлучио сам да проверим своју моћ.

Отворио сам новине и угледао грубо, неотесано, одвратно лице човека коме је смртна казна за убиство старице замењена доживотном робијом.

После неколико дана прочитао сам у штампи велики чланак о необјашњивој смрти криминалца Тејлора који је, како су новинари тврдили, подлегао повредама задобијеним приликом пада са столице!

Још нисам био убеђен, али сам схватио да сада МОРАМ бити сигуран. Требало је измислити нешто веома прецизно тако да више не сумњам да сам ја тај који оживљава смртне случајеве, ако се тако може казати. Јер, постојала је могућност да сам на неки начин програмирао да живим са сазнањима од 24 сата унапред, па да само „видим“ догађаје који би се ионако одиграли?

Прочитао сам све новине које су изашле тог дана тражећи погодан случај. Најзад сам угледао чланак о човеку који је отео девојчицу и тражио 200.000 долара као откуп од родитеља, али је, на срећу, ухваћен и затворен.

Написао сам:

„Сутрадан тачно у 14.23 Том Перкинс добија срчани напад од кога умире у року од два часа и 45 минута“.

Том Перкинс је умро тачно по мом упутству! У минут.

И даље је боловала

У међувремену на месту Картера постављен је Јакобсон, а ја опет занемарен, презрен, заборављен.

Пошто су ме сви мрзели, зашто не бих и ја све мрзео, питао сам се тих дана и проводио бесане ноћи мозгајући шта да учиним.

Одједном ми је синило да би можда моја моћ могла да се протегне на добра дела исцељења и лечења умирућих за које наука нема спаса. Морам сам то испробати. После много мука око чита-

ња штампе пронашао сам име младе жене која је боловала од непознате тешке болести и лежала одузета у Државној болници на интерном одељењу. Предузео сам уобичајене кораке написавши: „Сутрадан предвече Лиз Андерсон оздравила је и устала из постеље“, а затим отишао у болницу да се распитам. Жена је и даље боловала. Значи, моја моћ је ограничена само на смрт. Какав ужас!

Копкало ме је да утврдим њене границе. Зато сам начинио савршен план: написаћу и објавићу једну на изглед обичну измишљену причу о којој ћу описати сасвим искрено како сам открио своју моћ и све што сам потом чинио. Потанко ћу објаснити начин на који су моје жртве умрле, њихова имена и пратеће експерименте које сам спровео у дело. Бићу сасвим поштен и нећу ништа скривати. У закључку ћу обавестити читаоца о одлуци да напустим своју моћ и издам ову причу као сведочење о свему што се догодило.

Према овој замисли, после доста мука и рада, причу ће издати познати часопис који се штампа у великом тиражу.

Изненађени сте? Разумем вас. Јер, на тај начин сам потписао своју смртну казну и поплочао пут право до вешала. Ипак, варате се. Јер, изоставио сам да вас обавестим само о једном малом прекрету у причи — њеном завршетку. Као све праве приче и ова има изненађење на крају. Истина, завршетак је тако разоран да ће изbacити Земљину куглу из орбите, говорећи фигуративно. А то је баш оно што сам све време намеравао да учиним!

Што се тиче тог завршног прекрета, он садржи мој задњи налог непознатој моћи, моју последњу смртну казну.

За кога?

Па кога другог него за читаоца приче?

Морате признати да је замисао генијална. Све док се примерци тог часописа растурају, моћ ће наставити свој задатак уништења. Нико неће имати доказ против мене јер ће сви који је прочитају бити мртви.

Али, где ће се прича штампати, питате се у страху.

Ја вам одговарам: ОВДЕ! То је прича која је испред вас сада. Уживајте у њој, у последњим редовима, јер је њен крај и ваш. Док читате ове последње редове, обрвани страхом и ужасом, паником и недоумицом, осетићете како вам пулс попушта... како пропадасте... мозак вам се мутити... хвата вас несвестица...

А САД: МРАК!

х х х

Полиција је дошла да пријави настојника и нашла службеника Осигуравајућег друштва у његовом стану за писањем столом на коме је лежао без даха, без пулса. Човек је био мртав. У руци му је још стајала оловка, а испред њега рукопис: једна чудна прича.

Полиција је утврдила да, ако је прича истинита, онда је писац умро од ње, убијен својим оружјем јер, пишући је, и он сам је је и читао!

Изгледа да је утицај његове „моћи“, ако је икада постојала, престао са његовом смрћу, јер се ниједном полицајцу који је радио на случају није ништа догодило.

Зато је прича и укључена у овај часопис.

укрштене речи

НАШИ на СП у Шпанији 82.

Наш савезни капитен, и не само он, тврди да исход једне фудбалске утакмице у многоме зависи од тога ко овлада средином терена и ко дуже држи лопту у ногама. Због тога није ни чудо што је списак кандидата за „везне“ играче прилично велик, у укрштеницу смо уврстили седморицу њих. (Напомена: изоставили смо Владимира Петровића јер је он већ био „гост“ наше укрштенице као један од капитена!). Овим бројем и завршавамо малу серију о нашим на Светском првенству у Шпанији, што не значи да је и крај укрштених речи које ће говорити о предстојећем вашару најбољег светског фудбала!

АУТОР ВЕ- МАК	1	ИЗВРШИ- ТИ АНА- ЛИЗУ ПОПУТАР	НАУ- КА О ТУМО- РИМА	МИО- ДРАГ ПРИТО- КА ГАР- НЕ	САМПОР- ТИХИ, НЕЧУД- НИ	ВЕЛИ- КИХ ОЧИ- ДУ	СУПЕР- СКИ ГРАД, БАБИ- ТОН
2							
ПРИ- ВРЕДНИ СИСТЕМ НЕКЕ ЗЕМЉЕ							
Р				НЕИСКРИ- ВЉЕН			
АС				СТАРИ СЛОВЕ- НИ			
ГРАД У НИГЕ- РИЈИ				ФР. ПЕВАН ПОНТАН			
РАСТОП- ТИ, ДО- ВРШИ- ТИ ТА- ЂЕЊЕ						ПИТАР	
						СНОВИ	
ДОМА- КА ЖИ- ВОТНА НА (МН.)						ВА- ЖАН ЗА- ЧИН	
МЕСТО У СРЕ- ГЛУ				НАПРАВА ЗА ПЕРЕ- ЊЕ ЗА ПРЕП- НЕ ДР- ВЕРА		Н.Н.	
						ИТАЛИ- ЈАНСКА ТВ	
23. СПО- ВО ФИЗИ- ЧКЕ		ГРАЂЕ- ВИНСКИ РАДНИ- ЦИ					4
"ПОЛИ- ТИКИН ЗАБАВ- НИК"	ОБЛАСТ У ФРАН- ЦУСКОЈ Б.О.	3				КЕПВИН	5
ПУКЗАК БУРКЕ					РЕКА У ФРАН- ЦУС- КОЈ		
"РАДИ- ЈУС"				"ДОК- ТОР"		АМЕРИЧ- КИ ГЛУ- МАН ПАР- ВИН ТОНА	
Р				ИЗРАЗ У ПЛАТЕ- МАТИЈИ			
ПТИ- ЦА СЕПИ- ЦА	ИСПАР- ЉИВА ТЕЧНОСТ	6			У МЕ- ПЕЗНИ- КА ЧУБЕ- ВИКА		
7					ПРВО СЛОВО АЗБУ- КЕ	Ш.Ч.	
УРАН						ЗНАК ЗА ШТИП	
ОДРАЖА- ЉИШТЕ КОЊА (МН.)		ДР- ЖА- ВА У АФРИЦИ	ГРЕШКА ФРАНЦ. ДНЕВНИ ЛИСТ				
Д					ОБОРЗА СТОКУ "ИСТОК"		
ТУРСКИ НАРОД НАСЕ- ЉЕН У СИБИРУ						"ВОПТ- СЕКУН- ДА"	
						ЗНАК ЗА БОР	
ИМЕ ГЛУТИ- НЕ ЕК- БЕРГ					РАС- ПЛОДНО ПОВЕ- ЋЕ		
ТРО- ВАЧКИ ИЗ- РАЗ						ФИЛИ- КО ИВО	

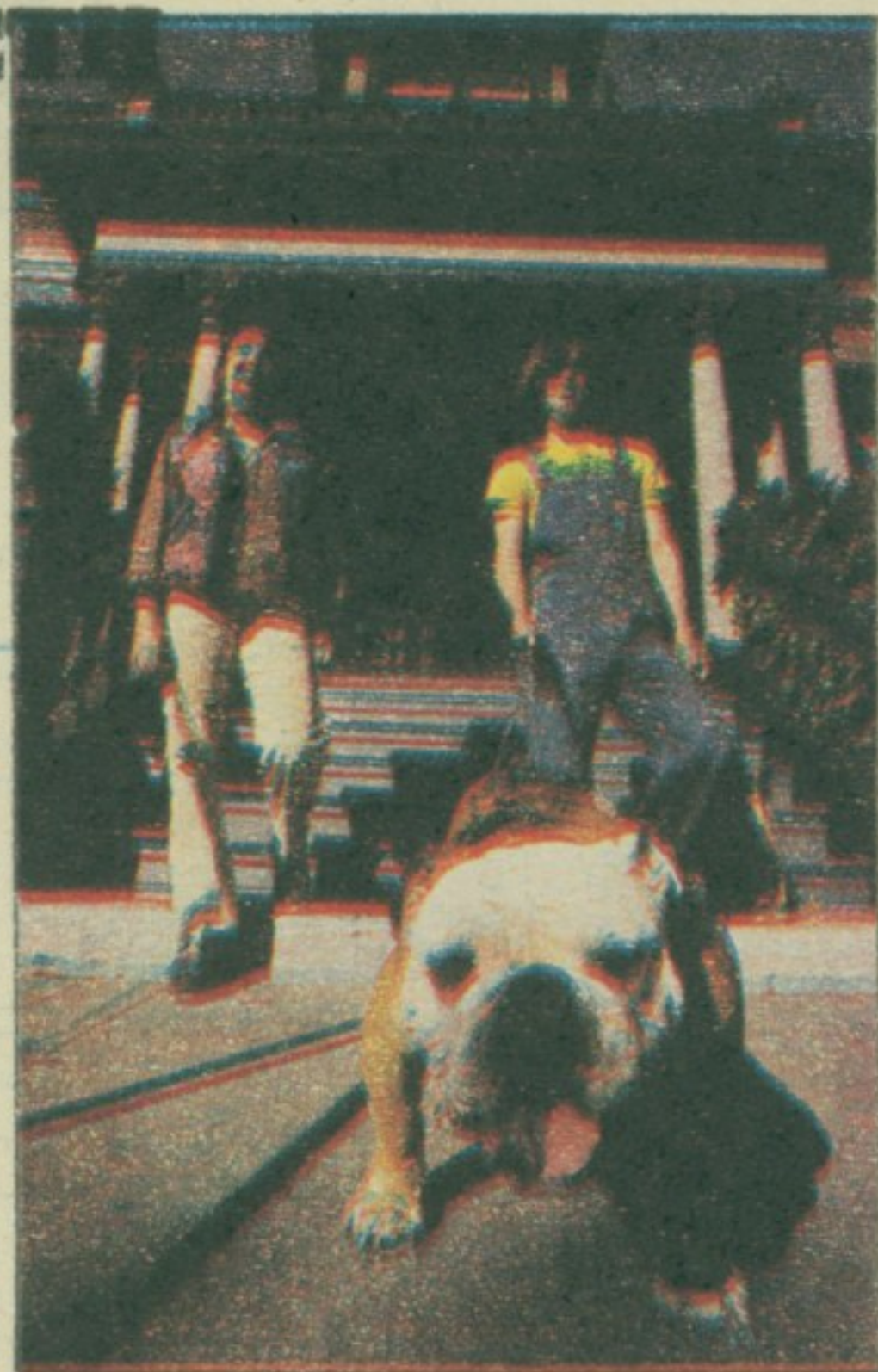
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДСРАВНО: П. ЗАЈЕЦ, иск, смотач, рт, раван, амо, сатарани, пј. Нен, окж, Европа, Ото, у, Вон, оив, Јаила, ићи, опћенит, л, ве, танил, ила, СТ, ео, кћи, л, епос, хитрина, борбено, м, Упсала, ољ, љутнуги, се, ати, р, Мак, наћи, реми.

АМЕРИЧКИ УНИВЕРЗИТЕТИ

ПЛАТИ ПА УЧИ!

УЗРЕЧИЦА „СТУ-
ДЕНТСКИ ЈЕ НИИ
ВОТ НАЈЛЕПШИ“
НАЈВЕРОВАТНИ-
ЈЕ НЕ БИ БИЛА
БАШ САСВИМ РА-
ЗУМЉИВА АМЕ-
РИЧНИМ СТУ-
ДЕНТИМА: ДЕО
СТУДЕНАТА КО-
ЈИ ПОХАЂАЈУ А-
МЕРИЧКЕ УНИ-
ВЕРЗИТЕТЕ ВЕЋ
ЈЕ ПОШТЕНО ЗА-
ШАО У ТРИДЕ-
СЕТЕ А НИЈЕ ЗА-
ЧУЉУЈУЋЕ ВИ-
ДЕТИ И СТУДЕН-
ТА — СТАРИЈЕГ
ОД ПРОФЕСОРА

Сцена из кампуса калифорнијског универзитета Беркли.

Ротунда, централна зграда кампуса универзитета Вирџиније, копија римског Пантеона.

С твар није у по-
нављању. Школо-
вање у САД се
плаћа. Многи завршени
средњошколци немају
новца да наставе шко-
ловање. Велик део њих
одлучује се да ради не-
колико година да би не-
како зарадио довољно
пара за школарину и
живот у току четири
године студија. С на-
дом да је то привре-
мено решење и мост
према позиву који во-
ле.

БРУЦОШИ

На другој страни и-
ма и, људи који се у
већ поодмаклим годи-
нама одлучују на сту-
дирање. Једини разлог
је што су незадовољни
досадашњим послом.

Највећи број студен-
тата је ипак у раним

двадесетим јер се у
САД средња школа
завршава око осамна-
есте. Разлика је што
ретко ко остаје у свом
родном граду. Готово
сваки свршени сред-
њошколац конкурише
на неколико факулте-
та и то, као по прави-
лу, у другим местима.
Највећи разлог је што
млади хоће да се оса-
мостале, родитељи их
не спречавају, највише
због тога што је то
већ устаљена пракса, а
и што су и сами чини-
ли исто. Тако се са о-
ко осамнаест година
најчешће напушта ро-
дитељска кућа, а у њу
се касније навраћа са-
мо као гост.

Добри ђаци имају
предност при упису:
не гледају се само о-
цене из гимназије
(специјализоване сред-

ње школе готово и да
не постоје) већ и ре-
зултати посебног теста
који важи за целу
земљу. За добре школе
и за оне које су на
гласу навала је заиста
велика, па ти поени
решавају ко ће бити
примљен.

Универзитети углав-
ном имају своја посеб-
на правила за бруцо-
ше. Новајлије, на при-
мер, у неким школама
не могу да изнајме со-
бу као подстанари, мо-
рају да живе у сту-
дентском дому, сем ако
нису старији од двадес-
ет и једне године. На
тај начин школе спа-
савају нове студенте
проблема везаних уз
станодавце и само-
стално становање, а и
попуњавају своје сту-
дентске домове. Док
смо код правила: на

територију многих а-
меричких школа није
дозвољено унети алко-
хол. Цигарете у реду,
али за алкохол се и-
збацује из школе, а
може се завршити и у
затвору, с обзиром на
то да многе америч-
ке државе законом
млађима од деветнаест
или двадесет и једне
године забрањују ал-
кохол.

ПРЕДМЕТИ

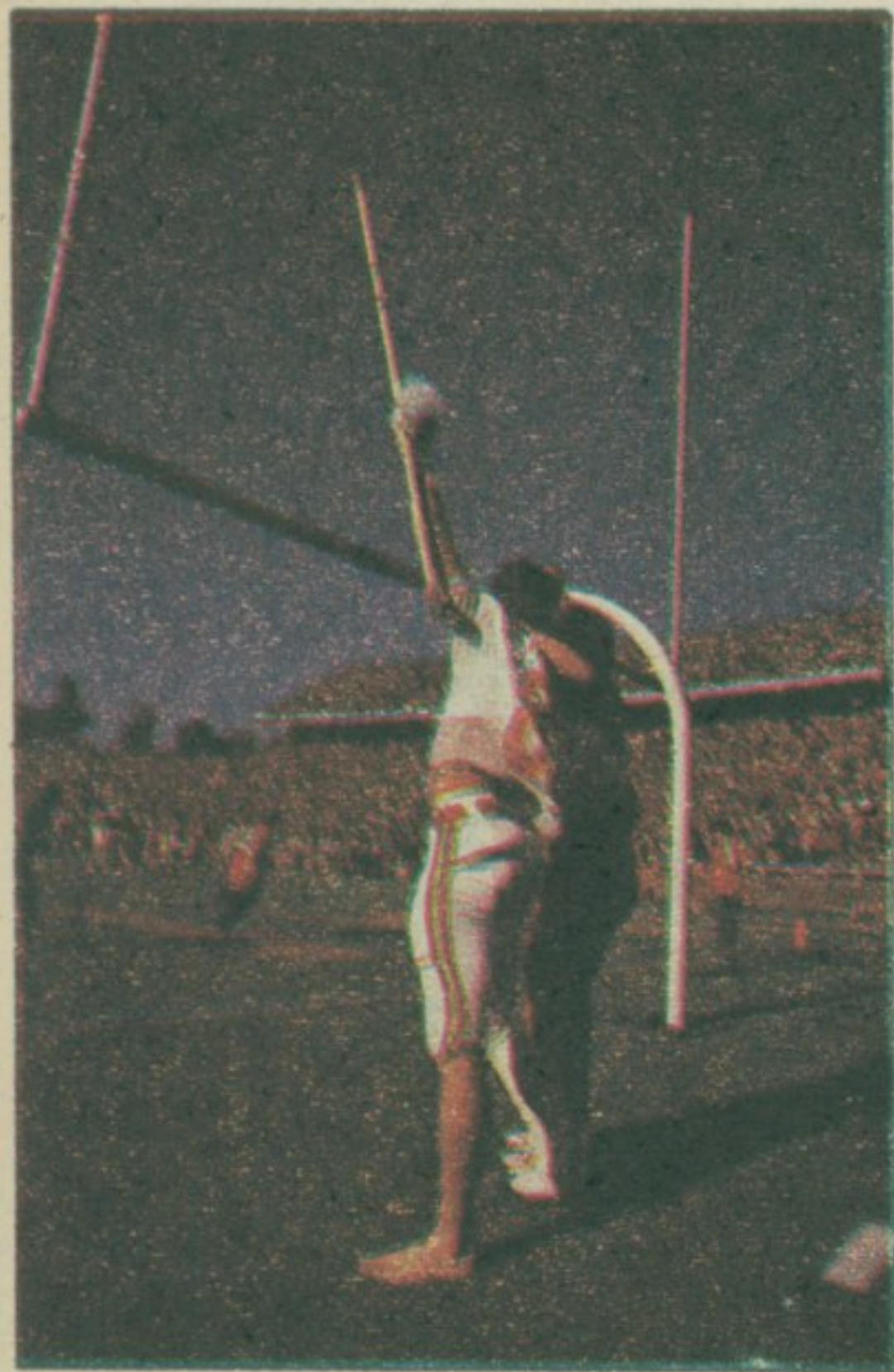
На првој години
студија обично се
слушају предмети из
опште културе, па се
многи студенти прве
године уопште и не
одлучују за одређени
факултет — ионако
слушају исте предмете.
Предмети су најчешће
подељени у више гру-
па (природне науке,

друштвене, уметности,
физичко васпитање
итд.). Кад се заврше те
обавезе, прелази се на
стручне предмете. Сту-
денти су обавезни да
слушају (и полагају)
одређен број предмета,
а који ће то предмети
бити најчешће је пре-
пуштено њиховом и-
збору. То има своје
предности — свако
може да мање-више
сам усмерава своје
школовање.

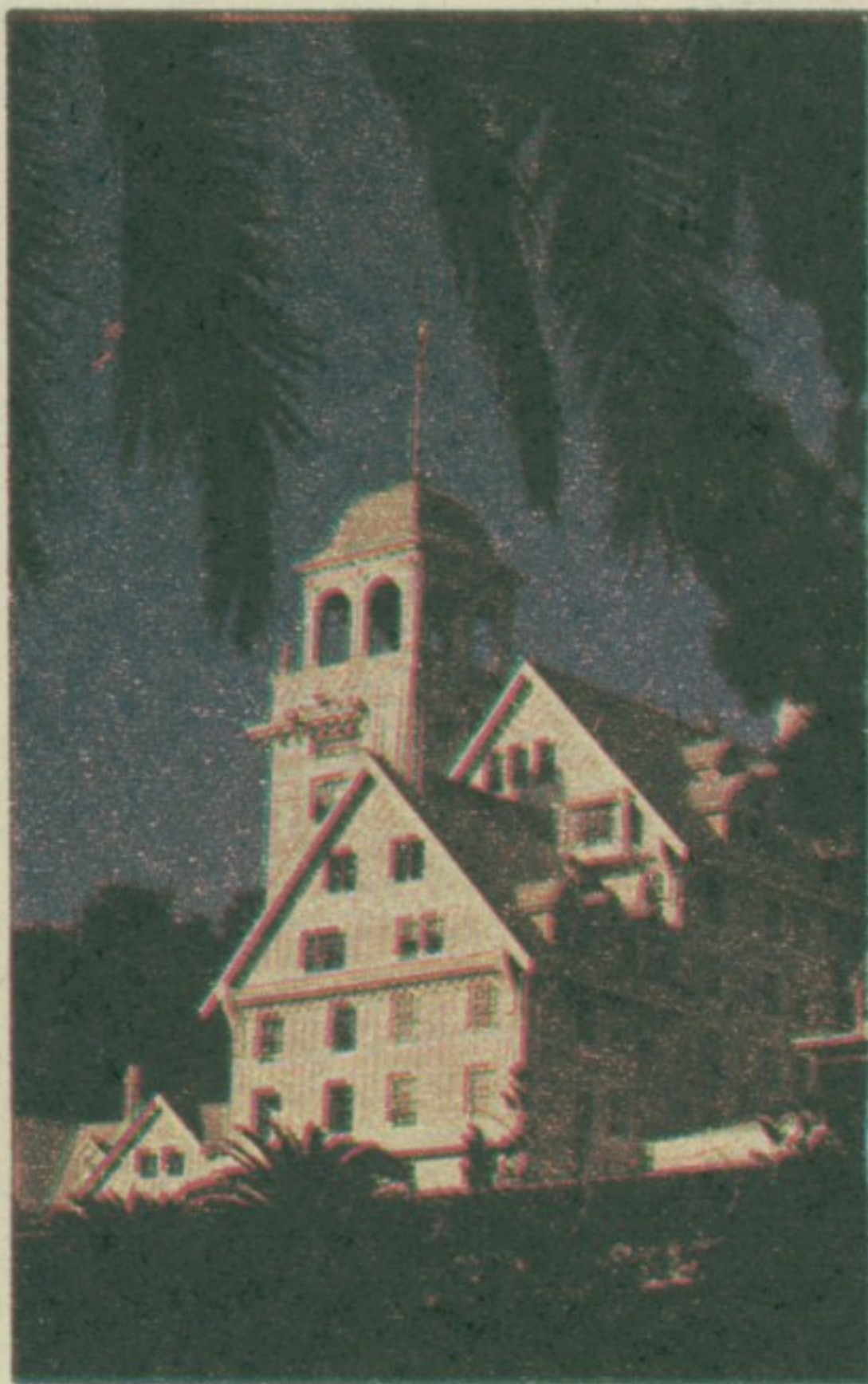
Сви предмети слуша-
ју се по један семестар
или краће. Краће —
јер неки универзитети
раде на принципу
триместра или четири-
местра — по три или
четири циклуса у го-
дини уместо наша два.
Усменог полагања не-
ма, већ само тестира-
ња. Тестирање може
да буде описно (пише

Навијачки оркестар екипе универзитета Вирџиније

Повређени играч америчког фудбала (грубе верзије рагбија), припадник екипе универзитета Вирџиније, поздравља крај утакмице.

Кампус Берклија

Дом у Берклију.

Пикник после утакмице

се састав или брани теза из одређене области, или објективно (полаже се прави, класичан тест, а резултате чита компјутер, па нема онога „Мрзи ме професор!“) Предмет се мора положити у току семестра.

Један исти предмет понекад предаје и више професора тако да они који нису омиљени обично остају без студената. Такви професори имају и друге главобоље — на крају сваког семестра студентима се даје лист за оцењивање спремности професора и његовог доприноса за рад „разреда“.

Предмети, посебно на трећој и четвртој години, нису нимало лаки. Залази се у поје-

диности до крајњих танчина, а материјал је обиман. Олакшица је могућност отказивања предмета. Наиме, уколико студент у току првих осам недеља закључи да му тај предмет „не лежи“, има право да га не слуша и не полаже. Тиме се решио главобоље, али не и проблема јер нешто мора да учи ако има намеру да дипломира.

Дипломирања су помпезна и најчешће — смешна. Студенти се облаче у класичне црне тоге и носе четвртасте капе, слушају говор ректора, сликају се за годишњак и тек онда диплому носе кући.

Добар део никад и не дочека диплому. Није проблем само у по-

нављању — студије понекад коштају више него што је било планирано. Паре зарађене пре почетка школовања, стипендије или очев новац некад нису довољни, па се школовање или привремено прекине, или сасвим напусти.

КАМПУС

Оно што је за странца који посети амерички универзитет најнеобичније то је — кампус, студентско насеље у коме је смештено све или готово све што има било какве везе са универзитетом: слушаонице, канцеларије, стадиони, студентски домови, омладински центри, администрација, сту-

дентски биоскопи и позоришта... и много зелене површине. Кампус је обично добро организована целина и постоји као нека мала независна државица. Њоме владају администрација или студенти (како кад), али ретко градоначелник и управа града. Обично се подижу у малим градовима који кад кампус буде завршен и прва генерација студената уписана, обично представљају центар инвазије. Понекад универзитет прерасте димензије малог града, па студенти овладају њиме безмало буквално — кад је студентски празник — свако слави, а кад је радни дан — свако ради.

Кампуси су zgodни и

због тога што је све на окупу. Са часа на час иде се обично пешице или бициклом, а понекад и ролшуама, али никад колима. Аутомобили су протерани са кампуса, бар приватни. Овакав живот пружа шансу студентима да се потпуно посвете студирању. Међутим, то је често мач са две оштрице. Студенти немају шансу да осете прави живот, живе као у инкубаторима.

Ипак, може се рећи да је и за велики део Американаца студентски живот доба које се никад не заборавља.

Милчо Манчевски,
студент
универзитета у
Карбондејлу,
Илиноис

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

КАКО ПОСТАТИ САОБРАЋАЈАЦ?

Хтео бих да postanем саобраћајни милиционер али пошто у мом граду нема школе за такво занимање молим те да ми кажеш где је има и какви су услови за упис?

Ненад Ковачевић
Бијело Поље

Желим да postanем саобраћајни милиционер, па ме интересује да ли треба да идем у средњу школу, коју и колико година траје?

Славица
Ужичка Пожега

Веома бих желео да будем службеник државне и јавне безбедности али не у униформи, па те зато молим да ми одговориш у коју школу треба да идем после основне? Молим те да ми нешто више кажеш о томе ко све има право да упише ову школу и да ли је од неког значаја то што тренирам џудо? Надам се да моје писмо нећеш бацити у кош јер ово што те питам интересује и моја два друга.

Дејан Стојановић
Београдска 148
Сремчица

У Средњу школу унутрашњих послова „Пане Ђукић“ у Сремској Каменици могу да конкуришу само мушкарци, што значи да за тебе, Славице, тамо засад нема места. Младићи морају да испуњавају следеће услове: да су завршили први и да похађају други разред заједничког средњег образовања, да су југословенски др-

интернату школе, одећу и обућу, уџбенике и друга наставна средства, здравствено осигурање (уколико га немају по неком другом основу). Осим тога, ученик сваког месеца добија цепарац, подмирују им се путни трошкови за долазак у школу и повратак кући, путни трошкови приликом упућивања на праксу итд.

Кад заврше школовање, ученици се распоређују на рад у станице милиције за милиционера а по потреби и на друге послове у органима унутрашњих послова. После три године проведене у овој служби према члану 30, Закона о војној обавези ослобађају се обавезе служења војног рока.

Кандидати са територије СР Србије и САП Војводине подносе пријаву општинском органу унутрашњих послова или станици милиције у месту у коме живе. Пријаве се подносе на обрасцу који може да се добије код свих општинских органа унутрашњих послова и станица милиције на територији СР Србије и САП Војводине. Кандидати са територије других социјалистичких република и САП Косова, а то важи за тебе, Ненаде, за пријаву се обрати директно школи. Попуњене пријаве подносе се општинском органу унутрашњих послова или станици милиције у месту становања. Уз пријаву је неопходно поднети сведочанство о првом разреду заједничког средњег образовања и уверење о успеху на првом полугодишту за други разред. И на крају, уз напомену да је конкурс отворен до првог марта, желели бисмо да вас подсетимо да је кандидат лужан да уз пријаву поднесе и преда здравствени картон.

МЛАДИЋ СА КОЛОДВОРА

Ваш лист читам још од средње школе и веома ми се допада. Пошто видим да настојите многим да помогнете и ја бих хтео да вас замолим за нешто: да објавите ово писмо. То ми је изванредно важно јер оно је једини начин да ступим у контакт са младићем кога сам 6. децембра прошле године упознала у кафићу на аутобуском колодвору у Загребу а који, као и ја, редовно чита „Забавник“. Он је, како ми је рекао, стигао из Бањалуке у Загреб око 20,15 часова. Ја сам путовала у Вараждин. Ако младић из кафића прочита моје писмо, молим га да се јави редакцији којој је позната моја адреса.

Девојка без кафе

ИМЕ ИЗ ПЕСМЕ

У једном од прошлих бројева видела сам да сте објаснили порекло имена неке девојчице, па бих и ја хтела да вас замолим за исто.

Биљана Нарашанова
Скопље

Порекло овог имена није тачно утврђено. Зна се само да своју популарност дугује народној песми „Биљана платно белеше“, која је први пут забележена почетком овог века.

КОМПЛЕТ ОД 22 ГОДИНЕ

Слободан сам да вас замолим да објавите следеће: желео бих да продам „Политикине забавнике“ од броја 1 који је изишао 1952. године, па до броја 1100 из 1974. Цео комплет продајем за 6000 динара.

К. Самарџија
Ул. Светог Саве 6
11000 Београд

ИМАТЕ ВРЕМЕНА

Не читамо редовно „Политикин Забавник“, па се немојте љутити ако вам је још неко поставио ово или слично питање. Наиме, хтели бисмо да будемо спортски лекари, по могућности фудбалски. Интересује нас да ли постоји такав смер у медицинској школи, који предмети се бодују и са колико бодова се примају кандидати? Ако је то од неке важности, хтели бисмо да кажемо да као страни језик учимо француски.

Н. Н. и М. М.

Да бисте постали лекари, није довољно да завршите медицинску школу већ и факултет. Тек после тога определите се за специјализацију оне гране медицине која вам се највише допада. Какви ће услови за упис бити кад ви стигнете до факултета (из вашег писма закључили смо да вас од њега дели још неколико година) тешко је рећи поготову што они још нису познати ни за ову школску годину! Што се тиче француског језика његово познавање није од пресудног значаја изузев ако се не одлучите да студирате у некој од земаља где се он говори.

КО ХОЋЕ ГРАНЕ?

Молио бих те да ми нешто кажеш о новој стази за скијање у Кошутњаку, односно да ли је проградил а и ако није, када ће? Интересује ме и где и по којој цени могу у Београду да се изнајме скије?

Марко
из Земуна

У тренутку кад пишемо овај одговор, а то је 18. јануар, стаза за скијање у Кошутњаку још није готова иако су на њој, још у децембру, постављена два ски-лиф-

та. Дакле, техника је, проверено, у реду. Оно што није у реду, могло би да се назове и обично „људски фактор“. Наиме, требало је још само раскрчити стазу. А то није урађено. Зашто, то би вероватно најбоље могли да одговоре људи из Градског зеленила. Они су, у договору са Савезом за телесно васпитање и рекреацију „Партизан“ који и води целу ову акцију, са стазе уклонили сву ону грађу коју могу да искористе а оставили грање. Пошто га Градско зеленило није хтело, друг Јездимир Марсенић из „Партизана“ је предложио да се уступи као огрев заинтересованим појединцима. По неким слободним проценама грана је било толико да је педесетак породица могло да се њима греје пуне две године! Са овим предлогом се Градско зеленило није сложило, па се са стазом стало. Уследила су нова договарања и преговарања, па интервенција Ђоке Вјештице и тако се на крају ипак кренуло са мртве тачке. Међутим, када ће терен коначно бити рашчишћен тако да „Ратко Митровић“ може да изнивише стазу и припреми је за коришћење, још се не зна.

Скије као и сву осталу опрему можеш да изнајмиш у Сервису „Спорт“ у Улици др Милутина Ивковића 2 (телефон 457-067). Цена зависи од године производње, квалитета. Тако се за једнодневну употребу најквалитетнијих скија заједно са везовима и штаповима плаћа 105 динара а за оне од прошле године 95. За скије старе 2-3 године плаћа се 60 динара. Уколико се одлучиш за „даске“ произведене пре четири године, платићеш 20 динара мање.

Без обзира о којој се опреми ради, за изнајмљивање је неопходна потврда о запошљењу и лична карта. То значи да ћеш ако не радиш, морати у сервис да поведеш и једног од родитеља.

БИМАСК ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ Састојака из приручника „БИМАСК“ одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), знојења ногу, и побољшаћете сан...

Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА“ оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА“ обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК“, пошт. факс 34, 11081 ЗЕМУН 1.

жављани, да нису старији од 19 година, да су психички и физички здрави, да нису осуђивани односно да према њима нису примењиване васпитно-поправне мере и на крају да се против њих не води кривични поступак.

Школовање траје две године и за то време ученици имају права на бесплатан смештај и исхрану у

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Од пре годину дана почео сам да сакупљам све врсте стрипова па молим читаоце Забавника да ми помогну. Борисав Глигорић, 15355 Глоговац, Јанка Веселиновића 26

Продајем одлично очуване бројеве Спунка од 1 до 9. Цена повољна. Слободан Голубовић, 19210 Бор, Октобарске револуције 42/5

Сакупљам разгледнице парова, у замену нудим разгледнице градова или салвете. Весна Стаменковић, 25255 Каравуково, Маршала Тита 43

Свако ко ми пошаље један број Забавника „испод“ броја 1300 добиће од мене Алана Форда, Дениса, Стрипотеку или Екс алманах. Бранислав Татић, 23000 Зрењанин, Сарајевска 13

Сакупљам разгледнице страних градова и цртане марке из Америке, Азије и Африке. За пет маркица дајем 10 постера популарних група, а за пет разгледница дајем пет постера. Љиљана Тисанић, 41210 Забон, Грабровец 93

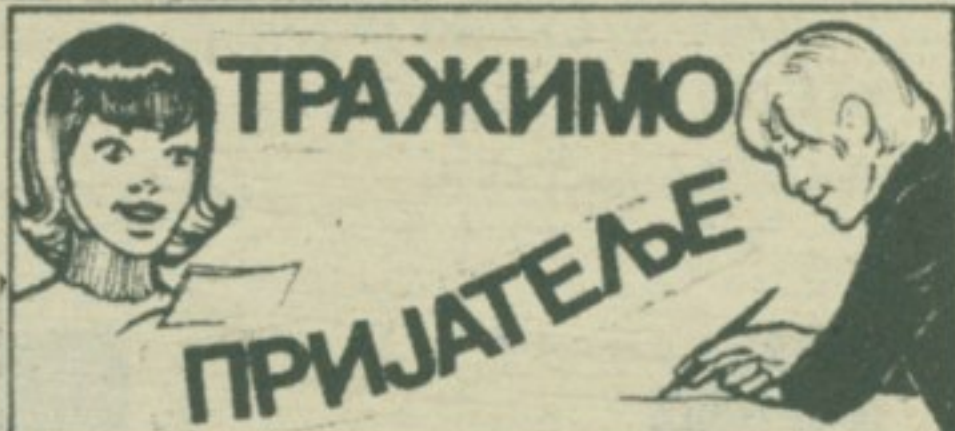
НЕ СВРБЕ, НЕ БОЛЕ

Пишем ти већ други пут у нади да ћеш наћи кључ мог проблема: пре пет година на кажипрсту ми се појавила сићушна брадавица. Мислила сам да ће се убрзо излукити али догодило се обрнуто. Појавило ми се још неколико брадавица на истој рјечи а затим и на другој. И ево, сада, после пет година имам толико брадавица да се не усуђујем ни да их бројим. Покушала сам да их скинем многим лековима али нисам успела. Ипак, срећа ми се насмешила: летос сам сазнала за лек који може да се набави у неким апотекама. Наравно, одмах сам га купила и почела да њиме мажем брадавице које су се постепено скидале.

Једног дана питала сам наставницу биологије шта су то брадавице. Одговорила ми је да су врста тумора и да их не треба дирати јер би могле да почну да крваре, гноје и да у њима почну да бујају канцерогене ћелије. Ово ме је страшно уплашило и одмах сам престала да их мажем оним леком. Сада ми опет пуно сметају јер их има свуда, чак и по длановима. Молим те одговори ми да ли су брадавице заиста врста тумора и ако јеси колико су опасне по живот?

Звездана Петровић,
Славка Златановића 17
Лесковац

Брадавица је доброћудни израштај вирусног порекла, врло „преношљив“, нарочито на различита места исте особе. Зато и није чудо

Лаура Раос, 24000 Суботица, Шеноина 5/32 — 12 година, сакупља значке, салвете и постере, воли музику и спорт

Новица Михајловић, 11430 Умчари, Добривоја Михајловића 54, Живковац — 18 година, воли музику и спорт, одговара на свако писмо

Силва Валентић, 78000 Вањалука, Иве Мажара 16 — 13 година, воли рок-музику и котаурање, сакупља плоче и касете

Марија Подунавац, 25250 Опаца, Лоле Рибара 25 — 14 година, сакупља значке, маркице и писма

Сабрина Јеласка и Дијана Силовић, 58000 Сплит, Жртана фашизма 234 — имају по 13 година, воле диско музику, сакупљају постере, маркице и значке

Драшко Ђеновић, 11000 Београд, Салвадора Аљендеа 7 — 10 година, воли забавну музику, сакупља значке, навијач Партизана

што су се код тебе појавиле и на длановима. Узгред, брадавице се најчешће појављују на горњој страни шаке и прстију. Нападају углавном децу и младе особе. Различите су по величини, округлог

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Поред тога што се опис приведенног младића поклапао са описом нападача и што није могао да докаже да је допутовао тог јутра, инспектору су у решавању овог случаја помогла и два патрона за ловачку пушку. Једино што је тобожњи Бора рекао о себи својој жртви јесте да често иде у лов. Каснијом истрагом утврђено је да је инспектор био потпуно у праву.

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
— 3. Мелодије 130 динара.

Плаћате поштару
Васиљевић Милун
пост ресторат
11001 Београд

облика, сивкасте боје, суве, тврде и рапаве површине.

Брадавице не сврбе и не боле, изузев оних које расту око ноктију или на табанима. Понекад спонтано ишчезну поготово при великим узбуђењима па чак и под утицајем сугестије. Али, ако саме не ишчезну, треба их свакако скинути. Најчешће лечење се састоји у разарању брадавице физикалним (природним) методама. Постоје и други начини а који ће се од њих применити то може једино лекар да одлучи. Није препоручливо да сама сепкаш брадавице, па ти зато саветујемо да ништа не предузимаш пре него што се консултујеш с лекаром-дерматологом.

СКЕЈТ — БОРД

Хтео бих да знам где и по којој цени могу да набавим скејт-борд јер га у мом месту нема?

Ванчо Терзијевић,
Крсте Мисирков 8/2
Титов Велес

До пре годину дана скејт-борд је по цени од око 600 динара могао да се нађе у продавницама београдског комбината за производњу физкултурних реквизита „Спорт“. Сада га више нема јер га произвођач, приватни занатлија из Загреба, више не прави. Тако су твоје шансе да купиш скејт-борд мале, изузев ако ти неко од наших читалаца не понуди половни.

СУПЕРМЕН

У чијем студију је настао лик Супермена?

Саша
из Београда

Супермен, један од најомиљенијих стрипских јунака, настао је у америчком „Марвел комиксу“.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзод Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

